

PROLETARCI VSEH
DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LIUBLJANA, PETEK, 29. DECEMBRA 1967 • LETO IX, ŠT. 353 • CENA 50 PAR (50 STARIH DINARJEV)

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVIŁA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVIŁA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

P R V A I Z D A J A

Tri velika desetletja Slovesna seja CK ZKJ ob 30-letnici Titovega vodstva

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 28. dec. Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije je nocoj s slovesno sejo označil in poudaril 30-letno revolucionarno vlogo predsednika Tita na čelu jugoslovanske komunistične partije. »V vsakem koraku naše revolucije je očiten Titov prispevek in v vsakem ob epohalnih rezultatih tridesetletnega boja partije se odraža moč njene politike in akcije, politike, v katere oblikovanju je imel Tito nenehno vodilno vlogo.«, je dejal član predsedstva CK Zveze komunistov Jugoslavije Edvard Kardelj, ko je govoril o Titu kot revolucionarnem ustvarjalcu. »Tito je izrazil iz partije in delavskega razreda, v svojem boju in svojih naporih je imel v partiji in delavskem razredu večno oporo, podporo in sodelovanje... Tito je postal vodilna ustvarjalna osebnost naše partije in našega delavskega gibanja, zahvaljujoč svoji sposobnosti, da ob številnih dilemah, ki jih je pred njega postavljali boj, pokaže na tiste poti in tista sredstva, ki so prinašala zmage in uspehe.«

Dragi tovariš Tito!

Ob vstopu v leto 1968 Ti v imenu delovnih ljudi Slovenije pošiljamo najboljše želje in čestitke.

Tvoja neizčrpna ustvarjalna energija, dalekovidnost in doslednost, Tvoj revolucionarni občutek za zahteve časa in stremiljenja delovnih ljudi, Tvoje najgloblje težnje po napredku, za bratstvo med narodi in njihovo enakopravnost, za ustvarjalno, demokratično, socialistično pot, so nam tudi letos zahtevali pota naših korakov, naporov in stremiljenj.

Optimistična vizija, ki jo je izžarevala Tvoja osebnost in Tvoj odgovor na sodobna vprašanja naše socialistične družbe, so navdihovali, spodbujali in praktično usmerjali dejavnost delovnih ljudi, ki so in še uresničujejo v okvirih samouprave stvarnosti podoba bodočega človeka, se usposabljaajo ter prizadevajo za še močnejši vzpon njihove svobode in ustvarjalne akcije.

Neprecenljivo je Tvoj delež pri osveščanju človeka, delavskega razreda in delovnih ljudi, ki ustvarjajo danes moderno samoupravo družbo, verujejo v progres in teše k hitrejšemu osvojitvi znanja in tehnike.

V letošnjem letu je preteklo 30 let, od kar uspešno vodiš našo Partijo, mineva 30 let tako pomembnih za zgodovino slovenskega naroda, kot tudi za zgodovino celot-

ne jugoslovanske socialistične skupnosti. Ob pogledu nazaj, ob izkušnjah preteklih let si nas učil zmagovati in uresničevati cilje socialističnih sil, hkrati pa si dalj pobude za razvijanje naše družbe in za vedno narajo uveljavljanje revolucionarnosti.

Ko sile mračnjastka opogajajo danes življenje in temeljne človekove pravice milijonov ljudi v svetu, ogrožajo mir in napredek vsega človeštva, uživajo Tvoje poslanstvo in prizadevanja za miroljubno in mednarodno sodelovanje podporo vseh naprednih ljudi sveta. Pomagaj si osmisliti in usmeriti velike napore, ki jih vlagajo naše generacije za stvar miru, koeksistence in socializma in soustvarjati si solidarnost človeštva v boju proti agresiji in tiraniji.

Želimo Ti zdravja in moči pri Tvojih naporih za srečo delovnih ljudi, za razvoj naše družbene skupnosti, za njen ugled in za enakopravnost in mir v svetu.

Ob novem letu želimo Tebi in tovarišici Jovanki mnogo sreče in osebnega zadovoljstva.

Ljubljana, dne 27. 12. 1967.

Sergej Krnager L. r.
Stane Kapeč L. r.
Albert Jakopič L. r.
Franc Popit L. r.
Janez Vipolnik L. r.
Ivo Janžekovič L. r.

„Stališča so si blizu“

Izjava Marka Nikezića ob vrnitvi s pogovorov v Kairu

BEOGRAD, 28. dec. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Marko Nikezić se je vrnil v Beograd z dvodnevnega obiska v Kairu, kjer se je pogovarjal z zunanjim ministrom Mahmudom Riadom, sprejel pa ga je tudi predsednik ZAR Gamal Abdel Naser.

V Kairu so objavili sporočilo o pogovorih med Nikezićem in Riadom. V sporočilu je rečeno, da se z obiskom jugoslovanskega državnega sekretarja v Kairu nadaljuje tradicija medsebojnega posvetovanja in prijateljske izmenjave mnenj med Jugoslavijo in ZAR. Ministra sta razpravljala o najnovejšem razvoju političnih dogodkov glede na položaj, ki se je razvil po izraelski agresiji.

Marko Nikezić je ob vrnitvi v Beograd izjavil: »Zadovoljen sem s pogovori, ki smo jih imeli na srečanju v Kairu, in s soglasjem, ki smo ga na tem srečanju dosegli. Imam vtis, da je v ZAR zdaj v teku splošna konsolidacija, ki jo uveljavljajo metodno.« Po Nikezićevem mnenju je ta konsolidacija na notranjem torišču odločilnega pomena tudi za nadaljnje uspešno razvijanje zunanje politične dejavnosti.

Ko je Marko Nikezić odgovoril na vprašanja novinarjev, zbranih na letališču »Beograd« v Surčinu, je dejal, da namen pogovorov v Kairu ni bil izoblikovati kakšne pobude in načrta. Pogovarjali so se o splošnem položaju. Po-

vsem razumljivo pa je, da se o Srednjem vzhodu niso mogli pogovarjati, ne da bi imeli pred očmi tudi mednarodni položaj.

U Tant se bo januarja sestel z Indiro Gandhi

NEW DELHI, 28. dec. (Tanjug). — Generalni sekretar OZN U Tant bo priselil zadnji dan januarja v New Delhi, kjer bo začel drugo svetovno konferenco o trgovini in razvoju (UNCTAD) in se pogovarjal z indijsko ministrico predsednico Indiro Gandhi.

»Lahko vam rečem, da so naša stališča blizu in se ujemajo, tako kot so se tudi v preteklosti.« je poudaril Nikezić. »Vsestranski pomen prisojamo tako notranjemu kakor tudi splošnemu položaju ZAR. To je eden izmed temeljnih pogojev za nadaljnjo dejavnost, s katero naj bi našli izhod iz sedanje krize. Vse to seveda ob podpori prijateljskih držav, ki je prišla od izraza na varšavskem sestanku pred nekaj dnevi in ki se bo izražala zlasti tudi na bližnjem sestanku voditeljev arabskih držav v Rabatu.

Funkcionarji ZAR ocenjujejo obisk Marka Nikezića v Kairu kot zelo plodno prijateljsko izmenjavo mnenj o krizi na Srednjem vzhodu in o položaju na svetu. Posebej opozarjajo na to, kako potrebno je v sedanjem zapletenem položaju koordinirati gledišča in prizadevanja.

Edvard Kardelj je obsežno govoril o Titovi predvojni, medvojni in povojni revolucionarni poti, ki je bila vsekozi in nenehoma povezana z bojem za vse svetle ideale delavskega razreda, vseh jugoslovanskih narodov.

»Nam, Titovim sodobnikom, ni lahko vsestransko oceniti njegovega pomena in dela, toda kot neposredne priče Titovih besed in akcij vemo, da so bile te besede in te misli spodbudile mnogih naših najvažnejših odločitev ob usodnih družbenih prelomnih časih.« je poudaril Edvard Kardelj.

Slovesno zasedanje centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je začel najstarejši član predsedstva CK ZKJ Djuro Pucar. Poleg članov CK ZKJ, članov kontrolne in revizijske komisije, so zasedanju prisostvovali tudi delegacije iz vseh socialističnih republik, predstavniki jugoslovanskih delovnih kolektivov, člani predsedstva zvezne skupščine, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, jugoslovanske ljudske armade, nekdanji člani centralnega komiteja, javni, kulturni in znanstveni delavci.

V veliki dvorani doma sindikatov sta dve letnici »1937 — 1967« opozarjali na Titov jubilej. Vsa dvorana je zadonela od navdušenega pozdravljanja, ko se je po končanem referatu Edvarda Kardelja na seji pojavil predsednik Tito. V imenu članov centralnega komiteja je predsedniku Titu čestital ob njegovem revolucionarnem jubileju član predsedstva CK ZKJ Veljko Mihović in mu podaril »pravkar« natisnjeno knjigo »Tito in revolucija, 1937—1967« z besedili posameznih Titovih govorov, partijskih in državnih dokumentov.

Na cast 30-letnice Titovega vodstva Komunistične partije in Zveze komunistov Jugoslavije je centralni komite po končani slvesni seji priredil tovariški večer.

JAK KOPRIVC

Turčija za vzpostavitev odnosov s Kitajsko

ANKARA, 28. dec. (Reuter). — Turkiški zunanji minister Caglayangil je v parlamentu izjavil, da Turčija zdaj razmišlja o navezavi stikov z LR Kitajsko.

NA VCERAJSNJI SLOVESNI SEJI CK ZKJ je govoril Edvard Kardelj.

Telefoto: Tanjug

Ljudstvo je sprejelo partijo

Zahvala predsednika Tita predstavnikom republiških centralnih komitejev ZK

BEOGRAD, 28. dec. (Tanjug). Predsednik Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz Tito je sprejel danes dopolne v Belem dvoru delegacije republiških centralnih komitejev. Delegacije so mu ob 30. obletnici izvolitve za generalnega sekretarja KP Jugoslavije čestitale in mu izročile listine.

V delegacijah centralnih komitejev Zveze komunistov so bili: iz Bosne in Hercegovine Cvijetin Mijatović, Danilo Bilanović, Niko Jurinčić, Sana Salahović, Adem Hercegovac in Ivica Atlija, iz Crne gore Djoko Pajković, Blažo Jovanović, Veljko Milatović, Vučić Mićunović in Veselin Djuranović, iz Hrvatske Vladimir Bakarić, Boris Bakrač, Savka Dabčević-Kučar, Ante Josipović in Miki Tripalo, iz Makedonije Krste Crvenkovski, Boško Stankovski, inž. Marija Bakalova, Hidžet Ramadani in Piruz-Nazim Demir, iz Slovenije Albi Jakopič, Franc Popit, Miha Marinko, Ivan Maček, Lidija Sentjurs in Fran-

ček Mirtić, iz Srbije Dobrovoje Radosavljević, Stevan Doronjski, Mileva Planojević, Džavid Nimanin in Borivoje Simić.

Na sprejemu je bil navzoč član predsedstva CK ZKJ in generalni sekretar predsedniške republike Vladimir Popović.

Tovariš Tito se je zahvalil za čestitke in listine, nato pa je dejal:

»Mislim, tovariši, da je zelo važno in koristno, da se spominjamo te tridesete obletnice in vloge naše partije v tem najbolj revolucionarnem in burnem razdobju naše zgodovine. V tem času sem vodil in vodim revolucionarno partijo, ki je mogla izpolniti tako velike naloge. To pomeni, da to ni zasluga enega človeka, temveč vseh članov partije. Če namreč kdo vodi amorfno organizacijo, lahko doseže zelo malo.

Take velike rezultate smo lahko dosegli samo zaradi visoke zavesti, politične zrelosti in borbenosti vseh članov, ki so bili v partiji v minulem tridesetletnem razdobju — od katerih so mnogi žrtvovali tudi svoja življenja in jih danes ni med nami. Ibi skozí tako pomembno in burno razdobje v zgodovini naše države in doseči vse tisto, kar smo dosegli, pomeni, da so bili člani partije ljudje na mestu, kakršni, po mojem mnenju, morajo biti tudi v prihodnje.

V minulih tridesetih letih smo zares izpolnili velikanske naloge. Pripravili smo partijo

mnogi naši državljani, zlasti mlajši, spoznali, kakšne poretaje sta doživljala naša partija in naše ljudstvo.

Naša partija je preživljala te velike dogodke in postajala čedalje bolj množična in ljudstvo jo je sprejelo kot svojo organizacijo, kot svoj revolucionarni vodilni odred.

Mislim, da lahko z zaupanjem gledamo v prihodnost, da bo vse tisto, kar delamo zdaj, nova spodbuda za vse članke Zveze komunistov, za naš mladi rod, da bodo hodili po poti, ki jo je ubrala naša partija pred tridesetimi leti, in po kateri je hodila v vsem razdobju svoje revolucionarne aktivnosti.

Najlepše se vam zahvaljujem, ker ste prišli in mi čestitali, saj te čestitke ne veljajo samo meni, temveč tudi vam in tistim, ki jih danes ni več med nami, tem vsem članom naše partije.«

V Vietnamu padlo 15812 Američanov

Tako poročajo ameriški viri — Saigon bo sledil četam FNL v Kambodžo

SAIGON, 28. dec. (AP-Reuter-AFP). Ameriška letala že tretji dan bombardirajo severnovietnamske kolone vozil, ki se — kakor je izjavil ameriški predstavnik v Saigonu — pomikajo na jug proti demilitarizirani coni med Severnim in Južnim Vietnamom. Ameriški vojaški predstavnik je danes povedal, da je v bojih v Vietnamu od 1. januarja 1961 do danes padlo 15.812 ameriških vojakov, hujše ranjenih je bilo 52.665.

Predsednik saigonskega režima Thieu odklanja, da bi ustanovili koalicijsko vlado z južnovietnamsko osvobodilno fronto.

Saigonski premier Nguyen Van Boc pa je izjavil, da bodo saigonske čete preganjale osvobodilne enote tudi na kambodškem ozemlju, če bo to potrebno.

Predstavnik Bele hiše je danes dejal, da niso bili obveščeni o tem, da bo Vatikan v kratkem poslal v Hanoi misijono.

Rojalisti oblegajo Sano

Pristaši El Badra krepijo ofenzivo proti republikanskim četam

KAIRO, 28. dec. (AFP). Egipčanski tisk piše, da je položaj v Jemenu vznemirljiv. Rojalisti spet skušajo oblegati Sano. Okrog tega mesta so se v zadnjih 48 urah razplamteli srditi boji. Pristaši šarmovaljenega imama El Badra krepijo svojo ofenzivo proti republikanskim četam v Sani in skušajo presekati ceste, ki držijo v glavno mesto. Tuji diplomati so začeli zapuščati Sano.

Tisk nadalje poroča, da so republikanske sile odbile rojalistične napade in da so zdaj v ugodnejšem položaju. Jemenske oblasti so dale v Sani javno usmrtiti tri ljudi, ki jih je obsojilo na smrt vojaško sodišče. To trojico so najeli tuji plačanci in člani bivše kraljevske družine za sabotaže.

82 papirnate krep brisane

Z dveh bregov

V razmeroma kratkem času dveh dni je zvezna skupščina opravila veliko in odgovorno delo. Dokončno je sprejela smernice in instrumente za ekonomsko politiko v letu 1968. S tem je bila — po mnenju mnogih poslancev sicer dokaj pozno — končana večmesečna razprava o problemih in smernicah naše ekonomske politike. Dvodnevna zelo kritična in polemična razprava je dokaz, da postajajo poslanci čedalje bolj zahtevni in da se ne zadovoljujejo več z vsakršnim gradivom, ki jim ga predložijo izvršni upravni organi. Hkrati je razprava tudi odsev čedalje bolj zapletene in zahtevne gospodarske in družbene problematike, ki jo je sprožilo dveletno izvajanje reforme in ki je ni več mogoče zlahka obvladati.

Naloge in smernice, ki jih vsebuje resolucija glede nadaljnjega razvoja gospodarstva v prihodnjem letu, so zelo zahtevne. Družbeni proizvod naj bi se povečal za 3 do 4 %, k čemur naj bi pripomoglo predvsem nadaljnje naraščanje izvoza in tudi večje investicije. Mednarodne gospodarske razmere in tudi stanje in problemi v našem gospodarstvu pa so taki, da omenjeni nalog ne bo tako lahko izpolniti. Zato je bil zlasti v gospodarskem zboru opozorjen na razpravi predvsem na zaščiti gospodarstva pred vsakršnimi povečanimi družbenimi dajatvami. Večje konkurenčnosti naše gospodarstvo namreč na svetovnem trgu ne bo doseglo, če ne bo nenehno zmanjševalo stroškov proizvodnje. Ti stroški pa naraščajo tudi zaradi naraščanja potrošnje in moramo zato postaviti jasne meje svoji celotni potrošnji.

Vendar pa tudi gospodarstvo ne more kar tako mimo problemov, s katerimi se v reformi ubadajo pri svojem financiranju negospodarske dejavnosti. Zato je razprava v zvezni skupščini imela morebiti nekoliko nelogičen prizvok, kar se je razvijala v precejšnji meri z dveh nasprotnih bregov: na eni strani s stališča gospodarstva, na drugi pa stališča negospodarstva. Kakor da ni negospodarstvo v svojem dobršnem delu tukaj zato, da omogoča uspešno funkcioniranje gospodarstva in postaja tako rekoč njegov sestavni funkcionalni del. Toda jasno je tudi, da bomo vse te probleme veliko lažje in uspešneje reševali ob čim tesnejši medsebojni povezanosti in razumevanju obeh omenjenih področij. Po drugi strani pa bi bilo treba podpreti predloge, ki prihajajo tudi iz vrst gospodarstva, da je namreč treba čimprej poiskati take sistemske rešitve, ki bodo spremenile sedanj način pokrivanja družbenih potreb.

A. JAVORNIK

V Grčiji upokojili še 7 generalov

ATENE, 28. dec. (AFP, Reuter, AP). — Grški regent Georges Zolitačis bo 1. januarja sprejel noveletne čestitke predstavnikov civilnih in vojaških oblasti in diplomatskega zbora. Kakor je sklepati iz sinočnjega sporočila notranjega ministrstva o programu noveletne ceremonije, se vlada ne zanaša na to, da se bo kralj kaj kmalu vrnil v deželo.

Grška vlada je upokojila še sedem generalov. To je že tretja velika čistka v vojski, odkar je skušal kralj vrediti vojaško vlado. Sodijo, da je vseh sedem upokojenih generalov privržencev kralju. Med njimi je tudi bivši poveljnik grških sil, razporejen na grško-turški meji, general Apostolos Zalokoris. Nedavno je pribežal v Turčijo, kjer je zaprosil za politični azil.

DELEGACIJE REPUBLIŠKIH CK ZK PRI TITU — Čestitale so mu ob 30-letnici izvolitve za generalnega sekretarja KPJ in mu izročile listine. Na sliki: Tovariš Tito se zahvaljuje za čestitke. Telefoto: Tanjug

Prof. dr. France Hribar

Generacije slovenskih zdravnikov in medicincev so izgubile svojega dolgoletnega, nepozabnega, prijaznega učitelja, slovenska medicinska fakulteta pa svojega prvega patomorfologa, profesorja dr. Franceta Hribarja, predstojnika Instituta za splošno in specialno patologijo v Ljubljani.

Rojen je bil 4. marca 1895 v Lipjah v Zgornjem Tuhinju. Medicino je študiral v Ljubljani, kasneje na Dunaju, kjer je bil promoviran 23. decembra 1924.

Zakaj je postal patološki anatom, je povedal sam. Zato, ker se mu je patologija zdela nekaj solidnega, nekaj takšnega, da lahko v roke primeš, nekaj takšnega, kar lahko vidiš, otipaš in čutiš in kar je prijetnejše in koristnejše kot pa vse tiste brezkončne teorije in hipoteze, ki se dajo pokazati, ne pa dokazati.

Bil je trd, izšel je iz trde šole profesorja Plečnika. Tak kot se je naredil, tak je tudi ostal. Raven, premišljen, brezkompromisen, trd in krenjen, bil je. Utemeljen bil je premotivirani. Tisti, ki smo ga poznali, pa smo vedeli, da neznane nasmešek, hudomušna iskrica v očeh odpirala poljski trdi skorjo v njegovo bit, kjer živi umetniška duša, polna toplote, človečnosti in vsestranskega razumevanja. Kot prvi slovenski patomorfolog je postal redni profesor medicinske fakultete v Ljubljani pred 27 leti.

Svoje delo je pričel v skromni sobici s solskim monokularnim mikroskopom in s samim seboj. Vse, kar je ustvaril, je ustvaril zavojo iz zlate realnega, trdega in nezglednega v sebi. Bil je izredno nadarjen in bistri opazovalec ter živi leksikon znanja.

Njegovo življenje je bilo en sam neskončen delovni dan. Pri svojem delu je vedno neutralno navidezno neskončen težavam in nevednim razmeram. Nenehno je poudarjal, da to in to ni prav, a da razume, da denarja ni niti za klinike, za čisto bolnice. Pri tem pa je čisto veroval, da bo prišel dan, ko bo slovenska medicina dobila nov sodoben inštitut za patomorfologijo ter da bo klinična patomorfologija dobila mesto, ki ga zasluži in potrebuje, če hoče služiti svojemu najvišjemu cilju — bolnemu človeku.

Bolniki profesorja Hribarja niso videli, ne poznali. Nikdar ni žel slane kot drugi uspešni zdravniki, čeprav je s svojo diagnostiko bil oporo slovenskim klinikom več kot četrto stoletje.

Njegova prizadevanja bi lahko strnil v borbo za nov patomorfološki inštitut, za pravo mesto klinične patologije, za učbenike in za nove strokovnjake.

Predavanja profesorja Hribarja so bila klena, izbrana, obogatenja z izvirno duhovitostjo ter bodo ostala v nezbrisnem spominu vsem, ki smo ga poslušali.

Zapustil je za seboj niz učenecv patomorfologov, od katerih so nekateri že postali znameniti patologi v zamejstvu.

Napisal je prvi slovenski učbenik patomorfologije, najbolj raven slovenski medicinski učbenik. Drugi, specialna patologija, zaradi finančnih težav ni izšel. Rokopis je obležal v predalu, želje pa so se ponovno morale pokoriti. Tudi želja, da bi imel bioklarni mikroskop, se mu ni izpolnila, četudi je mikroskopiral tudi vse dan in noč.

Komčno se je od nas poslovil, po težki bolezni, za časa katere je bil moč, kot vedno. Mi pa smo ostali sami in težko bomo pogrešali njegovih nesebičnih nasvetov ter pomoči, katere nam je useljal tudi navidezno ogromni preobremenjenosti z delom, za katerega je živel in izgorel.

Mnoge generacije slovenskih zdravnikov in medicincev pa bodo cenile svojega nepozabnega profesorja Franceta Hribarja kot nezamenljivega strokovnjaka, znanstvenika, raziskovalca, pedagoga in človeka.

Poraba elektrike ni več omejena

BEograd, 28. dec. (Tanjug). — Ker so se izboljšale vremenske razmere, je zvezni sekretar za gospodarstvo podpisal dave odlok, s katerim so razveljavili odlok o omejitvi porabe električne energije.

Novi zakonski predpisi

Sprejeli so jih na sejah zvezne skupščine

BEograd, 28. dec. (Tanjug). V zvezni skupščini so sprejeli večeraj več zakonskih predpisov, ki v bistvu zagotavljajo, da bodo uresničeni cilji gospodarske politike za drugo leto.

Kredit črni gori

Za kritje primanjkljaja iz sklada invalidskega in pokojninskega zavarovanja črne gore — primanjkljaj je nastajal od leta 1965 naprej — so s posebnim zakonom odobrili iz finančnih sredstev federacije 29 milijonov novih dinarjev kredita. Kredit je dan za štiri leta ob enodotni obrestni stopnji na leto.

Carinska tarifa

V zakon o carinskih tarifih in v tarifo samo so bile sprejete mnoge spremembe, katerih namen je to obliko zaščite bolj prilagoditi sodobnim tržnim zahtevam. Med drugimi spremembami so se za nekaj odstotkov povečale carinske stopnje, ki se uporabljajo pri uvozu črne metalurgije, spremenili pa so tudi carine za druge vrste surovin in reprodukcijske materiale.

Omejena uporaba retencijske kvote

Uporabo finančnih sredstev retencijske kvote podjetij so omejili tako, da deviz v prihodnje ne bo moglo tako na splošno uporabljati za uvoz blaga za splošno porabo. Računajo, da so pomembni del retencijske kvote (kakih 30 do 40 milijonov dolarjev konvertibilnih deviz) uporabili letos za uvoz blaga za splošno porabo. Sprito spremembah predpisov bodo podjetja uporabljala to kvoto za uvoz sodobne opreme kot tudi tistega reproductivskega materiala, katerega uvoz še ni sproščen.

Dogovarjanje med podjetji

S tem da so spremenili zakon o prometu blaga in storitev s tajno, so spodbudili dogovarjanje zainteresiranih podjetij o nastopanju na tujem trgu. Zagotovljena je ustrezna zaščita doseženih sporazumov, s tem da bodo prisilili spoštovati dogovore tudi podjetja, ki pri dogovarjanju niso sodelovala, če se je večina drugih delovnih organizacij dogovorila o koordiniranem nastopu na kakem tujem trgu. Zvezni izvršni svet je pooblaščen, da v nekaterih primerih zavezuje delovne organizacije k dogovoru, lahko pa tudi sam določi pogoje za nastop na tujem trgu, če se podjetja ne sporazumejo. Večja bo tudi vloga zvezne gospodarske zbornice, ki bo registrirala dogovore, pa tudi zavračala tiste, ki bi bili sklenjeni v nasprotju s smotri organiziranega prometa.

Samo enojno prikazovanje cen

S 1. januarjem prihodnjega leta trgovinom ne bo treba več izkazovati vrednosti blaga z dvojnimi cenami, tako da bodo cene napisane samo v novih dinarjih. To vsebuje sprememba zakona o izdajanju novih bankovcev in kovancev denarja. Zakon prav tako predpisuje, da bo treba zaokroževati vse obračune in izplačila. Ker obstaja v novih dinarjih samo novica za 5 par in ker je v prometu čedalje manj starega kovane denarja iz aluminija v vrednosti 1 stari

Tito udeležencem proslave v Bihaču

BEograd, 28. dec. (Tanjug). — Ob praznovanju 25. obletnice ustanovitve 8. krajske udarne brigade — obletnice praznujejo danes v Bihaču — je vrhovni komandant oboroženih sil SFRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito poslal prireditelju proslave in čestitke prižvelim borcem in vsem udeležencem tega veličastnega praznovanja.

V BiH ne bodo zviševali taks

SARAJEVO, 28. dec. (Tanjug). — V Bosni in Hercegovini se bodo odslaj ogibali vsakemu povečanju taks ali katerikoli tarifi, kar bi utegnilo povečati življenjske stroške. To so sklenili na posvetovalni občinski organov za cene v Sarajevu. Sprejeli so stališče, naj ne bi ugodili zahtevam nekaterih občanov po dražjih komunalnih storitvah. Na posvetovalstvu so poudarili, da morajo občinski organi za cene takoj ponovno preučiti cene na drobno za meso. Te cene so v Bosni in Hercegovini v očitnem neskladju s cenami živine.

Zastava bo še januarja dajala kredit

KRAGUJEVAC, 28. dec. Servisnoprojekt, organizacija Crvene zastave bo prodajala fiske na kredit tudi v januarju. Po prejšnji odločitvi naj bi prodajali ta vozila na kredit samo do konca leta. Crvena zastava bo odobrvala kredite v višini do 6800 Ndinarjev ob 20-odstotni udeležbi v gotovini. Odplačilni rok je 30 mesecev, obresti pa 9-odstotne.

L. ČABARKAPA

Kredit investicijske banke

Večino finančnih sredstev so odobrili za gradnjo hotelov

BEograd, 28. dec. (Tanjug). — Danes je bila pod predsedstvom Milenka Bojanica seja kreditnega odbora jugoslovanske investicijske banke; sprejeli so več sklepov o kreditiranju industrije in turizma.

Odbor je sklenil, da bodo naftni inštituti »Naf-tagas« iz Novega Sada o dobili predum 14 milijonov novih dinarjev za financiranje del in hitrejši izgradnjo prve etape skupnega jugoslovanskoromanskega naftnega polja »Mokrin-Teremija«. Uresničitev tega načrta bo stala 72 milijonov Ndinarjev, ko pa bodo načrt realizirali, bodo tu lahko načrpali približno 33 tisoč ton nafte in 112,5 milijona kubičnih metrov naravnega plina na leto.

Prav tako je kreditni odbor odobril investicijski kredit 35 milijonov dinarjev za gradnjo hotelov »Solaris« I in II, ki bosta imela približno 1000 ležišč in 1200 restavracijskih sedežev. Oba hotela bosta sprejela prve goste med 1. junijem in 1. julijem prihodnjega leta. Za dograditve velikega hotela »Jugoslavija« v Novem Beogradu je banka odobrila 20 milijonov Ndinarjev. Hotel je znan, bo v tem hotelu več kot tisoč ležišč in približno 3000 restavracijskih sedežev, pa tudi 600 sedežev v kino dvorani in gledališki dvorani. Predvidevajo, da bo začel hotel obratovati 30. septembra 1968.

Kreditni odbor banke pa bo tudi odobril kratkoročni dinarski kredit — približno 2,5 milijona Ndinarjev — založniškemu podjetju »Epoha« iz Zagreba.

Za onkološki inštitut 600 milijonov

Večera slovesna izročitev prispevkov delovnih kolektivov

LJUBLJANA, 28. dec. — Danes je bila v prostorih onkološkega inštituta na Zaloški cesti posebna slovesnost ob zaključku letoš. zbiralnega akcij sklada za gradnjo onkološkega inštituta v Ljubljani. V kratkem bo minilo dve leti, odkar so začeli tu humano akcijo, uspeh pa je zelo lep, zbranih je okrog 600 milijonov Sdin. Od tega so predstavniki raznih delovnih organizacij danes slovesno izročili prispevke svojih kolektivov v skupnem znesku 24 milijonov Sdin. Samo v mesecu dni je bilo zbranih 50 milijonov Sdin, kar je več, kot so zbrali vse letošnje leto.

Predsednik sklada za gradnjo onkološkega inštituta doc. dr. Rado Poljanšek je prisrčno pozdravil predstavnike kolektivov, ki so kakorkoli pokazali razumevanje in se odzvali pozivu za zbiranje prispevkov in tudi sicer podprli prizadevanja za gradnjo tako potrebne institucije. Zahvalil se je članom delovnih kolektivov v upanju, da bodo postopoma cilja, da bo iz makete, ki je bila razstavljena na današnji slovesnosti, v resnici zraslo novo poslopje.

Predstavniki združenega železniškega podjetja Ljubljana (je namesto novoletnih čestitk) izročili 5.650.000 Sdin, rudnika živega srebra Idrija (obveznice skopskega posojila in namesto novoletnih čestitk) skupaj nad 2 milijona, predstavnik Litostroja, Ljubljana, in Slove-nije vina po pet milijonov, »Agrotehnika« v Ljubljani (namesto novoletnih čestitk) 2 milijona, Avtohele, Ljubljana 2 milijona, predstavnik delovnega kolektiva »Peškov«, Trzin pol milijona ter Vele-trgovine »Loka«, Skofja Loka več kot 555.000 Sdin.

M. R.

Niška kreditna banka v težavah

NIS, 28. dec. (Tanjug). — Zaradi plačilne nezmožnosti niške kreditne banke je danes služba družbenega knjigovodstva blokirala vsa izplačila iz te bančni ustanovi. Banka je nujno zaprosila za kredite in pričakovali, da bodo čez dan ali dva začeli normalno izplačevati denar.

Ena največjih kreditnih bank v Srbiji je postala plačilno nezmožna prav v najbolj neprimernem času. V gospodarskih organizacijah je zato nastalo danes veliko razburjenje, saj v mnogih kolektivih pred novim letom ne bodo mogli izplačati osebnih dohodkov.

Elektrifikacija prog do Dobove in Celja v 1968?

O tem je med drugim na zadnji seji razpravljal delavski svet ZŽTP Ljubljana

LJUBLJANA, 28. dec. Do prihodnje seje delavskega sveta naj strokovne službe Združenega železniškega transportnega podjetja v Ljubljani pripravijo izbrpno gradivo glede finančnih pogojev za nadaljevanje elektrifikacije oziroma modernizacije železnice v Sloveniji — je bilo sklenjeno na večerajšnji seji delavskega sveta ZŽTP Ljubljana.

Delavski svet ZŽTP je najprej prejel brožurko predsednika Titu izbrdsejnih vodstva KPJ ter čestitko Francu Leskošku-Luki za 70. letnico, nato pa je razpravljalo o poslovnem poročilu za prvih devet mesecev letošnjega leta, o informacijah glede opravljenih investicij v letošnjem letu kakor tudi o predlogu gospodarskega plana in plana investicij za leto 1968.

Pomoč za Debar še vedno prihaja

SKOPJE, 28. dec. (Tanjug). Iz vseh krajev naše države in iz tujine še naprej prihaja denar in gmojna pomoč, ki jo prizadevanju prebivalstva v Debru in okolici pošiljajo posamezniki, delovne, družbene in humanitarne ter ostale organizacije. Po najnovjših podatkih znaša pomoč — sem je vstela tudi ljubljanska pomoč, denarna in materialna — več kot 17 milijonov Ndinarjev. Sem pa ni vstela pomoč, ki so jo delovni ljudje iz naše države prispevali od svojih osebnih dohodkov in ki se niso vpisali na čekovni račun za pomoč prizadetemu prebivalstvu zahodne Makedonije.

Vrednost pomoči jugoslovanskega rdečega križa znaša približno 739 tisoč Ndin, iz tujine pa 3 milijone 448 tisoč 623 Ndin. Iz tujine so večnoma poslali prehranske artikle, obleke, obutev, pohištvo in različne druge materiale. Večji del te pomoči so že razdelili med najbolj pomoči potrebne prebivalce Debra in ostalih naselij v zahodni Makedoniji, ki jih je hotel prizadeti katastrofalni potres 30. novembra letos.

Obisk sovjetske prosvetne delegacije

LJUBLJANA, 28. dec. V okviru programa kulturnega sodelovanja med SFRJ in ZSSR sta prišla na dvodnevni obisk v Slovenijo Mihael Fedorovič Šihladze, predsednik državnega komiteja za strokovno izobraževanje gruzinske SSR, in Vladimir Aleksandrovič Elizarov, načelnik oddelka v komiteju za izobraževanje mesta Moskve. Sovjetska funkcionarja sta gosta zveznega sveta za izobraževanje in kulturo.

V Ljubljani ju je sprejel namestnik republiškega sekretarja za prosveto in kulturo Boris Lipužič. Zanimala ju je organizacija našega vzgojnoizobraževalnega sistema s posebnim oziranjem na problematiko strokovnega izobraževanja. Ogledala sta si industrijsko šolo Litostroj, center za strokovno izobraževanje delavcev v kranjski tovarni Tekstilindus in ljubljanski gostinski šolski center. Iz Ljubljane potujeta sovjetska gosta nočjo v Beograd.

J. S.

Pesniški večer Aloisa Hergoutha

Uspela prireditve Francoskega kulturnega centra v Ljubljani

LJUBLJANA, 28. dec. — Francoski kulturni center v Ljubljani je pod vodstvom svojega direktorja Janna Charlesa Lombarda že v prvih mesecih obstoja pokazal simpatično dejavnost. V lepo opremljenih prostorih s čitalnico in knjižnico je priredil dve razstavi in filmske večere, najzanimivejša prireditve pa je bila v četrtek, 27. decembra. Bil je to pesniški večer, posvečen avstrijskemu pesniku dr. Aloisu Hergouthu, avtorju zbirke, ki ima tudi v izvirniku naslov Sladka gora in ki v tem pesmišni opeva svoje slovenske narodne korenine, našo zemljo, na kateri se je rodila pesniška mati. Ime tega pomembnega lirika je pri nas dobro znano, saj je Alois Hergouth vodilna osebnost v krogu grškega Poruma, ki se že pred preddvema izprizčil svoje zanimanje za slovensko kulturo.

Četrtek večer v Francoskem kulturnem centru je bil po svoji obliki kar edinstvena prireditev v našem mestu, saj je bil trojezrak. Prvi je nastopil direktor Lombard in v krajšem govoru povedal, kako se je seznanil s pesnikom Hergouthom in z njegovo Sladko goro, preko nje pa tudi s Slovenijo, v kateri deluje zadnja dva meseca. Nato je v slovenski govorni o grškem pesniku njegov slovenski prevajalec in prijatelj, pesnik Kajetan Kovič. Bila je to mlakava in topla beseda o tem poetu. Nato je Alois Hergouth prebral vrsto svojih značilnih pesmi iz zbirke »Sladka gora — der süsse Berg«, zatem je predstavljal Kajetan Kovič več svojih zares odličnih prevodov iz iste zbirke, navdušeni pa je francoski prevajalec Lombard izpolnil večer s primeri svojih prevodov.

Občinstvo je nastopajočo trojico nagradilo z dolgo-trajnim plaskanjem in večer je zapustil v udeležencih kar najboljši vtis.

B. B.

Znižana cena mesa v Skopju

SKOPJE, 28. dec. (Tanjug). — Največje skopske trgovske organizacije so znižale cene ovčjega mesa za 0,50 do 1,50 novih dinarjev pri kg. Od danes naprej prodajajo v skopskih prodajalnah svinjino po 12,50 Ndin, govedino po 9 Ndin, mlado govedino po 10,50 Ndin in telatino po 11,50 Ndin kilogram.

Pisma bralcev

Novoletni sejem na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani

»Na novoletni sejem greva, sem dejal triletnemu sinu, »menda je tam mnogo zanimivega tudi za otroke!« In sva šla...

Verjemite, da mi je še sedaj žal, ker sva vstopila na razstavišče iz bežigradske strani, kajti že blizu vhoda se je moj »junak« prestrašil civilnega vrtiljaka, iz katerega so štrlele težke strojne in rakete, montirane na zelenih vozilih »USA Arma« — seveda kot igračke, saj se je na njih in ob njih gnetlo predsoščni otrok, ki se dva lova iz gradbenih delavcev, ki so šli kili kile, kot »kajali na sovražnika«.

Vzgojno, kajne? Neposredno ob tem vrtiljaku pa — oh, groza. Namesto pričakovane aedka Mruza za neokusno postikani baraki hko bi naredili več. Tako je zagledala strašne maske z doimgi zobmi, hudice z vlaho ob kolih, nekakšne stroje, ki potiskajo napoli gole »grešnice« v vrelo vodo, skratka — stala sva pred »prodajalnjo strahov« (in kila!).

»Domov« je zajokal sin, kajti takšnega dedka Mruza se boji. Komaj sva ga povohala, da ova kmalu videla »mekaj lepega«, vendar sem v očeh malčka najbrž še drugič izpadel neresno, ker sva povsod naletela na »mize za ročni nogomet« in »stojnice za metanje obroboe, streljanje za plastično rožo id., celo »vatomla ljubezni« z velikim rdečim srcem so postavili ob njem se je gnetla mladina in tešla svojo radovednost po »prevedanem«.

To »vabavščice« mi je vse to vsejale, da bi si ogledala še notranjost razstavnih prostorov, kjer prodajajo vse »po globoko znižanih cenah«, pa sem pozneje zvedel (od znanca, ki je bolj poznavajo kot jaz), da nisem nič zamudil, ker je tudi notranjost »prikazala od vsega »moletoletne« le dve jeli na od vhoda, če odštevam »upravnega dedka Mruza, ki nisi nad vdomom...«

Domiselnim organizatorjem novoletnega sejma, predsem zabavščice, želiva v prihodnjem letu — več okusa!

SLAVKO in MATJAZ PEVEC, Ljubljana, Triglavska 9

»Na pomoč, pomagajte!«

Dne 4. novembra t. l. se je na Zagol ali Na robu, zelo odročnem kraju, ponerešil 18-letni dijak Iztok Pelajč iz Tolmina; ko se je slonjanem in odnosom do vrstnikov — turistov ne bo mo zboljevali turizma.

Ta prelepi predpraznični dogodek se je zgodil v Sevnici pri mostu čez Savo vsem potnikom, ki so želeli z avtobusom, ki je last podjetja »GORJANCI« iz Novega mesta, na svoje domove.

JANEZ PURBER, Sevnica, Savska c. 2

Srečali smo se stari znanci

Lepo gesto je napravilo železniško transportno podjetje Maribor, ki je 26. decembra 1967 povabilo železniške upokojence v Celje, kjer jim je, kakor mnogo drugih podjetij, privedilo malo zakusko in jih tudi obdarilo z malimi darili. Srečali so se stari znanci, ki so se po dolgi letih zopet vdeli. Nagovor, ki ga je imel na abrane toc. Kolaric, je maristkoga ganil, posebno ko je poudaril, da so ravno ti, ki so tu navzoči, dali največji delež za obnovitev železniškega omrežja, ki je bilo ob osvoboditvi v popolnem razslu.

Zahvalujemo se ZTP Maribor za svojo pozornost in priklajamo se večkrat takšno srečanje.

A. BOSTIC, Celje, Vrtnčeva 6

„Pisma bralcev“

»v vasa tribuna«

SODELUJE

Hvala kolektivu »Ideal«

Pred nekaj dnevi sem v Modni hiši v Ljubljani kupila samski plašč, izdelek konjekcije »Ideal« iz Nove Gorice. Ker je bilo enakih plaščev le malo na prodaj, so jih prodali v enem popoldnevu. Torej sem imela srečo. O tem sem razmišljala, ko sem plašč še nosila in vedno znova ugotavljal njegove dobre lastnosti. Bil je čeden in udoben. V že tako zmerno ceno plašča je bilo računano tudi dodatno krilo, ki se je izkazalo za zelo praktično — in pri vsem tem sem imela še prijetno zavest, da teh modelov ne bom veliko srečala — skratka vse, kar si človek želi od dobre konjekcije.

Kako zelo sem bila lahka zadovoljna, da sem kupila prav ta plašč, se je izkazalo šele pozneje. Imela sem smola, da sem si plašč osmodila, in sicer tako zelo, da bi bilo treba zamenjati cel del; da bi bil plašč spet uporaben. Brez uspeha sem iskala enako blago po vseh trgovinah in tako sem obrnila po nasvet tudi na Modno hišo. Bila sem presenečena nad zavzetostjo prodajalke, s katero sem govorila. V nekaj minutah je bilo vse dogovorjeno.

Modna hiša se bo poznanila v »Idealu«, če je mogoče dobiti še kakšno blago. Če kakšen čeden naj prikazujejo sporočila. Kar verjeti nisem mogla, da je res. Pa je bilo!

Od takrat je minilo 14 dni, medtem sem dobila pismo od »Ideal«, naj pošljem plašč, da mi ga bodo popravili; poslala sem ga in dobila po pošti popravljenega nazaj. Zraven pa sporočilo, da je popravilo brezplačno; želijo mi le, da bi plašč nosila s še večjim veseljem kot prej.

ALENKA VELKAVRH, Ljubljana, Rozmanova 2

mercator

ob novoletnih praznikov bodo na območju mesta Ljubljane poslovale naše prodajalne takole:

- V SOBOTO, 30. 12. 1967**
odprte vse prodajalne neprekinjeno od 19.30
- V NEDELJO, 31. 12. 1967**
odprte vse prodajalne in mesarije od 7.30 do 12. ure
- V PONEDELJEK, 1. 1. 1968**
odprt kiosk »sadije zelenjava« pri bolnišnici od 8. do 16. ure
- V TOREK, 2. 1. 1968**
odprte naslednje prodajalne od 8. do 11. ure:

SAMOPOSTREŽBE

TRŽAŠKA 37/B
ROŽNA DOLINA IX/17
VIŠKA 29
TUGOMERJEVA
POLJANSKA 15
POLKALIŠKA 36

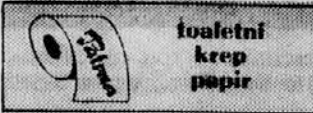
PROLETERSKA 4
ROŽANSKA 2
GERBICEVA 49
JERANOVA 28
POLJE 70
ZALOG

OSTALE PRODAJALNE
špecerija v potroš. centru Savsko naselje
mlekarna v potroš. centru Savsko naselje
mlekarna v potroš. centru Celovška 104
mlekarna Titova 89
Zalog 13
mesarija Adamič Lundo ro nabrežje

Delovna skupnost veletrgovine MERCATOR se zahvaljuje vsem potrošnikom in poslovnim prijateljem za zaupanje, ki so nam ga izkazali v letu 1967 in želi vsem

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1968

mercator

V nekaj vrstah

MIRNA NA DOLENJSKEM

Izselenci se bodo zbrali — Organizator srečanja izselencev iz dolenskih občin bo priredil letošnje letno srečanje občinske konferenca SZDL. Prireditelj bo na Mirni 14. julija. To bo drugo srečanje dolenskih izselencev.

LASKO

Nov postopek v proizvodnji piva — Pivovarna v Laskem je v zadnjih letih dala več kot 2 milijardi Sdin za proizvodnjo 230.000 hektolitrov najbolj kakovostnih vrst piva na leto. S spremenjenim načinom tehnologije, ki omogoča pripravo najboljše piva že v enajstih dneh, se lastnosti laskega piva niso v ničemer spremenile, nasprotno, tudi polletni omogoča ta način dobro kakovost.

MARIBOR

Novi direktor »Stavbarja« — Delavski svet tega gradbenega podjetja je imenoval za glavnega direktorja diplomirane ekonomista Valentina Breznika. Hkrati so našemu sodelavcu povedali, da je podjetje izpolnilo letošnji proizvodni plan, ki je bil za 26 odst. večji od lanskega. Letos so sezidali štiri stanovanjske objekte s 300 stanovanji, trgovski paviljon v Lenartu, industrijsko dvorano Lik v Kočevju in delavnico avtobusnega podjetja v Mariboru. Pod streho so že tudi štirje stanovanjski objekti in študentski dom v Mariboru.

Novoletna prodaja — »Jugokomercija« je pripravila v okviru noveletnega potrošniškega sejma na Mariborskem teden javno prodajo novih in rabljenih osebnih ter tovornih avtomobilov. Novoletna prodaja bo tudi danes.

RAVNE

Volitve in imenovanja — V sredo zvečer je ravenska občinska skupščina privolila v razrešitev inž. Toneta Potočnika kot gozdarskega inšpektorja skupne gozdarske inšpekcije s sedežem v Dravogradu. Odborniki so tudi privolili k razrešitvi Vojana Bernhartha, občinskega javnega tožila v slovenskem Gradcu. Namesto njega so imenovali Petra Cibeja.

LENDAVA

Zamenjalnice — Elektromlin Lendava ima v Pomurju že 32 zamenjalnic za milenske izdelke. Predvidevajo, da bi skupaj z oljarno v Slovenski Bistrici na lendavskem področju uredili tudi nekaj zamenjalnic za olje.

LJUTOMER

Ceste — Upravni odbor cestnega sklada pripravlja srednjeročni program modernizacije cest. Občinska skupščina je priporočila tudi krajevnim skupnostim, naj začnejo zbirati denar za urejanje krajevnih cest.

AJDOVSCINA

Ribiči — Ajdovska ribiška družina ima 120 članov. Ob Hublju ima valilnico in gojitvene bazine. V zadnjih petih letih so ribiči vložili v reki Vipavo in Hubelju več kot 450.000 iker te ribe, za kar so dobili milijon starih dinarjev.

NOVO MESTO

»Novice« — V novomeški tekstilni tovarni »Novoteks« so začeli izdajati »Novice«, s katerimi seznanijo kolektiv o delu samoupravnih organov.

LITLA

Literarni krožek — Imajo ga na šoli. Te dni je izdal prvo številko svojega glasila »Naša beseda«. Bliznja šmarska šola že dve leti izdaja »Zvonček«. Tako imata zdaj dve popolni osemletki v občini svoji glasili.

Zakaj tako?

Piščanci

po 1200 dinarjev

Gospodinjje v Ljutomeru se vse doslej niso imele priložnosti prebrati tudi v praksi z zniževanjem cen brojlerjev, ki so ponekod že v prodaji po 900 starih dinarjev za kilogram. V Ljutomeru mesarji se zdaj stane kilogram tega mesa 1200 Sdin, enako kot med največjim povpraševanjem po tem blagu.

Nedvomno gre ta razlika nekemu v žep, da pa je to prekrbno, menda ni treba posebej poudarjati. Gospodinjje tako vtrajnost po ohraniti visoki cen še posebej težko, ker se kolektivni kmetijski gospodarstev v Ljutomeru občini radi naložijo ob vsaki priložnosti s uspehi pri rezi piščancev, s hitrim prirastom na teži, z nizkimi proizvodnimi stroški itd.

Vsekakor bi bilo prav, da bi posredovali tega blaga v Ljutomeru vsaj pred novoletnimi prazniki pokazali nekoliko več poslušnosti tudi za obratne premike cen.

Mariborska skupščina o razvoju občine

MARIBOR, 28. dec. Danes je občinska skupščina Maribor razpravljala o srednjeročnem programu razvoja občine do leta 1990. Po daljši razpravi so odborniki sprejeli ta program in operativni program izvajanja srednjeročnega programa.

Po daljši razpravi je občinska skupščina sprejela tudi odločbo o javnem redu in miru. Le-ta med drugim vsebuje tudi razne prepovedi oziroma omejitve za otroke in mladoletnike do 16 let. Tako jim je prepovedano obiskovati kinopredstave in druge prireditve, ki so razlagane kot mladinski neprimerni. Prepovedani jim je brez spremljevalca vstop v breg, pri obiskovanju kino predstav, gledaliških prireditev, koncerte ali druge podobne prireditve, razen če je prireditelj za mladinske abonma ali če prireditelj prireja za mladino mladinske ali druge družbene organizacije. Prav tako je mladini do 16. leta prepovedano, da se sama ali v spremstvu staršev ali drugih polnoletnih oseb po 20. uri zadržuje na zabavnih prireditvah, veselnicah, nočnih in drugih podobnih lokalih.

M. K.

Zasičenost trga ustvarja zalogo

Tovarna »Jože Kerenčič« zdaj izdeluje kovinske in plastične predmete

Ormoška tovarna kovinskih in plastičnih izdelkov »Jože Kerenčič« je preusmerila proizvodnjo v izdelovanje kovinskih in plastičnih izdelkov za razno industrijo ter za široko potrošnjo. Tisti del proizvodov, ki jih prodaja kooperantom, seveda ne predstavlja kritične postavke, saj so podjetja pogodbeno vezana z njimi.

Toda ta stavek bi moral napisati za bližnjo preteklost, kajti prav letos je bilo kar množično, da so podjetja spreminjala in popravljala prvotna naročila, kar je vsakokrat zaviralo normalno proizvodnjo.

Tovarna letos bržkone ne bo izpolnila letnega načrta. Enega izmed vzrokov smo že navedli. Drugi, nič manjši in prav tako pomemben je zasičenost trga, tretji pa je v neenakomerni časovni razporeditvi naročil. Kljub vsem en težavam pa je »Jože Kerenčič« vendarle presegel lanske celotni dohodek za 23 odstotkov.

Seveda vodstvo tovarne sprito težav ni stalo križem rok. Da bi zboljšali ekonomičnost poslovanja, so znižali najemnine za 68, stroške investicijskega vzdrževanja pa za 12%. Tovarna se je letos zelo trudila, da bi izboljšala proizvodnjo, jo modernizirala, poskušala je prodreti na tržnice, čeprav je že tako precej zasičen s proizvajalci istih ali podobnih izdelkov.

Nastop na tržnici je seveda veljal tovarno dodatne stroške, ki so se zvišali od lanskega leta 30.000 N dinarjev. Med temi je tudi 25.000 N dinarjev za reklamne namene.

Tovarna je letos zabeležila sicer večjo proizvodnjo. V primerjavi z lani se je povečala za 15 odstotkov. Kljub temu pa zaostrajo v primerjavi z republikanskim merilom. Seveda je proizvodnja odvisna od več dejavnikov. Na prvem mestu je gotovo tehnična oprema tovarne. To pa je tudi Ahilova peta tovarne, saj je vrednost delovnih naprav na delavca kar za polovico manjša od republikanske povprečja, ki znaša 14.412 N novih dinarjev. Treba je še dodati, da je v letu 1987 povprečje tovarne »Jože Kerenčič« že upoštevana revalorizacija delovnih naprav, medtem ko v republikem še ni. Zato je tudi razlika seveda večja.

Trenutno stanje v tovarni ni sicer še kritično. Po triletnem letu imela tovarna za 2.732.141 N dinarjev krakoročnih obveznosti, na žiro računu pa je bilo komaj 22.578 N dinarjev. Tako je bila ta

kratna plačilna pripravljenost tovarne le 1,6 odstotka. Stanje se je sicer v zadnjem mesecu izboljšalo, vendar ima tovarna na zalogi še precej komedij in polizdelkov. Skupna vrednost gotovih izdelkov, nedovršene proizvodnje, materiala in drobnih investicij znaša še vedno več kot dva milijona novih dinarjev. Seveda se ob tem vsiljuje vprašanje, ali je tovarna še rentabilna. Služba družbenega knjigovodstva v Pljuju, ki je napravila analizo gospodarskega stanja, je ugotovila, da je podjetje še vedno rentabilno. Ostanek dohodka namreč predstavlja 9,78 % vloženih poslov. S takim obračunom pa tovarna še opravičuje rentabilnost.

Problem, ki je ostal in s katerim se vodstvo tovarne sicer ko prej neoprestano ubada in ga poskuša rešiti, pa je v zaloga, ki vežejo preveč obratnih sredstev.

F. SRIMPF

Sklad za most na Ruti

Z dograditvijo mostu med Selnico in Rušami ostaja še zmerom odprta nepregrajana Drava v soteski pri Ruti. Za sotesko Radoljke, ki se tukaj izliva v Dravo, je skrita in skoraj odrezana od sveta Radoljska dolina z naselji Lovrenc Pustcava, Cinzat, Ruta, Kumenj, Rečenjak in Rdeči breg. Okrog štiri tisoč prebivalcev tega območja si je dolga pomagalo že slabo in strojno cesto čez Jodi in falko pešino ali pa po brodu čez Dravo, ki seveda ne ustreza hitremu prometu. Čeprav je gospodarstvo zelo razvito, saj dosežejo podjetja, npr. Marlesovo žage in obrati, gozni obrat in tovarna kos in sprov več kot 3 milijarde bruto dohodka, je slaba prometna zveza ovirala vse druge oblike dejavnosti, že pred vojno zelo razvite turizem, gostinstvo in obrt.

Ker občani te velike krajevne skupnosti niso dočakali izpolnjenih obljub o izgradnji mostu na Ruti, so se lani sami odločili za zbiranje samoprispevkov. Od svojih dohodkov prispevajo 5 odstotkov, kmetje pa dajejo prispevek tudi v lesu. Prvo leto zbiranja samoprispevkov so uspešno končali, saj se je na sredstvih njihovega sklada zbralo doslej 51 milijonov din gotovine, do konca leta pa se bo na račun prispevkov v lesu sklad povečal na 70 milijonov din. Prihodnje leto bo sklad narasel na blizu 150 milijonov din skupaj z obrestmi, ker sredstva sklada obročajo pri banki.

S takšno samoudeležbo prebivalci naselij v Radoljski dolini upajo, da bo že prihodnje leto prišlo do dolgo pričakovane izgradnje mostu. Stroški za dosedanje mostove in pripeki občanov in podjetij zanje namreč kažejo, da doslej občani niso krajevne skupnosti niso žrtvovali toliko, kot so pripravili tukaj, da bi naposled dobili zvezo s svetom.

D. V.

Reorganizacija zdravstva na Koroškem

RAVNE NA KOROŠKEM, 28. dec. — Sinoči se je sestala občinska skupščina Ravne in razpravljala ter sklepala o reorganizaciji osnovne zdravstvene službe v koroški regiji. Občinska skupščina je v celoti osvojila studijo medobčinskega zdravstvenega centra o reorganizaciji zdravstvene službe na Koroškem. Za vse štiri koroške občine bo ustanovljen enoten zdravstveni dom z nazivom Koroški zdravstveni dom. Občinska skupščina je dala soglasje k ukinitvi zdravstvenega centra na Ravnah in o priključitvi k regionalnemu zdravstvenemu centru Maribor, vendar šele potem, ko bo dosednji zdravstveni center Ravne izpeljal reorganizacijo zdravstvenega mreže v koroški regiji.

Skupščina Ravne je na seji tudi podaljšala prisilno upravo v obrtnem podjetju Slikopleskarstvo Prevalje za šest mesecev. Za prisilnega upravitelja so imenovali Franca Ekarta iz Maribora. M. K.

Merkur in Ferromoto za — Jeklotehna proti združitvi

MARIBOR, 28. dec. Danes je bil v mariborskih trgovskih podjetjih Ferromoto, Jeklotehna in Merkur referendum članov delovnega kolektiva o združitvi treh podjetij v eno trgovsko podjetje. Delovni kolektiv Merkurja se je izrekel za združitve treh trgovskih podjetij. Pri tem je 92 članov glasovalo za združitve, 12 proti, medtem ko je bilo 6 članov upravičeno odsotnih. Tudi pri trgovskem podjetju Ferromoto so se izrekli za združitve. Pri Jeklotehni pa so se izrekli zoper združitve. Od 195 članov delovne skupnosti je bilo 143 zoper združitve, 43 za združitve, medtem ko je bilo devet glasovnic neveljavnih.

M. K.

Uspehi v živinoreji

Tudi v Ljutomeru se je zgodilo, kar so kmetje že spoznali prednost umetnega osemenjevanja goveje živine, zato je kužnih bolezni, ki so prejšnja leta povzročale jalovost živali in druge motnje za uspešnejši razpored in selekcijo goveda, veliko manj, oziroma so jih ponekod že povsem zatrli.

Letos je bilo v Ljutomeru občini (po podatkih veterinarske službe) umetno osemenjenih že blizu 4500 živali, žal pa veliko kmetov dolguje veterinarski postaji za te storitve velike zneske še za lani. Vse to seveda zmanjšuje dohodke veterinarski službi, ki je v minulih letih zlasti po zaslugi sotočnega živinorejsko-veterinarskega zavoda dosegla v selekciji goveje živine na tem območju lep napredek.

Soboški živinorejski veterinarski zavod je tudi sprožil prihodnjem letu od sedanjih 3500 na 4000 S din, da bi zbirali potrebni denar za ureditev sodobnih hladilnih naprav za globoko zamrzovanje semen, kar si brez te investicije ni moč zamisljati na daljnje napredke v umetnem osemenjevanju.

Vendar so odborniki Ljutomerke občine na zadnji seji zaradi tega predloga negodovali, čeprav to pobudo podpira tudi Ljutomerška veterinarska postaja. Skupščina je po njihovem mnenju že sedaj visoka in znatno presega cenovne v sosednji hrvaški republik. Kljub temu so se slednjič zedinili za ta predlog, ki pa naj bi stopil v veljavo šele potem, če bodo priznali novo ceno tudi v drugih pomurskih občinah.

B.

Utrta pot za združitve zdravstva v Pomurju

MUR. SOBOTA, 28. dec. — Neposredno pred združitvijo zdravstvenih domov v Pomurju, so odborniki soboške občinske skupščine razpravljali o finančnih obveznostih posameznih pomurskih občin v pogojih emotne zdravstvene organizacije. Ker so se v lendavski, Ljutomerški in radgonski občini kolektivni zdravstveni domovi že odločili za združitve z referendumi, jutri pa bo padla dokončna odločitev tudi v soboškem zdravstvenem domu, je ostalo delo odprto samo še vprašanje na daljnje odplačevanje obveznosti za najete kredite, ki v največji meri bremenijo radgonski zdravstveni dom.

Ker je občinska skupščina v Radgoni soglasla s predlogom, da prevzame te obveznosti, posameznih pomurskih občin v pogojih emotne zdravstvene organizacije. Ker so se v lendavski, Ljutomerški in radgonski občini kolektivni zdravstveni domovi že odločili za združitve z referendumi, jutri pa bo padla dokončna odločitev tudi v soboškem zdravstvenem domu, je ostalo delo odprto samo še vprašanje na daljnje odplačevanje obveznosti za najete kredite, ki v največji meri bremenijo radgonski zdravstveni dom. Ker je občinska skupščina v Radgoni soglasla s predlogom, da prevzame te obveznosti, posameznih pomurskih občin v pogojih emotne zdravstvene organizacije. Ker so se v lendavski, Ljutomerški in radgonski občini kolektivni zdravstveni domovi že odločili za združitve z referendumi, jutri pa bo padla dokončna odločitev tudi v soboškem zdravstvenem domu, je ostalo delo odprto samo še vprašanje na daljnje odplačevanje obveznosti za najete kredite, ki v največji meri bremenijo radgonski zdravstveni dom.

Kot smo že poročali je to podjetje aprila, maja in junija lani, ko so trgovska podjetja uvozila več kot milijon kilogramov pomaranč, izdalo listine, takojimovane certifikate, v katerih je zapisale različne podatke o kvaliteti oziroma količini uvoženega sadja, kar je vzbudilo veliko ogorenje med tujimi dobavitelji. Leto se namreč v več primerih ugotovilo, da to podjetje oziroma njeni uslužbenici, ki so očitno bolj gledali kako bi ustregli domačim trgovskim podjetjem, vpisali v certifikate neresnične podatke o količinah in kvaliteti uvoženega sadja. Zato je ljubljansko okrožno gospodarsko sodišče obsodilo »Jugospekt«, ker je kršil znanstveno-gospodarske predpise in škodoval ugledu naše države. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije pa je v obravnavi živje svoje odločitve med drugim tudi zapisalo, da je po njem mnenju izrečena kazen prej premala, kot preostala. Odgovorni uslužbenec »Jugospekt«, ki ni uspel s svojo pritožbo, tako ne bo smel tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov.

B.

Kulturni dom bi radi dogradili

Na Razkrižju pri Ljutomeru so pred sedminimi leti začeli na pobudo vaščanov in družbenopolitičnih organizacij zbirati kulturni dom, ki je delno že usposobljen za potrebe kraja, sedaj pa hitro urejati dvorano in nekatere pritlikline. V tej veliki investiciji (dom je vreden okoli 85 milijonov Sdin) je zlasti hvale vredni delež vaščanov, ki so samo lani prispevali več milijonov Sdinarjev v gotovini, materialu ali s delom. Tako je posamezno gospodarstvo prispevalo povprečno okoli dvajset tisoč S dinarjev, da ne omenjamo prispevkov v minulih letih.

Vrednost letos opravljenih del je kakih 22 milijonov din, vendarle so na Razkrižju sedaj tako na tesnem z denarjem, da brez izdatnejše pomoči občine ne bi mogli urediti dvorane. To pa bi zaradi razgibanega kulturno-povratnega dela v tem kraju pomnilo veliko škodo. Občina sicer dodeljuje krajevni skupnosti Razkrižje 1,2 milijona S din na leto za odplačevanje anuitet, vendar so sedaj zaprosili za pet milijonov dodatke, ker pač drugega izhoda ne najdejo. Vendar bodo na občini obravnavali po sklepu odbornikov vse vloge proslile pri sprejemanju proračuna za novo gospodarsko leto, zato so na Razkrižju, kljub pripravljenosti za dodelitev te dotacije že zaradi velike udeležbe sredstev iz lokalnih virov, le zaskrbljeni, ker nimajo jamstva za dograditev doma.

B.

ZVITOREPEC

Začasnemu poročilu za 51. kolo leta Zrebanje je bilo 19. XII. 1967. Petek, 28. decembra 1987. Zrebanje je bilo 26. XII. 1967. Izdane številke: 1, 26, 3, 32, 33 in dodatna 7. Začasná vrednost dobitkov: 4 zadetki z dod. števil. 39.803.—ND Odkrope po 1.206.15.—ND Trojke po 31.77.—ND Trojke izplačujejo takoj, ostale dobitke pa po končnem poročilu.

Kombi zadel kolesarko

Ponesrečenka je nato v bolnišnici umrla

LJUBLJANA, 28. dec. Včeraj se je na cestah v Sloveniji zgodilo 27 prometnih nesreč. En človek je izgubil življenje, 6 ponesrečenec je dobilo hude poškodbe, 11 več pa je bilo lažje ranjenih. Med vzroki je tokrat na prvem mestu neprevidno prehitjevanje, saj so šoferji, ki so se ob nepravem času ali na nepravem kraju odločili za prehitjevanje, povzročili 6 nesreč, po 4 pa so se pripetile zaradi prehitre vožnje ali izsiljevanja prednosti, trem pa je botrovala vinjenost.

Na ljubljanskem prometnem območju se je zgodilo 10 nesreč, 7 jih je bilo na goriskem, po 4 so se zgodile na mariborskem in kranskem, po ena pa na celjskem in murkosoboskem.

Na križišču ulice Ob Ljubljani in Pugljevke ulice v Ljubljani je včeraj ob 7.30 voznik kombija 21-letni Peter Ritančič zadel in hudo poškodoval kolesarko 50-letno Marijo Grilj. Kolesarka se je pripeljala od Povšetove in v omejenem križišču siljevala prednost kombiju, ki je vozil proti ulici Na

peči. Zaradi kratke razdalje se avtomobilist kolesarki ni mogel ogniti. Zdelo se je, da je bil kombi na črni. Pri padcu in udarcu je Grilj dobila tako hudo poškodbo, da je ob 10. uri v ljubljanski bolnišnici umrla.

Zaradi poledenele ceste je včeraj nekaj pred 6. uro zjutraj zaneslo s ceste avtobus podjetja »Transturista« iz Sk. Loke, ki ga je vozil 42-letni Nande Goršek. Avtobus je vozil proti Jesenicam. Na poledeneli cesti ga je zaneslo tako, da je trčil v reklamno tablo, nato pa se v drevo.

V gneči gnezdiijo žeparji

Vsako tatvino je treba čimprej prijaviti

V prazničnih dneh se žepne tatvine kar vrstijo. Tudi sedaj, ko ljudje hitijo kupovat darila in se drenjajo v velikih trgovskih hišah, je najlepši čas tudi za zmikavce. Ni težko ugotoviti, da se prav tokrat najbolj vestno pripravijo in se pomešajo med kupce, izkoriščajo »znanje«, ki so si ga pridobili.

Žeparji delujejo največkrat v skupinah. Eden povprašuje prodajalca kot kupec in »pomaga« ustvariti gnečo, drugi krade, tretji pa krije tatinskega pajdaša. Nemaolkaj je v pomoč še četrti, kateremu tat takoj preda denarnico, da se osvobodijo predmeta, ki bi ga lahko izdal, če bi ga prijeli.

Cilj teh skupin so predvsem ženske, ki lahkomišlno nosijo denarnice v odprtih torbicah ali v torbica, ki jih zlahka odprejo. Tatvine iz žepov spadajo že v »višjo« tatvinsko izobrazbo, vendar je pametno, da tudi tisti, ki nosijo denarnice v žepih, dobro pazijo. Pred dnevi se je v neki ljubljanski veleblagovnici pripetilo, da je ženska prišla žeparja in ga predala prodajalcu, ta pa ga je izpustil. Zgodilo se je tudi, da je neka ženska ob prodajni mizi zakricala: »Okradena sem!«, biagajničarka pa ji je nesramno odgovorila: »Saj pri nas ne krade!« namesto, da bi prišla ali vsaj zapomnila zmikavca, ki je hitro izginil v gneči.

Očim, ki je okraden in mu je uspelo prijeti tati, ne sme misliti le nase. Zgodi pa se, da okradeni, potem ko dobi svojo denarnico nazaj, skrušenega tati izpusti. Žeparja bi moral predati milicniku, pa čeprav mu tveži še tako v srce segajoče zgodbe in čeprav je žepar otrok.

Razen omenjenih primerov, pa mnogokrat okradeni sploh ne prijavljajo tatvin. Mnogi mislijo, da so denarnice izgubili, povedati pa moramo, da so žeparji moštri in da gre pri izgubljenih denarnicah pravzaprav za ukradenec. Organi javne varnosti imajo klupe denarnice, za katere skupne nimajo prijav. Vse denarnice so prazne, kar kaže na to, da so bile ukradene. Najbolj zgovoren dokaz za to je primer neke upokojenke, ki je izgubila denarnico s sto tisočaki, izgubo pa je prijavila le Ljubljana transportu, ker je menila, da je denarnico izgubila v trolejšbuzu. Organi javne varnosti so sklepajo, da je v tem primeru šlo za tatvino, saj je bila prav v tistem času na delu žeparska topla, ki se je »specializirala« na tatvine v trolejšbuzih in avtobusih.

Denarnice, ki jih dobijo organi javne varnosti so večkrat odvzete v občestno grmovje, v kanalizacijo in tudi v postne nabirališče. Toda če ne vedo, kjer je bila tatvina storjena, si ne morejo s tem denarnicami kdove kaj pomagati. Tako občani zaradi nezainteresiranosti nehoti požalujejo žeparjem. Če bi vsakdo tatvino takoj prijavil, opisal, kje se mu je pripetila, oziroma kje misli, da je denarnico izgubil, bi kriminalisti lažje zasledovali kretanje žeparskih skupin in jim prej prišli na sled.

B. SAJOVIC

Jugoslovanska loterija

Potrjena sodba „Jugospektu“

Odgovorni uslužbenec ne bo smel tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov

LJUBLJANA, 28. dec. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije je zavrnilo pritožbo beogradskega podjetja za kontrolo kvalitete in kvantitete blaga »Jugospekt« in njegove odgovorne uslužbenice na njene poslovne enote v Ljubljani ing. Vida Zupančiča ter potrdilo sodbo ljubljanskega okrožnega gospodarskega sodišča, ki je obsodilo to podjetje na milijon in pol S dinarjev globe, odgovornega uslužbenca pa na 65.000 S dinarjev globe.

Kot smo že poročali je to podjetje aprila, maja in junija lani, ko so trgovska podjetja uvozila več kot milijon kilogramov pomaranč, izdalo listine, takojimovane certifikate, v katerih je zapisale različne podatke o kvaliteti oziroma količini uvoženega sadja, kar je vzbudilo veliko ogorenje med tujimi dobavitelji. Leto se namreč v več primerih ugotovilo, da to podjetje oziroma njeni uslužbenici, ki so očitno bolj gledali kako bi ustregli domačim trgovskim podjetjem, vpisali v certifikate neresnične podatke o količinah in kvaliteti uvoženega sadja. Zato je ljubljansko okrožno gospodarsko sodišče obsodilo »Jugospekt«, ker je kršil znanstveno-gospodarske predpise in škodoval ugledu naše države. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije pa je v obravnavi živje svoje odločitve med drugim tudi zapisalo, da je po njem mnenju izrečena kazen prej premala, kot preostala. Odgovorni uslužbenec »Jugospekt«, ki ni uspel s svojo pritožbo, tako ne bo smel tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov, ker zunanjetrgovinski predpisi določajo, da vsak, ki je obsojen zaradi prekrška v zunanjetrgovinskem poslovanju na globlo večjo od 50.000 S dinarjev, ne smet tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov.

B. S.

Lot

1. Končno poročilo za 51. kolo leta Zrebanje je bilo 19. XII. 1967. Petek, 28. decembra 1987. Zrebanje je bilo 26. XII. 1967. Izdane številke: 1, 26, 3, 32, 33 in dodatna 7. Začasná vrednost dobitkov: 4 zadetki z dod. števil. 39.803.—ND Odkrope po 1.206.15.—ND Trojke po 31.77.—ND Trojke izplačujejo takoj, ostale dobitke pa po končnem poročilu.

DOBITI V SLOVENIJI

Maribor 59 A 682449-4

F. S.

Vprašanja in odgovori

Posmrtnina

T. R. — Ste zaposleni in ste živel skupaj s svojo pokojno materjo — starostno upokojenko. Ali imate po njej tudi pravico do posmrtnine?

ODGOVOR: Pravico do enkratne posmrtnine, ki je enaka enomesečni zadnji pokojnini, imajo le družinski člani starostnega oziroma invalidskega upokojenka, ki so imeli po umrlem pravico do zdravstvenega zavarovanja, in sicer ob pogojih, da jih je umrli do svoje smrti preživljali. Ker ste zaposleni in torej niste imeli po umrli materi pravico do zdravstvenega zavarovanja, niti vas ni pokojna mati do svoje smrti preživljala, do posmrtnine niste upravičeni.

Carine prost uvoz podedovanih predmetov

F. H. — Silišti ste, da se lahko predmeti, podedovani v tujini, uvozijo carine prosto. Ali lahko tudi predmete, ki bi jih kupili z denarjem, podedovani v tujini, uvozili v Jugoslavijo, ne da bi plačali carino.

ODGOVOR: Ugodnost po 4. točki 18. člena zakona o carinskih tarif, po kateri se carine ne plačujejo za podedovane predmete, ki jih jugoslovanski državljani prinesejo ali dobijo iz tujine, se ne nanaša na predmete, kupljene s podedovanim denarjem, in ne na predmete, kupljene z denarjem, dobljenim s prodajo podedovanih pred

OBIŠČITE

VREME

V prvi polovici tedna je prevladovalo južno vreme z zelo visokimi temperaturami za ta letni čas. Od sredine tedna se je bolj razvnelo, vzhodni vetrovi pa so prinesli hladnejšo in vlažnejšo vreme. Ob koncu tedna bo poslabšanje z manjšimi padavinami, deloma kot sneg.

V Ljubljani

SAMI IZBERITE LOKAL

V HOTELU
SLON
Ljubljana,
Titova 10

Hotel, kavarna, klasična restavracija, narodna restavracija »Klet Slona«, slaščičarna, bife in bar. Vse dan igraju zabavni orkestri: v kavarni ILIJAS IVO, v kletni restavraciji ERNO BARANJA in v baru JOŽE KEDEL in pevica METKA STOK z novim mednarodnim glasbenim programom.

Solo pesnika »Ladine Nurić Hudaib«, Bolgarski »Kobor« duo Džoni Vautšihuev Jordan, Bolgarija, Filipova Ivanica, Bolgarija, Romunski plesni duo Neredov, Poesti Anita, Romunija, Diaconescu Nikolae, Romunija, Češki plesni duo ALIS, Varovna Danusa, CSSR, Krenk Josef, CSSR, Solipsistika »Sinfonia« »ANDORA« Dimitrijevič Slobodanica.

V narodni restavraciji »KLET SLON« srednjo slovenske in jugoslovanske specialitete v tipičnih kmetijskih posodah.

HOTEL ŠIMNOVEC
VELIKA PLANINA

Hotel Šimnovec prireja na Gospodarske razstavišču

VELIKO

SILVESTROVANJE

V vseh prostorih dvorane A

Izredno predstava Miroslava Sepeta s plesnimi Majo Sene in Nine Bohinje. Izvajali bodo bogat program s katerim gostujejo ta mesec po 32. Viskio sozelo nagradno žrebanje vplivnih rezervacij. Rezervacije sprejemajo v recepciji pisarni na OR v Ljubljani vsak delavnik od 10 do 12, na od 15 do 18 ure. Informacije po tel. 311.324. Priporočila se Hotel Šimnovec.

Na Gorenjskem

SLANDROV DOM

v Radovljici

Ima lepo urejene sobe in restavracijske prostore. Vsi prostori so ogrevani s stalnim centralnim grejenjem.

Lepa prilika za zimsko podčimbo: cena oskrbine 28 Ndin.

Prostori primerni tudi za zaključne dni družbe in seminarje.

S hrano in pitje vose radovljani se priporočajo kolektiv.

Sprejemamo rezervacije za silvestrovanje.

SPORTHOTEL

Pokljuka (1250 m)

dostop z vsemi vozili — lepi izleti — komfortne sobe — izbrana jedila — vsako soboto ples.

Ob sobotah vozi z Bleda na Počukovo poseben avtobus.

Hotel »GRAD

PODVIN« na

Gorenjskem

vas vabi in vam nudi:

priznana domača ter tuja jedila

po izbiri, izbrana kvintetna uspešna, primorska in druga jugoslovanska vina, kulinarične usluge praznični in soidni ceni udobne in komfortne tujske sobe.

V sanjopostrežni kleti vsakomur na voljo za površni zmesek: hladna domača jedila — specialitete — sortna vina iz sodov domače žganja in drugo.

Pri aranžmanu seminarjev in skupinskih obiskov nudimo poseben popust.

Novoporočenci, pozor!

Hotel »PREDEMEJA«

(PERGAR) 900 m

Dostop z vsemi vozili — lepi izleti — komfortne sobe — privrsta kuhinja — cene zmerne — postrežba solidna. Primerno za zimski sport. Priključite se številnim turim in domačim gostom, ki so ob odhodu vselej rekli:

»NA SVILENJE«

ob tej svečani priložnosti vam nudimo svečana kosila in druge obroke. Za te namene imamo posebnost: Obiščite nas in se prepričajte o naših uslugah — cenele vas bodo Telephone 70-350

avto

ZAPLEŠIMO S ČARDASEM V NOVO LETO

Od 22. XII. 1967 igra v Motelu Medno mednarodni trio Zalai pod vodstvom violinista NEMETH GYULA.

Rezervacije za silvestrovanje Ndin 70.-

Telefon 51-047.

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

avto

V Pomurju

SILVESTROVANJE

v novem hotelu
DIANA — MURSKA
SOBOTA

RESTAVRACIJA:

— originalna cigarska glasba iz

Szombathlyja (Madžarska) pod

vodstvom primasa Tora Horvatha

KAVARNA:

— orkester Miske Baranja s pev-

cem

NOVOLETNI MENU s aperitivom

30 Ndin — konzumacija

Zanimiva družabna igra, v kateri

bodo sodelovali vsi gostje

ZREBANJE VSTOPNIC — BAR

Na

Štajerskem

na Ravnah na Koroškem gostinsko

podjetje

URSLJO

in obrate letovišče Rimske vrele,

restavracijo

URSLJO

gostišče

DALMATINC,

okrepčevalnico pri Lipi ter vinski

klet Rimske vrele primeren za

zimski sezoni za smučanje, pro-

stori ogrevani s centralno kurja-

vo — prenočišča, oskrbovan stano

s toplimi in hladnimi jedili, posre-

nost dnevnih sveže postrežb iz last-

nega bazena Rimske vrele oskr-

bovan vse leto.

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

NA GOMILSKEM

»STOP«

pri gostišču ESPRESSO

STOP zaradi ogrevanih sob in

gostinskih prostorov.

STOP zaradi koltn in domačih

specialitet.

STOP če imate radi ajdove žgan-

ce.

STOP če zato, ker vas vpljudo

vabi KRISTINA KOSENINA!

z obratom Smučarska kočna vas va-

bi na silvestrovanje. Ziva glasba

v kavarni in v restavraciji in Smu-

čarski Koči bo 30. in 31. 12. 1967

ter 1. 1. 1968. Prenočišča priskrbi-

ljena v obeh obratih. Za Smučar-

jevo.

sko Kočo imamo lasten prevoz. Re-

zervacije sprejemamo od 10. 12.

1967 dalje v upravi podjetja. Re-

zervacija v kavarni za silvestrova-

nje z obveznim svečnim menijem

je 40 Ndin v restavraciji je rez-

ervacija 6 Ndin na Smučarski Koči

vstopnine in rezervacije pa spre-

jemamo, če položite polog.

Se ostale dneve je vstopnina 2

Ndin na osebo.

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

»NA SVILENJE«

RAZVESELIMO NAŠE OTROKE!

OBDARIMO JIH Z LEPO, IZVIRNO SLOVENSKO SLIKANICO

Ilustracija Ančke Gošnik-Godec iz slikanice BABICA PRIPOVEDUJE

Ilustracija Toneta Kralja iz slikanice MARTIN KRPA

Ilustracija Milana Bizovičarja iz slikanice SOLZICE

Založba Mladinska knjiga je ob novoletnih praznikih izdala tri mikavne nove slikanice, ki bodo najlepše darilo vsakemu otroku.

Prežihov Voranc:

SOLZICE

Ilustriral Milan Bizovičar

BABICA PRIPOVEDUJE

izbor starih slovenskih pripovedi; ilustrirala Ančka Gošnik-Godec

Fran Levstik:

MARTIN KRPA

ilustriral Tone Kralj.

Gledališče

DRAMA

Petek, 29. dec., ob 19.30: Linhart: MISS JENNY LOVE. Abonma G in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 30. dec., ob 19.30: Shakespear: TROILUS IN KRESIDA (komedija). Izven abonmaja (zadnjičkrat). Vstopnice so v prodaji.

Nedelja, 31. dec., ob 20. uri: Gol. doni: PRIMORSKE ZDRAHE — (komedija). Izven abonmaja. Vstopnice za vse napovedane predstave so v prodaji od 10.30 do 12. ure in od 18. ure do začeta večernih predstav (tel. rezervacije na št. 20-112 ali 21-402).

MALA DRAMA SNG (vhod iz Igriške ulice)

Petek, 29. dec., ob 20. uri: Harold Pinter: VRATNICE. Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Drami, pod ure pred začetkom na pri vhodu v dvorano Male drame.

OPERA Z BALETOM SNG

Petek, 29. dec., ob 19.30: Pucini: MADAME BUTTERFLY. Abonma Popolninski. Nekaj vstopnic je v prodaji.

Ob 19.30: Čajkovski: HREŠTAC. Balet. Izven abonmaja. Uprizorili Srednja baletna šola Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje, Ljubljana. Vstopnice so v prodaji v Operi.

Sobota, 30. dec., ob 19.30: Verdi: NABUCCO. Izven abonmaja. Vstopnice so še na voljo.

Nedelja, 31. dec., ob 18. uri: Smetana: PRODANA NEVESTA. Izven abonmaja. Vstopnice so še na voljo.

Dobrodošlo

novoletno darilo

MESTNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKO

Gledališka pasaja

Petek, 29. dec., ob 16. uri: DEDEK MRZ. Za RTV Ljubljana. Ob 19.30: E. O'Neill: ELEKTRA V CRNINI. Abonma ZSJ in izven. (Vstopnice tudi v prodaji).

Sobota, 30. dec., ob 10. uri: E. Kretz: KRAJNSKI KOMEDIJAN. Ti. Zaključena predstava za Os. novno šolo Cerkljane.

Ob 19.30: R. L. Džukić: BOG JE UMRLJ ZAMAN. (Komedija). Izven.

Jutri zvečer bo na sporedu izven. abonmaja predstava komedije »Bog je umrlj zaman« v nedeljo zvečer na komediji »Vetel v sasu« fraševih vseh. Rezervacije po telefonu 21-660.

Za obiskovalce predstave na silvestrov večer je pripravilo po. dikeje VEDROG Ljubljana prijetno presenečenje.

SENTIARSKO GLEDALIŠČE Ljubljana — Mestni dom

Sobota, 30. dec., ob 20. uri: Fey. deau: GHEM NA LOV, komedija. Red 5 in izven.

Nedelja, 31. dec., ob 16. uri: Golia: JURCEK, pravljica igra. Izven.

Ob 20. uri: Medved: RENDEZ-VOUS, veseloliga s petjem. — Izven.

MLADINSKO GLEDALIŠČE Ljubljana

Petek, 29. dec., ob 7.30: Leopold Suhodolčan: NAROBIE STVARI V MESTU PETREDI, zaključena predstava za vzgojni zavod »A. nez Levece«.

Ob 10.30: Leopold Suhodolčan:

NAROBIE STVARI V MESTU PETREDI, zaključena predstava za O. S. »Polhov Gradec«.

Ob 16. uri: Leopold Suhodolčan: NAROBIE STVARI V MESTU PETREDI, zaključena predstava za Ruzne šole.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE, LEVSTIKOV TRG 2

Petek, 29. dec., ob 9 in 11. uri: F. Milčinski: ZVEZDICA ZASPANKA — zaključena za Os. novno šolo Tometa Tomiča — Ljubljana.

Ob 15.30: F. Milčinski: ZVEZDICA ZASPANKA — zaključena za Srednjo podružnico pravosodnih ustanov Ljubljana.

ROČNE LUTKE, RESLIJEVA 36

Petek, 29. dec., ob 18. uri: G. Vladičin: RADKOVEDI: SLOV. CEK, zaključena za Komunalni zavod za socialno zavarovanje Ljubljana.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 29. dec., URA PRAVILNO — DEDEK MRZ, ob 15. uri: U. Mavčič, ob 17. uri: V. Zalog, Grum — Skufca: JANKO IN METKA, ob 19. uri: za otroke šole Cerklje, Zalog, ob 18. uri za trgovsko podjetje Kokra.

Nastopi tudi dedek Mrz. Nedelja, 31. dec., ob 10. uri: URA PRAVILNO — DEDEK MRZ — Izven.

Nedelja 7. jan., 1968 ob 10. uri: URA PRAVILNO — Izven.

GORSKO GLEDALIŠČE NOVA GORICA

Petek, 29. dec., ob 10 in 15. uri: A. E. Greidanus DVE VEDRI SMEHA po stari holandski pravljici »Hodi de Bode« predstava v gledališču za osnovno šolo N. Gorica.

AMATERSKO GLEDALIŠČE »TONE CUFAR« — JESENICE

Petek, 29. dec., ob 15 in 18. uri: F. Milčinski: MOGOČNI PRSTAN, predstava za osnovno šolo Prežihov Voranc Jesenice

Pionirski dom Trg VII. rod. crna ZKJ

ODDELEK ZA DRUŽABNO VZGOJO

bo odprl v Plesni šoli na Petkovskem nabrežju 35 nov. zdel. ni plesni tečaj (tudi za starejše osebe) v četrtek 4. januarja ob 20.30. Nov nudi levalni tečaj s plesnimi latinskoameriških in drugih plesov se bo začel v petek 5. januarja ob 20.30 uri. Poučeval bo mojster Jenko. Vpisovanje vsak dan od 17. do 21. ure v plesni šoli.

FESTIVALNA DVORANA

SILVESTROVANJE V FESTIVALNI DVORANI

Prodaja vstopnic vsak dan od 17. do 19. ure popoldne. Informacije dopolnje od 8. do 12. ure telefon 316-124. Nekaj vstopnic po 40. Ndin z večerjo je še na razpolago.

Koncerti

RADIO-TELEVIZIJA Ljubljana priredi v soboto 30. decembra ob 20.00 uri v Veliki filharmonični dvorani tretjo oddajo SLOVENSKI ANSAMBLI TEKMUJEJO.

Nastopili bodo: Zabavni ansambel iz Slovenije Gradec, Trio Slavka Žnidaršiča iz Mokronoga, »Rdeči dečki« iz Maribora, »Ato, le iz Kočevja in »Biseria iz Šempetra pri Novi Gorici.

Vstopnice so v prodaji pri blagajni Slovenske filharmonije od 10. do 12.30, od 16. do 18. ure in pol ure pred oddajo.

DREVI bo koncert SLOVENSKE FILHARMONIJE ZA PRAMENI ABONMA. Dirigent BOGO LESKOVIC, solisti DUBRAVKA

TOMISCI — SREBOTNJAK, NA

DA VIDMAI, ZVONIMIR PREL. CEZ, FRANJO PETRUSANE. Spored: Stamitz — Simfonia, Mozart — Koncert za klavir in orkester, Rossini — Slaba mater za solo, zbor in orkester. — Zbor je pripravil JOZE HANČ.

RTV Ljubljana

SPORED ZA PETEK

4.30—8.00 Dobro jutro! 8.08 Glasbena matineja: 8.55 Pionirski ted. tak. 9.25 Braska Slagavca poje slovenske narodne ob spremljavi Avgusta Stanika: 9.40 Iz glasbenih šol: 10.15 Pri vas doma: 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuj. je gostje: 11.15 Opoldanski spored zabavnih melodij: 12.10 Njokaj Dvofakovih skladb: 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Dara Bernot: Kako se drži letošnji pridelek jabolk v skladuši: 12.40 Pred domačo hišo: 13.10 Obvestila in zabavna glasba: 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Veliki valčki in uverture: 14.30 Na

FELICE — TRST

Carducci 41 prodaja oden — ti sta vna 6.00 li. srca nogavice plete dune delovne otielce cowbojske — originalne RIFLE bunde in nylon pijske po enkratnih cenah

š poslušalci čestitajo in pozdravljajo: 14.55 Kreditna banka in hranilnica — Ljubljana: 15.20 Napotki za tuj. riste: 15.25 Glasbeni intermezzo: 15.40 Izletni glasba: 15.50 Vsaš dan za vas: 17.05 Ciovek in zdravje: 17.15 Koncert po željah poslušalcev: 18.00 Poročila Aktualno: 18.10 Obvestila in zabavna glasba: 18.15 Zvočni razgledi po zabavnih glasbi: 18.45 Na mednarodnih krizopitih: 19.00 Lajko nos, otročji 19.10 Obvestila: 19.15 Minute s pevko Lidjo Kodrč: 19.25 Pet minut za EP: 19.30 Večerni radijski dnevniki: 20.00 Glasbeni oddatki: 20.30 Pogovori o glasbi: 21.15 Oddaja o morju in pomorskih: 22.10 Iz nove svetovske muzike: 22.05 Literarni nočur. no: 23.15 Konec oddaje.

TELEVIZIJA

9.40 TV V SOLI: Osljek — Split. sko območje — Fototeletrični efekt — Prodana nevesta (Zagreb)

11.00 OSNOVE SPLOŠNE IZO. BRAZBE: Svet kemije (Beograd)

14.50 TV V SOLI — ponovitev (Zagreb)

16.10 OSNOVE SPLOŠNE IZO. BRAZBE: Mladinska knjiga (Beograd)

17.05 POROČILA (Skopje)

17.10 VASA KRIZANKA — oddaja za otroke (Skopje)

17.55 TV OBZORNIK (Ljubljana)

18.15 MLADINSKI KONCERT (Beograd)

19.05 VELEBIT — potopisna repoz. taja iz cikla Karavane (Ljubljana)

19.35 CIKAK (Ljubljana)

19.50 DEDEK MRZ VAM POK. LANJA ZGODEB GRAD UGANK (Ljubljana)

20.00 TV DNEVNIK (Beograd)

20.30 CIKAK (Ljubljana)

20.40 PRISEL JE IZ LARAMIJA — ameriški celovečerni film (Ljubljana)

22.10 NOVOLETNE ČESTITKE GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ (Beograd)

23.20 TV DNEVNIK (Beograd)

Drugi spored: do 21.00 tudi na kanalu 9

17.55 VECERAJ, DANES, JUTRI (Zagreb)

• Za madeže od rje, črnila, joda itd. — za beljenje, porumenele: ga perila

belonit

18.15 MLADINSKI KONCERT (Beograd)

19.05 OBJEKTIV 350 (Zagreb)

19.54 LAJKO NOC, OTROCI — Sa. rajvo (Beograd)

20.00 TV DNEVNIK (Beograd)

21.00 II. SPORED ITALIJANSKE TV

Ostale oddaje na kanalu 9

20.30 PROPAGANDNA ODDAJA

20.40 VECERAJ, ROJENA — celovečerni film (Beograd)

23.20 VECERAJ, DANES, JUTRI (Zagreb)

Kino

SPORED ZA PETEK

FILMSKO GLEDALIŠČE KRIZANKA

Petek, 29. dec. — kratak film — TISK IN PJEZITANI igrani film VESNA, ob 19. uri.

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28:

Ob 16. in 20. uri amer. film SAMPION. Režija: Mark Robson. Glav. v. l.: Kirk Douglas, Ruth Roman, Arthur Kennedy. Prodaja vstopnic od 13.30 dalje.

KINO UNION:

franc. barv. CS film CUDOVITA ANGIKA (II. del). Predstave ob 15. in 19. uri. Rezervacije vstopnic za Union po tel. 22-71 do 18. in 19.30 in 13.30 dalje. Ob 10. uri matineja iste, za film.

KINO KOMUNA:

domaci film PREBUJANJE POD. GAN, ob 15. in 17. in 21. uri.

KINO SLOGA:

nem. kriminalna SKRIVNOST BARA LILITA (Zaba z masko). Po romanu E. Wallace. Teknik FN 51. Predstave ob 15. in 17. in 21. uri.

KINO VIC:

ital. barv. CS western ADIOS GRINGO. Teknik FN 50. Predstave ob 15. in 18. uri. Ob 20. uri poljski barv. zapl. film W. LEWISA IN NAPOLEON.

KINO SISKI:

premiera amer. barv. CS western PROFESSIONALCI. Režija: Richard Brooks. Igrajo Burt Lancaster, Jack Palance, Claudia Cardinale, Lee Marvin in Robert Ryan. Predstave ob 15.30, 16. in 20.30 uri. Cene vstopnic zvišane. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 13.30 dalje.

KINO SAVA:

ital. span. barv. film TRIJE NEUSMILJENI, ob 10. in 15. in 17. in 19.30.

KINO TRIGLAV:

nemški barvni kinopskopski western PESEM PRELJE (Fredy und das Lied der Prairie). Igrajo: Freddy Quinn, Beate Loner in Trude Herr. — Predstave ob 16. in 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO VEVE:

melodijski barvni glasbeni film VRNI SE IZ MEHIKE. Igrata Joselito in Pulgareto. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic od 19. ure dalje.

KINO SVOBODA, DOLGI MOST, LJUBLJANA:

francoski CS film HORACIO, ob 19. uri.

KINO DRAVLJE:

amer. barv. CS western film PLAMTECA ZVEZDA, ob 20. uri.

KINO VRHNIKA:

angleški barvni CS film SLAMNATA ZENSKA, ob 20. uri.

KINO SORA — SKOFJA LOKA:

slovenski film NEVIDNI BATALJON, ob 18 in 20. uri.

KINO RADOVLJICA:

jugoslovanski barvni CS film SEDMI KONTINENT, ob 20. uri.

KINO CENTER — KRANJ:

slov. film NEVIDNI BATALJON, ob 11. uri. Sved. barv. krim. film ROKE KVISKU, FREDDY, ob 16. in 20. uri.

KINO STORIC — KRANJ:

amer. barv. CS film EKSPRES FOLKOVNIKA RYANA, ob 16. in 20. uri.

KINO SVOBODA — KRANJ:

amer. barv. risanka TOM IN JERRY V VESOLJU, ob 8 in 13.30. Slov. film NEVIDNI BATALJON, ob 10 in 17. uri.

KINO MAVICE:

slov. film NEVIDNI BATALJON, ob 13.30.

KINO PREDVOR:

amer. barv. risanka TOM IN JERRY V VESOLJU, ob 16. uri.

KINO RADIO — JESENICE:

ameriški film DEZEJVE PRIHAJA, ob 17 in 19. uri.

KINO PLAVZ — JESENICE:

nemški film CAKALNICA SMRTI, ob 18 in 20. uri.

KINO KRANKA GORA:

amer. barvni film SHANE. KINO KRKA — NOVO MESTO:

francoski barvni CS film RIFI. FI V PANAMI, ob 17 in 19. uri.

KINO CRNOMELI:

amer. barvni CS film CRNE OS. TROGE, ob 20. uri.

KINO SVOBODA — ZASAVJE — TRBOVLJE:

samo s posebnim vhom oddan. znikov otroški ruski barvni film KRALJEVO KRIVIH OGLE. DAL, ob 16. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA:

ameriški film CIOVEK IZ PRE. ELJE, ob 19.30.

KINO SOCA — NOVA GORICA:

amer. barv. film NAILEPSI SPORT ZA MOSKE, ob 18 in 20.30.

KINO SVOBODA — ŠEMPETER:

PEKEL NA PACIFIKU, ob 18 in 20.15.

ODDAM so starejši zeni, za pomoč v gospodinjstvu. Metka Dolinar, c. na Brdo 108. 31693-6

OBVESTILA

VESELO SILVESTROVANJE v do. mu TUD — Partizan Vodnikova 155, s pričetkom ob 20. uri. — Igrala bosta dva ansambla, pev. ka Jolka Cvetar. Rezervacije vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ali po telefonu 55-361. — Igrajeva skupnost Zg. Siska Siska 36.

REPUBLIKANSKI PROMETNI IN. SPEKTATOR SRS obvešča, da je cesta II. reda Zagorje — Trbovlje ob Savi zaprt odprta za promet.

COLLOSAL — hitro in uspešno odstranjuje kupa očesa in debe. lo kožo. Prodaja »NA MA« in »Supermarketa« — Ljubljana. O

Ta teden v komunistu

Zadnja letošnja številka »K. nuniste« je posvečena tridesletni nemu jubileju prihoda Josipa Bro. za Tita na čelo Partije (vodnik Petra Stambolica o Titu, prispevek generala armije Koste Nuda »K. mandant o svojem komandantur in Pere Damjanovića »dal in držal vesedoe«).

V prilogi prinaša list govor s svetne seje K ZEL E Kardela pod naslovom »MITO IN KOMUNISTICA PARTIJA JUGOSLAVIJE«.

Maribor

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Petek, 29. dec., ob 19. uri: Golia: SNEGULJICA, za o. s. D. Ko. bai.

Vrtimo globus

LONDON — V tednu dni je umrlo za epidemično črevesno boleznijo deset majhnih otrok v angleški grofiji Yorkshire. V štirih bolnišnicah se zdravi 29 obolelih otrok.

FRANKFURT — Kriminalistična policija v Frankfurtu je aretirala 30-letnega fanta, ki je po daljšem zasliševanju priznal, da je ubil svoj 69-letno staro mamo, pri kateri je živel od zgodnje mladosti.

NEW YORK — Po podatkih mednarodne organizacije za civilno letalstvo (ICAO) so prepeljala letala na rednih progah širom po svetu v letošnjem letu skupno 236 milijonov potnikov. Rekordno število pomeni povečanje za 36 milijonov v primerjavi z lanskim letom.

RIO DE JANEIRO — Latinskoameriške države so sklenile ustanoviti mehanizem za pospeševanje turizma in za vključitev Latinske Amerike v svetovni turistični promet. Latinska Amerika ima na leto približno milijardo dolarjev dohodka od turizma, od tega Mehika sama okoli tri četrtine. Strokovnjaki nacionalnih turističnih agencij 15 latinskoameriških držav so poudarili, da imela ta celina v lanskem letu 55 milijonov dolarjev turističnega primanjulja, se pravi, da je precej več prebivalcev latinskoameriških držav letovalo v ZDA, kakor pa je prišlo severnoameriških turistov v latinskoameriške države.

BERLIN — V mednarodnem turističnem letu je okoli pol milijon državljanov Nemške demokratične republike obiskalo druge, večinoma socialistične države. Na prvem mestu je SZ, na drugem pa Čekoslovaška. Jugoslavija je obiskala nekaj nad 2000 turistov iz Nemške demokratične republike. Iz 78 držav je prišlo v NDR okoli 1,6 milijona turistov.

NEW YORK — Prvi vesoljec, ki se bo sprehodil na Luni, utegne najti pod površinskiimi plastmi mogočne ledeno gore, pravi Harold Urey, 73-letni ameriški znanstvenik in Nobelov nagradenec. Prof. Urey piše v neki znanstveni reviji, da so na povesnih, ki so jih poslali na Zemljo instrumenti iz vesoljskih laboratorijev, sledovi nekatere fizikalnih značilnosti, ki jih je mogla povzročiti samo voda. Urey ne izključuje možnosti, da je voda na Luni skrita v ledenih vzpetinah pod skalnatimi plastmi.

LONDON — Nepričakovano sreča se je nasmešnila Angležu, ki je kupil na pošti polno posebnih znamk, ki jih je nameraval prilepiti na pisemske ovirke z novoletnimi voščili. Vsaka izmed teh znamk po štiri penije je nenadoma vredna 50 funtov. Po tej ceni prodaja neka londonska trgovina znamke, ki jih je kupila od njega. Celotna serija posebnih znamk šteje 360 milijonov izvodov, teh 120 znamk se razlikuje od drugih, na njih namreč ni niti oznake vrednosti niti kraljevine podobne.

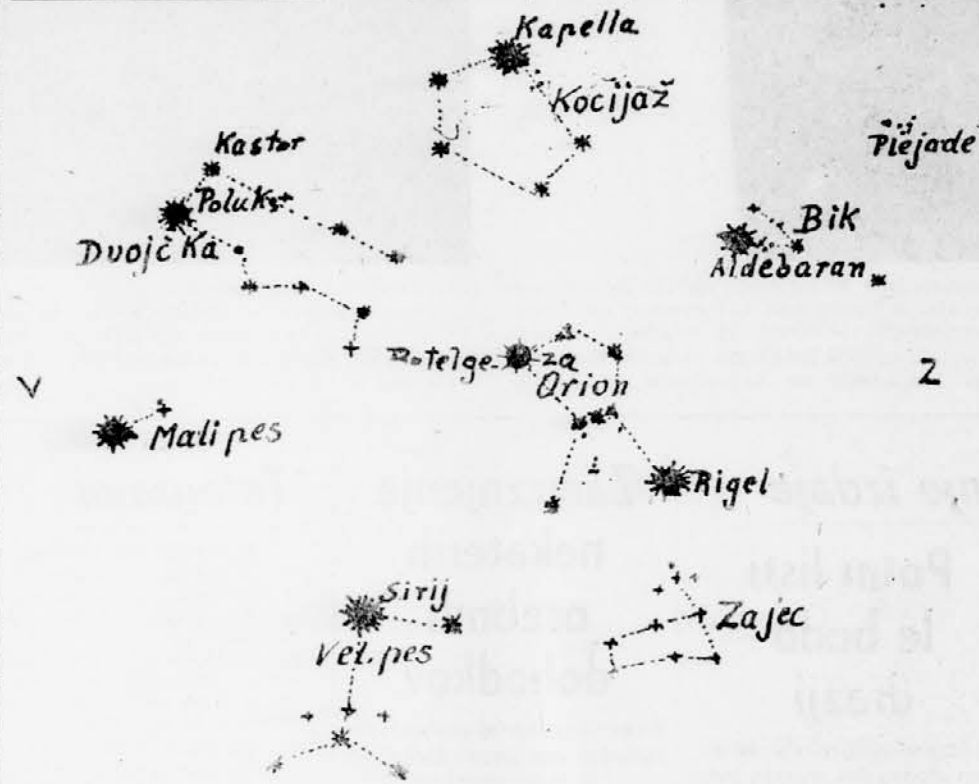
NEW YORK — Vrtanje po nosu in grizenje nohtov sta po mnenju ameriškega psihologa Rogerja Bentleja izvrstno sredstvo za krepitev koncentracije. Mogoče bi bilo marsikaj bolj urejeno, če bi si odgovorni ljudje pred odločitvami bolj povrnili ponosu, se glasi presenetljiva trditev, ki je Bentley za zdaj še ni podrobneje utemeljil.

KOLN — V Wesselingu pri Kolnu sta se v dimu zadusila brata, stara dve oziroma tri leta. Kavč je bil približno peti, začelo je tleti. Mati je bila pusila otroka nekaj časa sama, ker je morala po gospodinjinskih opravkih.

COLOMBO — V prihodnjih letih namerava, da zgradi na Ceylonu deset hotelov, od tega tri v Colombu. Hoteli bodo imeli skupno 2 tisoč postelj.

Arhitekt in svinjak

Arhitekt Gropius, po čigar načrtih je bilo zgrajenih mnogo stanovanjskih naselij, je izgubil stavo: izdelati bo moral načrt in tudi zgraditi svinjak za krotkega pujskega tovarnarja porcelana Phila Rosenthala. Ko je začela oktobra obratovati nova Rosenthalova tovarna, je imel arhitekt Gropius pomisleke glede prodaje gladko valjaste porcelanaste posode v Ameriki. Slednja je bila stara. Posoda gre dobro v denar, Gropius je izgubil in se bo moral ukvarjati s svinjakom, v katerem bo živel Rosenthalov prašček Roro.

ZVEZDNI ŠESTEROKOTNIK opolnoči med starim in novim letom

Za dobro voljo

»Nič ne bo, svojim podrajemnicam ne dovolim moških obiskov«
»Med prazniki je doma preveč napora, grem raje v službo«

RESTITEV PREJŠNJE KRIZANKA
VODORAVNO: 1. starogrski državnik, znan po svoji pravičnosti, 8. prvi letalec v grški mitologiji, 12. globoko tesni divje tekoče Radevine pri Biedu, turistična znamenitost, 13. znanji žiro, najnovejša nosa, 14. izokvalitno ime za otroka, 15. etiketa, obliž, 17. del posteljnice, 19. osebni zaimek, 20. ime nemške pesnice Seidel, 21. geelce centralne kurjave, 24. grški bog gozdov, nastajev in Fred, 26. omumski slovnici člen, 27. napake, 30. letalec, pilot, 33. ujemaje konec, vstaj v pesni, 34. večanje driz, 35. slane ime sovjetskega mesta Volgograd, 37. vinorodne rastline, 38. gorovje v severozahodni Indiji, odraslec Dekana.

MIMI MALENSŠEK

SONCE VROČEGA AVGUSTA

131. nadaljevanje

V vratu jo je malce tesnilo. Kot da ji je v grlu običajna zdravilna tableta in se počasi raztaplja, usta pa so polna grenkega okusa. Hotela bi odgovoriti, a grenkoba v ustih je naraščala in čutila je, da bi je ne mogla zakriti. Skoraj sramovala se je slabosti v sebi in v mislih si je ponavljala: Saj to sem vedela, nič drugega ni mogoče, ves čas sem vedela. Vietnam in podobne vojne iz ilustriranih časnikov in s televizijskega zaslona so bile še da leč. Robert pa je bil zdaj še blizu in vendar, kakor da je tudi že daleč.

Zelo pomembno srečanje, je rekel, ko je dolgo molčala. In žal bi mi bilo, če bi odšel tudi le uro prej, preden boš odšla ti. Zivljenje preveč skopari s takimi urami, da bi se smeli kateri odreci. Zakaj molčiš, Nada?

Lepo nebo v zadnji noči leta

Ob prehodu iz starega v novo leto nam sveti zimski šesterokotnik

V polnočni uri, ki pomeni konec starega in začetek novega leta, so naša srca polna veselja. Na vse strani kličemo in želimo vse dobro in lepo v novem letu. Če stopimo iz toplih, zakajenih sob na prosto, zlasti kje v vilih naših gar, kamor nas zdaj kar v množicah ponesejo vzpenjače — po starem pa naše noge — ali če stopimo na morsk breg, kjer se nad vodno gladino razprostira čisto nebo, nam tudi nebesni svod z vsem najlepšim, kar je na njem v bližini Sonca, tako zablisti, kakor da bi nam voščil vso srečo in lepoto v novem letu.

Polnoč ob prehodu starega v novo leto nudi najbolj blesteč prizor v orjaški skupini zvezd, v tako imenovanem zimskem šesterokotniku. Tvorijo ga šest posebnih svetlih zvezd v šestih ozvezdijih:

Kocijaju ali Vozniku zvezda Kapella ali Kozza, v Biku Aldebaran, v Orionu Rigel, v Velikem psu Sirij, v Malem psu Prokion in v Dvojčkih Poluks — zraven malo manj svetlega brata Kastorja. Vsako ozvezdje je zase je polno posebnosti, prava zbirka vsega, kar je vesoljska delavnica ustvarila v mnogo milijonih let. Tu so zvezde nadvetne, v pritlikavci, zvezde preminjavalke, zvezde z zelo nizko in visoko temperaturo, pa zvezde z neznanom redko in druge s težko pojmljivo gostoto materije.

Vidimo orjaška »gnezda«, v katerih so se nastale skupine zvezd, na primer Plejade, pa drugo, še večje, kar se iz zračnih in temnih plinskih oblakov porajajo v vesoljskih obdobjih nova sonca, nova zvezde, na primer v »megliha Orionovega meča. Vsa ta zračna gorja nam sveti z neba na pragu novega leta. Kdor upre tja najmanjši dajlogled, svojim očem skoraj ne more verjeti, da je tam gori toliko zvezd.

Se nobena knjiga doslej ni opisala vsega — ne strokovno ne poljudno — kar je zdravega v tem zimskem šesterokotniku. Ornejmno se torej samo na njegove glavne zvezde:

Kapella v Vozniku stoji največje v tej šesterici. Po barvi in temperaturi je prava podoba našega Sonca. Tudi je razmeroma »mlad«: svetloba, ki jo bomo prejeli od nje opolnoči, je odšla od nje s hitrostjo 300.000 km na sekundo leta 1925; torej je ta zvezda oddaljena od nas 42 svetlobnih let. Velikost ji omogoča, da more iz takšne daljave tako svetlo do nas, saj sveti 150-krat močnejše kakor naše »malce« Sonce.

Drugačen je njen sosed Aldebaran, oko v Bikuvi glavni, znanstveniki so ga uvrstili v razred K, to nam samo potrjuje tisto, kar že sami vidimo: barve je oranžno rdečkaste, na površju ima razmeroma nizko temperaturo, samo okoli 4000 stopinj. Po nekaterih merilnih je oddaljen 53—68 svetlobnih let. Če bi na primer v obratni smeri, t.j. od nas prišla svetloba do bitij, ki bi morala bila na kakšnem njegovem planetu — če bi katerega imel — ta bitja se ne bi mogla videti grozot, ki so nam jih prizadale strahotne vojne v tem stoletju. V svoji oranžno rdeči svetlobi sveti Aldebaran okoli 90-krat bolj kakor naše Sonce.

Tretji v tej družbi je Rigel v Orionu. Tudi on sveti na videz kakor oni dve zvezdi. A videz vara! Nekateri razsi-

skave in meritve so ga postavile 270 let, po drugih pa je 540 svetlobnih let daleč v vesoljstvu; torej prihaja v novoletni noči k nam tista svetloba, ki je švignila z njegovega površja v času, ko so Turki začeli vdirati v Evropo. Če bi bil Rigel tolikšen kot naše Sonce, ga sploh ne bi videli drugače kakor z dobrim daljnogledom. Toda Rigel je gigant. Spada v razred B8, kar pomeni, da sveti v modro beli svetlobi pri površinski temperaturi okoli 15.000 stopinj in — to je posebno pomembno — 21.000-krat bolj kakor Sonce.

Kako videz vara, nas pouči četrti v šesterokotniku, Sirij v Velikem psu, daleč najsvetlejši izmed vseh zvezd, kolikor jih vidimo. Toda zlagala pred našimi očmi je svetlejša od žarnice na od daljeni gori. Tako je tudi s Sirijem. Svetloba je odšla od njega šele pred 8,6 leta, torej poleti 1958. To je bela zvezda v razredu AO s temperaturo okoli 13.000 stopinj in sveti le 30-krat močnejše od našega Sonca; ima čudnega spremljevalca, ki je takoj majhen kakor naša Zemlja, sveti le stotinko toliko kakor naše Sonce, a je iz materije, okoli 27.000-krat težje od vode!

Manj zapleten je peti sestavni del šesterokotnika, Prokion v Malem psu. Tudi ta ni »daleček«, svetloba je odšla od njega leta 1956, torej pred 11 leti. Prokion je zvezda iz razreda F3, kar pomeni, da je belkasto rumena s temperaturo okoli 8000 stopinj. Okoli njega kroži majhna zvezda, ki ima komaj 52 stotisočnik svetlosti našega Sonca.

Sesto mesto si delita Kastor in Poluks v Dvojčkih. Kastor slovi posebno zaradi tega, ker je v resnici dvojno sonce. Oba sonca, svetila v beli svetlobi, kar pomeni, da sta vroči »r« 10.000 stopinj. Svetlejši bratec Poluks pa spada v razred KO in je zato še manj vroča zvezda kakor naše Sonce. Njegova oddaljenost — okoli 35 svetlobnih let — nas spominja na žalostni čas, ko je Hitler začel pripravljati drugo svetovno vojno.

Tako smo samo površno opisali glavne sestre zvezdnega šesterokotnika, omeniti pa moramo vsaj še Betelgezo, super gigantsko zvezdo v Orionu. Ta je »hladna«, samo 3000 stopinj Celzija ima; rdeča je v razred M2 sodi, njen premer je 540-krat večji, kot ga ima naše Sonce. Njena materija pa je strahotno redka, znaša eno samo desettisočnik gostote našega Sonca.

Za tem edinstvenim šesterokotnikom, sestavljenim iz mogočnih zvezd, pa žare v neznanskih daljavah vesoljstva še milijoni in milijoni drugih zvezd, vsaka v svoji, zase značilni glorijski ...

PAVEL KUNAVER

Horoskop iz računalnika

Tudi to se že dobi, in sicer v Düsseldorfu, kjer so matematiki in astrologi v devetih mesecih na krmili računalnik z vsemi potrebnimi podatki. V štirih sekundah sestavi računalnik horoskop človeku, ki v ta namen sporoči najvažnejše podatke: leto, dan, uro in kraj rojstva ipd.

ROBERT VAN GULIK

Zarota Belega lotosa

75. nadaljevanje

Toda sodnik Ti je manj dosegel milejšo kazensko smrt z obdobjem. Kot utemeljitev je navedel, da Mao Lo je posilil gospe Djang in da jo je celo brutal pred dvema razbojnikoma na Otoku treh hrastov. Menih je bil obsojen na deset let prisilnega dela v severnih provincah.

Tistega jutra, ko bi morali usmrtiti Mao Loja, je bilo kot iz skaf. Meščani so bili prepričani, da hoče božanstvo, ki bedi nad njihovim mestom, na ta način oprati kri, prelito na mestnem ozemlju. Dež je nehal tako nenadoma, kot je prišel; polpodne je bilo sončno in sveže.

Zvečer tistega dne bi moral sodnik Ti spret uradno prevzeti upravo mesta: tega polpodneja so torej potekale njegove zadnje prošnje ure. Sicer je iti na jezero ribe lovit.

Ma Jong in Tsiao Tai sta odšla v pristan, najela barko s plitvim dnom in jo pripeljala na pomol. Sodnik Ti je prišel pes. Na glavi mu je čepel velik slamnik; spremljala sta ga Tao Gan in narednik Hong. Prvi je nosil pribor za ribolov.

Ko so se sprevili v čoln, se je Ma Jong usedel na krm in zgrabil za veslo. Ladjica je počasi drsela po kornaj nabranci jezerski gladini. Nekaj časa so vsi molče uživali hladno sapico, ki je vela z gora.

Potem je spregovoril sodnik:

»V tem zadnjem tednu sem z zanimanjem opazoval, kako delujejo ljudje iz tajne službe. Tisti kdo je z bradico — še danes ne vem ne kdo je ne kakšen položaj ima — je bil zelo zadrlan in leden, potem pa se je oddaljal in mi pokazal celo najbolj zaupne dokumente. Odičeni preiskovalci, natančen in načen; od njega sem se veliko naučil. Nalagal pa mi je toliko dela, da je tole popoldne prava priložitost, da malo pokramljam z vami.«

Sodnik je namočil roko v svežo jezersko vodo in nadaljeval:

»Včeraj sem obiskal Han Yung-hana: še vedno je pod vtisom trdega izpraševanja, še bolj pa zaradi dejstva, da je bil Han-yuan njegovo rodno mesto, središče izdajalske zarote. Nikoli ni vedel za kriptot, ki jo je bil njegov prednik vdobil v skalo, toda naš bradati prijatelj mu tega ni hotel verjeti. Dva dni zapored ga je trdo izpraševal. Končno pa so ga vendar izpuščili, ker sem povedal, da me je takoj obvestil o tem, da so ga ugrabili ljudje Belega lotosa, in to kljub temu, da so mu zagrozili s smrtjo. Han mi je bil za to zelo hvaležen; izkoristil sem priliko, da mu nisem povedal, da se imata Liang Fen in njegova hči rada. Najprej je bil ogorčen, češ da Liang Fen ni vreden njegove hčere, potem pa je se omenjal in izjavil, da ne bo nasprotno njuni zaroki. Liang Fen je postal in resen fant. Vrbov list pa je tudi prijetno dekle: nemara bo to srečen zakon.«

Gostinski šolski center IZOLA

razpisuje naslednji prosti delovni mesti:

SEFA OBRATA

Pogoji:
a) vsija ekonomsko-komercialna šola — oddelci za gostinstvo in turizem s predizobrazbo natakar ali kuhar in 3 leta ustrezne prakse, ali

b) hotelska ali druga ustrezna srednja šola s predizobrazbo natakar ali kuhar in 5 let ustrezne prakse.

UČITELJA ekonomike in organizacije

Pogoji:
a) ekonomska fakulteta, ali

b) vsija ekonomska izobrazba ali absolvent ekonomske fakultete (v tem primeru zaposlitev za določen čas). Lahko tudi začetnik.

Center razpolaga z 1 družinskim stanovanjem. Zaposlitev takoj ali po dogovoru. Razpis velja 15 dni po objavi. 11065

ZVITOREPEC ZVITOREPEC ZVITOREPEC

SVEŽI KRUH TUDI MED NOVOLETNIMI PRAZNIKI!

„ŽITO“ — Ljubljana

obvešča cenjene kupce, da bodo prodajalne kruha odprte tudi med novoletnimi prazniki, in sicer:

Prodajalce v Ljubljani:	31.12.1967	2.1.1968
Gospodstva 7	7.—12. ure	—
Zaloška 33	7.—12. ure	7.—11. ure
Bohoričeva 1	7.—12. ure	—
Celovška 68	7.—12. ure	7.—11. ure
Celovška 258	7.—12. ure	—
Cernetova 25	7.—12. ure	—
Smartinska 132	7.—12. ure	7.—11. ure
Stančičeva 17	7.—12. ure	7.—11. ure
Prodajalne v Kranju:		
Kiosk, Poštna ul.	6.—18. ure	6.—11. ure
Kiosk, Koroska c.	6.—18. ure	—
Zlato polje	6.—10. ure	—
	14.—16. ure	—
Primskovo	6.—10. ure	—
	14.—16. ure	—
Prodajalna Jesenice:	7.—16. ure	—
Prodajalna Bled:	6.—16. ure	—
Prodajalni v Radovljici:		
Kosovelova ulica	6.—16. ure	—
Linhartov trg	7.—16. ure	—
Prodajalni v Kočevju:		
»Metka«	7.—21. ure	7.—21. ure
Ljubljanska cesta	6.—19. ure	6.—19. ure
Prodajalna Trebnje:	—	6.—11. ure
		14.—16. ure

NEUNIČLJIVA IGLANA NAJLONSKA PREPROGA

SOMMER

ZNAK KVALITETE

V VSEH SVOJIH POSLOVALNICAH

UVOZNIK: importstil-imps-lighting

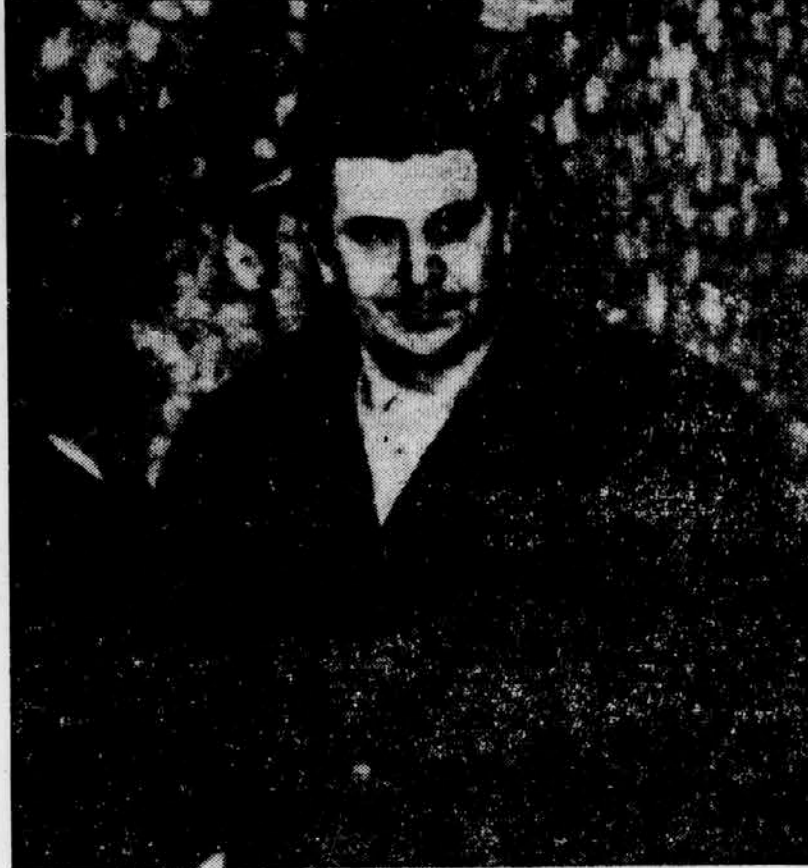
PRODAJA: lesnina

TRETJI SPOMENIK MARIBORSKE FORME VIVE — Dopoldne bodo na Kidričevem trgu v Mariboru slovesno odkrili spomenik Arhitektura prihodnosti, ki ga je v okviru mariborske »forme vive« izdelal italijanski umetnik Lino Tiné. Foto: F. Šrmpf

PRISRČNA SLOVESNOST NA ONKOLOŠKEM INSTITUTU — Na kolikšno razumevanje je naletela akcija za zbiranje sredstev za gradnjo novega onkološkega inštituta v Ljubljani, je lep dokaz včerajšnja zaključna slovesnost, na kateri so predstavniki delovnih kolektivov izročili prostovoljne prispevke delovnih organizacij v višini 24 milijonov starih dinarjev. V slabih dveh letih, kolikor traja ta humana akcija, pa je bilo zbranih okrog 600 milijonov starih dinarjev. Na sliki: predsednik sklada za gradnjo onkološkega inštituta docent dr. Rado Poljanšek se zahvaljuje za darila.

FOTOPOPRAVEK — Včeraj smo na tem mestu objavili sliko o grškem skladatelju Teodorakis. Objavili smo samo pol slike, ki jo je posredovala agencija UPI, pri tem pa pomotoma objavili policista, ki spremlja Teodorakisa. Danes objavljamo posnetek, na katerem je res Teodorakis.

Sirski minister pri Bumedienu

ALŽIR, 28. dec. — Alžirski predsednik Huari Bumedien je danes sprejel sirskega notranjega ministra Asavija, ki je včeraj prispel v Alžirjo. Asavi se je pogovarjal tudi z znanim ministrom Butefliko in generalnim sekretarjem FLN Kaidom Ahmedom. Zakaj je prišel v Alžirjo, uradno še niso objavili. Tukajšnji opazovalci pa spravljajo njegov obisk v zvezo s stališčem Sirije, ki se ne maha udeležiti arabskega vrhunškega sestanka v Rabatu, v čemer ji Bumedien ne da prav.

Izrael pripravljen pomagati »ujetim« ladjam?

KAIRO, 28. dec. (MENA — Reuters). — Današnji »Al Ahram« poroča, da bo vlada ZAR obvestila Gunnarja Jarringa, posebnega odposlanca generalnega sekretarja OZN U Thana, o svoji odločitvi, da se bo potrudila odpreti prosto pot po Sueskem prekopu ladjam, ki so tam ostale ujete, na jonski agenciji Izraela. To pa ne pomeni — poudarja list — da bodo tudi obnovili plovbo po prekopu.

Sneg v Srbiji in Vojvodini

BEograd, 28. dec. (Tanjug). — Dež s snegom je danes začel padati na vsem območju jugovzhodne Srbije, vendar je sneg obeljez samo v goratih predelih Jastrepca in Stare Suve planine. V zadnjih 24 urah je temperatura padla za 10 stopinj. Na glavnih cestah poteka promet brez zastojev.

Sinoči se je vreme poslabšalo tudi na Kosovu in v Metohiji. Ponekod je snežilo, ponekod pa deževalo. V goratih krajih v okolici Kosovske Mitrovice je snežna odeja pokrila do 30 cm. V zadnjih dveh dneh je vodovje reke Ibra naraslo za več kot 70 cm, vendar zaenkrat povodenj še ne grozi.

V zahodnih delih Bosne Una, Sana in druge reke se naprej odvijajo rečni promet na cestah Prijedor—Bosanski Novi, Bosanski Novi—Kostajnica, Doboj—Modriča in Bosanska Kostajnica—Bosanska Dubica. Zaradi drsenja zemlje so ustavili promet tudi na cesti Breza—Vareš.

Sneg, ki je minulo noč zapadel v Slavoniji, je povsem skopnel, tako da se promet na vseh cestah razvija brez težav. Na posameznih odsekih, kjer opravljajo manjša popravila, je potrebna počasna in previdna vožnja.

Plovba po Savi od Slavonskega Samca do Siska je zaradi visoke vode precej otežena. Opozarjajo na previdnost.

Ker se sneg hitro topi in ker že dva dni dežuje, so skoraj vse makedonske reke zmerno narasle, vendar zaenkrat ne grozi povodenj. Na vseh cestah v republiko skoraj ni sprememb in ceste so prevozne. Promet je edino lažje v Krievu do Debra Mavrova in Krieva do Debra ter na cesti Bitolj—Ohrid.

Sodelujte v IV. nagradnem žrebanju »ZDENKA« s po 50 etiketami (trikotnikov) in jih pošljite na naslov: »ZDENKA«, Zagreb - prodajni oddelek, N. Tesle 13.

Zrebanje bo 25. maja 1968

zdenka

Novoletna številka »Dela« na 32 straneh!

Med številnimi sestavki, ki smo vam jih pripravili za novoletne praznike, boste našli tudi naslednje:

KOLIKO NAS JE? PRESTEJMO SE!

FRANCE SEUNIG je na podlagi številnih statističnih podatkov ugotovil, da nas je Slovencev (natanko ali ne) 2.200.000!

DESET ZELJA ZA NOVO LETO

FRANCE JERAS je povprašal v desetih slovenskih gospodarskih organizacijah, kaj pričakujejo v letu 1968 — in dobili zanimive odgovore.

LJUDJE OB CESTI

FRANC SETING je obiskal ljudi in kraje ob dolenski avtomobilski cesti in ugotovil, da cesta nekaterim — vrata v svet zapira.

ZLATE ROKE KIRURGOV

MARIJA NAMORS je obiskala tri paciente profesorja Kosaka in profesorja DeBakea in se z njimi pogovarjala o njihovih načrtih.

PST, MINISTRI SO NA SUPERZAKLJUČNI SEJI!

BOGDAN POGACNIK, naš novi pariški dopisnik, je bil pred kratkim v Bruslju in je na njegov način vpisal vuzdeje v novinarskih koridorjih med ministrsko konferenco EGS.

RED IN SMISEL ITALIJANSKEGA KAOSA

TIT VIDMAR, naš rimski dopisnik, je napisal zabaven »abekere« po italijanskem strankarskem sistemu.

RIBA DRŽAVLJANA KISELJEVA

MARIJA SEDMAR, naš moskovski dopisnik, pripoveduje veselo bridke zgodbe o usodi psem, ki jih sovjetski državljani pošiljajo urednistvom »Pravde« in »Izvestije«.

Te in številne druge prispevke — na primer reportažo galaktskega poročnika Bellerephona o dogajanju na našem planetu ali popis Dofetovega potovanja po mili domovini — boste lahko brali v letošnji prilogi »Dela«, razen tega pa smo vam pripravili še

NAGRADNO SLIKOVNO KRIZANKO ČEZ CELO STRAN

Prva nagrada 1.000 Ndin.

Cena novoletne številke: 1 novi dinar.

Tržaški proračun zdaj potrjen

TRST, 28. dec. — Ad hoc imenovani funkcionar dr. Samenga je na tržaškem županstvu podpisal sklep, s katerim je potrdil občinski proračun za letošnje leto.

Do takšnega postopka je prišlo, ker je občinski svet pred dnevi, potem, ko je svetovalec Slovenske skupnosti dr. Rafko Dolhar odločil podporo večinski kolektivi s trideset prvotnih glasov, zavrniti predloženi proračun. Za take primere je predvideno, da pokrajinski nadzorni organ za lokalne ustanove imenuje pooblaščenega funkcionarja, ki odobri zavrnjeni dokument.

S tem pa kriza v razmerju sil v občinskem svetu še ni končana. Če bo svetovalec Slovenske skupnosti glasoval »proti« tudi med bližnjo obravnavo proračuna za prihodnje leto, bi lahko kriza izvenela v odstop odbora levega centra, s katerim je Slovenska skupnost januarja letos podpisala politični sporazum.

OD NOVEGA LETA VSAK PETEK PO VSEJ SLOVENIJI

48 strani tudi v barvah

FRONT

V primeru agresije bo Kitajska pomagala Kambodži

TOKIO, 28. dec. (AP). — Kitajska agencija Hsinhua povzema članek iz »žen Min Zi Baas«, ki opozarja ZDA, da bo »700-milijonsko kitajsko ljudstvo vsestransko pomagalo ljudstvu Kambodže« v primeru agresije ZDA. Ameriške grožnje Kambodži postajajo vedno bolj realne, piše list in pripominja, da laži, ki jih razširja ameriški propagandni stroj, kažejo na namero ZDA, da se spustijo v novo vojaško pustolovščino.

Kako piše washingtonski »Evening Star«, so ameriški funkcionarji mnenja, da bi bile vojaške prednosti, ki bi jih pridobili z vdori v Kambodžo in Laos, večje kot politična škoda, ki jo bo vlada ZDA pretrpela doma in na tujem.

Tajske čete vdre v Laos

VIENTIANE, 28. dec. (APP). — Severnovietnamska agencija poroča, da so v Laos vdrele tajske čete in začele operacije skupaj s silami laoske vladne ob podpori ameriških letal. Boji so se razvneli v pokrajini Sajaburi. Agencija poudarja, da je ta tajska vdor v Laos del ameriškega načrta o razširitvi politične vojne na Kambodžo in Laos.

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO

TEHNO-MERCATOR

CELJE

Zadnje vesti

Teodorakis ne bo pomiloščen

ATENE, 28. dec. — Znanega grškega skladatelja Mikisa Teodorakisa ne bodo pomiloštili. O tem so danes uradno obvestili njegovo ženo.

Oporišča NATO na turškem ozemlju le z dovoljenjem Ankare

ANKARA, 28. dec. (Tanjug). — Turki znanj minister Caglayangil je v parlamentu izjavil, da so z ameriško vlado dosegli načelno soglasje o obnovi dvostranskih pogodb, ki bodo zajete v enotnem besedilu. Novi sporazum bo sponel na skupnem sodelovanju, izvajanem iz temeljne listine NATO, in ne bo v nasprotju s cilji ustanovne listine OZN. Je del Caglayangil. Brez privolitve turške vlade ne bo mogoče graditi vojaških naprav in oporišč na turškem ozemlju. Vlada bo obratno pravico lastništva nad vsemi napravami, ki jih bodo zgradili na podlagi novega sporazuma. Imela bo tudi pravico do nadzora v nad oporišč in vojaških instalacijah, v katerih bo tudi zaposleno turško osebje v številu, ki se bo zdelo vladi primerno.

Izvršni svet je obravnaval tudi predlog, da bi ukinili tudi železniško progo izločilo s spiska tistih prog, za katere mora republiški izvršni svet pokrivali eventualni deficit.

Tomo Martelanc si je ogledal »formo vivo« v Mariboru

MARIBOR, 28. dec. — Po polnočje je obiskal Maribor republiški sekretar za prosveto in kulturo Tomo Martelanc. Ogledal si je spomenike »forme vive«, ki so jih v Mariboru ustvarili japonski umetniki Kudo Takeshi, Lino Tiné iz Italije ter slovenski kipar Tone Lagajnc. T. Martelanc se je nazadnje ustavil pri skulpturi italijanskega kiparja Lina Tinēja »Arhitektura prihodnosti«, ki jo bodo odkrili v petek dopoldne. V pogovoru s predstavniki upravnega odbora »forme vive« je posebej pohvalil pobudo kolektiva gradbenega podjetja »Stavbar«, ki je dalo idejo in tudi finančno omogočilo kipske prireditve.

Ljubljanska Drama končala gostovanje v Trstu

TRST, 28. dec. — Sinoči je ljubljanska Drama zaključila tridnevno gostovanje v Slovenskem kulturnem domu v Trstu. Tukajšnjemu slovenskemu občinstvu se je predstavila z Linhartovo igro »Veseli dan ali Matiček« se žensk in doživela izredno sprejem. Gostovanje ljubljanske Drame je ponovno pokazalo, kako dobrodošla so gostovanja kvalitetnih umetniških skupin iz Slovenije oziroma tudi iz drugih jugoslovanskih republik.

Suharto »čisti« policijo

DJAKART, 28. dec. (AP). — Vršilec dolžnosti predsednika indonezijske republike general Suharto je odstavil devet pokrajinskih policijskih šefov v raznih delih države. To poroča današnji dnevnik indonezijskih oboroženih sil. Po vesteh iz poučenih virov je policija naklonjena strmo glavljenemu predsedniku Sukarnu. Kakor navajajo, so bili odstavljeni policijski šefi Sukarnovi prišasti.

Iz včerajšnje zadnje izdaje

Izvršni svet o nerentabilnih progah

Sprejel je tudi predlog zakona o novem delovnem času v upravi

LJUBLJANA, 27. dec. Republiški izvršni svet je na današnji seji dal med drugim tudi soglasje k temu, da železniška proga Ljubljana—Kamnik z začetkom prihodnjega leta zgubi status javne proge in torej lahko združeno železniško transportno podjetje Ljubljana na njej trajno odpravi prevoz blaga in potnikov. Izvršni svet republiške skupščine pa je ob tem poudaril, da je treba njegovo soglasje postaviti le kot formalno pravni ukrep, s katerim omejenega železniške progo izločijo s spiska tistih prog, za katere mora republiški izvršni svet pokrivali eventualni deficit.

Izvršni svet je obravnaval tudi predlog, da bi ukinili tudi železniško progo izločilo s spiska tistih prog, za katere mora republiški izvršni svet pokrivali eventualni deficit.

V ZDA presadili ledvice

CLEVELAND, 27. decem. (UPI). — V mestu Cincinnati v Ohio — presadili ledvice dečka, ki je izgubil ledvice v avtomobilski nesreči 30-letnemu Richardu Kerru in Richardu Leeperu. Po poročilu iz bolnišnice, kjer so opravili operacijo, se oba bolnika dobro počutita.

12-letni Richard Stives, kateremu so po smrti odvzeli ledvice, se je pomiril med sarkani, ko se zaletel vanj nek kamion.

Izraelsko-jordansko puškarjenje

JERUZALEM, 27. decem. (UPI). — Izraelci so danes sporočili, da je prišlo do puškarjenja med izraelskimi in jordanskimi četami preko reke Jordan. Trdijo, da so Jordanci začeli streljati na zahodno obalo Jordana, ki je pod izraelsko okupacijo. Na izraelski strani ni bilo žrtve.

V »pripravljenosti« del turških oboroženih sil

ANKARA, 27. dec. (Tanjug). — Turki obrambni minister je izjavil danes v parlamentu, da bo turška vlada zaradi ciprske krize prisiljena obratovati v pripravljenosti del oboroženih sil.

Turški znanj minister je v parlamentu govoril o ciprski krizi in še posebno o dogodkih 15. novembra, ki so pripeljali Turčijo na prag vojne.

IBI

INVESTICIJSKI BIROJI

TRBOVLJE

ENGINEERING

Potni listi le bodo dražji

V organizacijskopoličnem zboru so pozno večer predlog za podražitev sprejeli

BEograd, 27. dec. (Tanjug). — Po ponovni razpravi je organizacijski politični zbor zvezne skupščine so med drugim obravnavali predlog zakona o zaščiti zveznih naraščanja osebnih dohodkov v delovnih organizacijah določeni panog. O tem zakonskem predlogu je prvi govoril Marjan Rožič. Dejal je, da ukrep, tak kakršni je predlagan, ne more uspeti. Predvsem se vzbuja vprašanje, da z zamrzanjem osebnih dohodkov v teh panogah rešujemo problem, ki je bil akuten vse leto. Pri tem je Rožič opozoril na predloge centralnega sveta zvezne sindikatov, da bi moral s sistemskimi ukrepi objektivizirati pogoje za pridobivanje dohodka, kar samo objektivizirani pogoji lahko prinesejo trajne rešitve. Zamrzovanje osebnih dohodkov v teh delovnih organizacijah in panogah pomeni zamrzovanje visokih kot nizkih osebnih dohodkov. Na ta način bodo pravzaprav kaznovane tiste delovne organizacije, ki so vodile pametna realno in konstruktivno politiko glede osebnih dohodkov.

Rožič je poudaril, da je to ukrep, ki je nesistemski in ki ne prispeva k stvarni rešitvi problema, temveč ga samo odlaža.

Pogovori Johnson-Eškol bodo januarja

WASHINGTON, 27. dec. (UPI). — Kot se je zvedelo v ameriških vladnih krogih je predsednik Johnson odločil sprejeti kakršnekoli pomembne odločitve o ameriški politiki na Srednjem vzhodu, dokler ne bodo končani pogovori z izraelskim premierom Eškolom. Datum Eškolovega obiska v Washingtonu, ki je bil prvotno določen za februar, so spremenili na zahtevo predsednika Johnsona 7. in 8. januar. To pa ne zaradi nujnosti, temveč ker to predsedniku Johnsonu bolje ustreza osebnost.

Amnestija v Turčiji

ANKARA, 27. dec. (Tanjug). — Turki uradni list je objavil zakon o amnestiji 24 obojenc, ki so bili obsojeni zaradi sodelovanja v poskusu državnega udara maja 1963. Voditelja tega neuspešnega udara polkovnik Talad Adjemir in major Fethi Gjurgan sta bila obsojena na smrt in je bila kaznen izvršena.

Gverilski boji v Tajski

BANGKOK, 27. dec. (UPI). — Zvedelo se je, da je v borbah med tajskimi oboroženimi silami in gverilci v zadnjih sedmih dneh izgubilo življenje najmanj 11 vladnih vojakov. V provinci Nan boji še vedno trajajo.

Zamrznjenje nekaterih osebnih dohodkov

Zvezni gospodarski zbor sprejel zakonski predlog o zamrznjenju

BEograd, 27. dec. (Po telefonu). — V popoldanskem delu razprave v gospodarskem zboru zvezne skupščine so med drugim obravnavali predlog zakona o zaščiti zveznih naraščanja osebnih dohodkov v delovnih organizacijah določeni panog. O tem zakonskem predlogu je prvi govoril Marjan Rožič. Dejal je, da ukrep, tak kakršni je predlagan, ne more uspeti. Predvsem se vzbuja vprašanje, da z zamrzanjem osebnih dohodkov v teh panogah rešujemo problem, ki je bil akuten vse leto. Pri tem je Rožič opozoril na predloge centralnega sveta zvezne sindikatov, da bi moral s sistemskimi ukrepi objektivizirati pogoje za pridobivanje dohodka, kar samo objektivizirani pogoji lahko prinesejo trajne rešitve. Zamrzovanje osebnih dohodkov v teh delovnih organizacijah in panogah pomeni zamrzovanje visokih kot nizkih osebnih dohodkov. Na ta način bodo pravzaprav kaznovane tiste delovne organizacije, ki so vodile pametna realno in konstruktivno politiko glede osebnih dohodkov.

Rožič je poudaril, da je to ukrep, ki je nesistemski in ki ne prispeva k stvarni rešitvi problema, temveč ga samo odlaža.

Pogovori Johnson-Eškol bodo januarja

WASHINGTON, 27. dec. (UPI). — Kot se je zvedelo v ameriških vladnih krogih je predsednik Johnson odločil sprejeti kakršnekoli pomembne odločitve o ameriški politiki na Srednjem vzhodu, dokler ne bodo končani pogovori z izraelskim premierom Eškolom. Datum Eškolovega obiska v Washingtonu, ki je bil prvotno določen za februar, so spremenili na zahtevo predsednika Johnsona 7. in 8. januar. To pa ne zaradi nujnosti, temveč ker to predsedniku Johnsonu bolje ustreza osebnost.

Amnestija v Turčiji

ANKARA, 27. dec. (Tanjug). — Turki uradni list je objavil zakon o amnestiji 24 obojenc, ki so bili obsojeni zaradi sodelovanja v poskusu državnega udara maja 1963. Voditelja tega neuspešnega udara polkovnik Talad Adjemir in major Fethi Gjurgan sta bila obsojena na smrt in je bila kaznen izvršena.

Gverilski boji v Tajski

BANGKOK, 27. dec. (UPI). — Zvedelo se je, da je v borbah med tajskimi oboroženimi silami in gverilci v zadnjih sedmih dneh izgubilo življenje najmanj 11 vladnih vojakov. V provinci Nan boji še vedno trajajo.

Telegrami

DIPLOMATSKI STIKI — NEW DELHI. Indijska vlada bo v ljudski republiki Južnem Jemenu vzpostavila veleposlanstvo. To so sporočili potem, ko je indijska predsednica vlade povedala, da bo Indija priznala novo republiko.

STAVKA — NEW YORK. Za novoletne praznike bodo delavci mestnega prometa v New Yorku, ki jih je okrog 29.000 stavkali, če ne bodo dosegli sporazuma z mestnimi oblastmi o obnavljanju kolektivne delovne pogodbe.

IZGUBE PORTUGALCEV — DAKAR. Decembra so borci za neodvisnost portugalske Gvineje v bojih ubili nad 50 pripadnikov portugalskih kazenskih enot.

JEDRSKI SPORAZUM — RIO DE JANEIRO. Brazilija in Izrael sta podpisala pogodbo o sodelovanju na jedrskem področju. Sporazum so podpisali v Rio de Janeiru. Uradno sporočilo brazilskega ministrstva za zunanje zadeve pravi, da bo to sodelovanje z izkoriščanjem jedrske znanosti in tehnologije pospešilo ekonomski razvoj Brazilije. Sporazum je pomemben zlasti zato, ker je Brazilija nasprotovala ameriško-sovjetskemu predlogu za preprečevanje jedrskega orožja.

NAROCILA — STOCKHOLM. Skandinavski letalski družba »SASA« je v ZDA naročila 11 reaktivskih potniških letal v skupni vrednosti 90 milijonov dolarjev. Za prekomorski promet bodo svedri kupili dve letali »Boeing 747«. Vsako od teh letal lahko sprejme 400 potnikov.

RADIOAKTIVNI PEPEL — PARIZ. Evropska komisija za jedrsko energijo je sporočila, da so letos odvrli v globine Atlantika 11 tisoč ton trdega radioaktivnega pepela, ki so ga bili strpali v betonske zaboje in jih odvrli v globino 5000 metrov.

EPIDEMIJA — LONDON. V Južni Angliji se je pojavila epidemija gripe, ki je že zajela London. Medicinski strokovnjaki menijo, da je epidemijo povzročil virus »A-Ca«, ki je podoben tistemu, ki je pred 10 leti povzročil azijsko gripo.

MRAZ — TEHERAN. Mrzli val je zajel Iran. V severnih predelih se je temperatura spustila na — 15 do 20 stopinj pod ničlo, suvozi zamrzni pa so visoki tudi do dva metra. Mrz in priazenle tudi Perzijskemu zalivu, kjer je povzročil škodo na plantajah sadja in zelenjave.

PROMET — LONDON. Britansko ministrstvo za promet je sporočilo, da je bilo letos v božičnih praznikih okrog 25 odstotkov manj nesreč kot lani. Ob življenje je bilo 98 ljudi, kar je za 60 manj kot lani.

Pa še to:

POSLEDNJC — Odborniki v Čačku so sklenili, da se v prihodnje pri glasovanju v občinski skupščini ne bo mogoče vzdržati glasovanja. In ko so glasovali o tem predlogu, se je tretjina odbornikov vzdržala glasovanja.

Vreme 28. decembra 1967 ob 13. uri

Temperatura		07
Ljubljana	-2	13
Planica	-2	-2
Maribor	-2	1
Slovenj Gradec	-5	0
Celje	-6	1
Novo mesto	-4	2
Koper	-4	7
Krstarica	-13	-
Reka	-7	-
Pula	-4	8
Split	9	10
Dubrovnik	9	8
Zagreb	-2	1
Beograd	1	-1
Sarajevo	0	0
Titograd	7	7
Skopje	6	4
Celovec	-	0
Gradec	-5	1
Dunaj	-5	1
Milano	-1	0
Genova	-5	9
München	-2	2
Zürich	-	3
Benetke	-	3

Edvard Kardelj:

Tito in Komunistična partija Jugoslavije

(Govor na svečani seji CK ZKJ 28. decembra 1967)

Tovarišice in tovariši!

Naš današnji zbor je posvečen najbolj dramatični in najplodnejši etapi na razvojni poti Komunistične partije Jugoslavije in revolucionarnega boja delavskega razreda in narodov Jugoslavije. Posvečen je Titu in obdobju, v katerem je načeloval naši partiji kot njen generalni sekretar in kot vodilni ustvarjalec v razvoju njene misli, bojne strategije in taktike ter celotne njene akcije.

Ko te dni in danes na tem zboru komunisti in delovni ljudje Jugoslavije obračajo svoj pogled na te zmagovite etape naše socialistične revolucije, ne delajo tega samo zato, da bi izrekli dolžno priznanje človeku, ki je tako veliko prispeval k usposabljanju naše partije za njeno zgodovinsko vlogo, marveč tudi zato, da bi opozorili na to etapo, kot na neusahljiv vir izkušenj, naukov, znanja in revolucionarnega navdihnjenja za bitke, ki jih komunisti in vsi napredni ljudje narodov Jugoslavije bijejo danes in ki jih bodo morali biti jutri. Očitno je namreč, da naša partija ne bi postala tisto, kar je bila in kar je, da si ne bi pridobila tistega zaupanja, ki so ji ga delavski razred in narodi Jugoslavije izkazali, in da ne bi dosegla tistih uspehov, ki jih je uresničila, da niso v njej sami nastale kvalitete in sposobnosti, ki so ji omogočile aktivirati revolucionarne in ustvarjalne energije delavskega razreda in narodov Jugoslavije za odločilna dejanja revolucionarne in socialistične preobrazbe naše družbe. In naj so se še tako spreminjali časi in pogoji, metode in sredstva boja in družbenega ustvarjanja komunistov ter vseh aktivnih borcev za napredek socialistične družbe, ostanejo te kvalitete trajen vir energije in sposobnosti vodilnih sil naše revolucije za nadaljnje prizadevanje v utiranju poti družbenega napredka ter v boju za današnje in zgodovinske interese delovnega človeka.

V zgodovini človeške družbe so se zmeraj pojavljali vizi-onarji, ki so sanjarili o tem, kako bi morala biti prihodnost rešena tegob sedanjosti. Mnogi filozofi so po svojih subjektivnih nazorih tolmačili svet in mnogi kritiki so odkrivali njegove napake. Mnogi razredi in družbene skupine so se borili, da spremene svoj podrejeni družbeni položaj. Zmeraj znova so se formulirale nove idejne konstrukcije, modeli in ideali etičnih in humanističnih načel o odnosih med ljudmi, da bi svet postal pravičnejši in boljši. Večina njih je na svoj način, v večji ali manjši meri prispevala k razvoju družbene zavesti. Svet pa so mogli dejansko spreminjati samo tista gibanja in tisti razredi, ki so se za spremembo družbe borili s pravimi sredstvi in potmi, ki so ustrezala globljim spoznanjem resnice, izvirajoče iz objektivne nujnosti, kakor tudi tisti ljudje, ki so znali oborožiti gibanja in razrede, ki so jim pripadali, s takšnimi sredstvi in spoznanji in ki so bili sposobni, da se proti stihijni nujnosti bore prav z njenimi lastnimi zakoni in sredstvi.

Nobeni objektivni pogoji sami po sebi ne morejo spre-meniti družbe, če človeška misel in spoznanje ne postaneta zavesten ustvarjalec in uresničevalec sprememb. In nasprotno, zmaguje samo tisto gibanje, ki je sposobno spoznavati nujnost ter iskati v njej izhodiščno osnovo za revolucionarne spremembe.

Prav tu se začenja velika Titova vloga v zgodovini delavskega razreda in narodov Jugoslavije. Zakaj Tito je tista vodilna ustvarjalna osebnost našega revolucionarnega delavskega gibanja, ki je Komunistično partijo Jugoslavije oborožila z največ spoznanj in sredstev, kar ji je zagotovilo uspehe in zmage.

I

Ko danes praznujemo tridesetletnico Titovega prihoda na čelo Komunistične partije Jugoslavije, ne moremo samo z besedami poudariti vlogo človeka in njegovo predanost stvari delavskega razreda in revolucije, marveč lahko s ponosom opozorimo na naravnost epohalne rezultate teh tridesetih let. Ti družbeno zgodovinski rezultati so tisto, kar prepričljivo od kakršnikoli besed priznanja priča o pravem pomenu Titovega ustvarjalnega dela in boja revolucionarnega gibanja, ki mu je načeloval.

Dovolite mi, da opozorim samo na nekatere najbolj pomembne.

- odločilno dokončanje boja za partijo — za njeno prestraščanje v idejno in politično enotno, čvrsto organizirano bojno silo, rešeno oportunizma in sektaštva, dogmatizma in frakcionštva, usposobljeno za revolucionarno akcijo v konkretnih okoliščinah boja;

- razbijanje obroča nelegalnosti partije s povezovanjem z ljudstvom in bojno aktivizacijo delavskega razreda in drugih delovnih naprednih demokratičnih slojev in sil narodov Jugoslavije;

- vzpostavitev široke in enotne bojne fronte antifašističnih in demokratičnih sil, s čimer so bili ustvarjeni odločilni pogoji za najširšo enotnost vseh naprednih in patriotskih sil v boju proti fašistični agresiji in okupaciji;

- odločilen vpliv na mladino in vključitev mladostne vneve in entuziazma v vse gibanje množic;

- polna bojna pripravljenost partije in sil, združenih z njo v enotno narodnoosvobodilno gibanje, za akcijo v okoliščinah fašistične agresije in okupacije;

- uspešen začetek in zmagovit konec narodnoosvobodilne vstaje, izgon okupatorja in osvoboditev narodov Jugoslavije izpod vseh vrst imperialistične hegemonije;

- zmaga socialistične revolucije in socialistična preobrazba družbenih odnosov;

- preobrazba Jugoslavije v skupnost svobodno združenih narodov na podlagi pravice do samoodločbe in enakopravnosti;

- dokončna konsolidacija in oblikovanje nove ljudske demokratične in socialistične države kot instrumenta delavskega razreda in delovnih množic;

- močna in nagla gospodarska zgraditev prek nacionalizacije osnovnih proizvodnih sredstev, industrializacije, socialistične agrarne politike in planskega gospodarjenja, s čimer so bili položeni materialni in družbeni temelji za nadaljnji socialistični razvoj;

- globoka preobrazba dežele glede ravni in ustvarjalne sile njene kulture in civilizacije;

- brezkompromisna bitka proti zunanemu in notranjemu pritisku etatično-birokratskega konservativizma in zmaga načela delavskega in družbenega socialističnega samoupravljanja;

- izredno nagel gospodarski, socialni in kulturni razvoj, ki je iz temeljev spremenil življenjske pogoje ogromne večine delovnih ljudi in še bolj razširil materialne osnove pridobitev socialistične graditve;

- bistveno izboljšanje materialnega položaja delovnega človeka in njegove socialne zaščite;

- konsolidacija notranjega in mednarodnega političnega položaja Jugoslavije in neodvisnosti njenih narodov ter močno uveljavljena mednarodna vloga socialistične Jugoslavije v boju za mir, svobodo vseh narodov ter demokratične odnose med njimi kakor tudi za aktivno in miroljubno koeksistenco med narodi z različnimi družbenimi sistemi;

- pomemben ustvarjalni prispevek k izkušnjam, teoriji in praksi mednarodnega socializma, ki so ga jugoslovanski komunisti in jugoslovanska socialistična družba dali v svojo narodnoosvobodilno vstajo in revolucijo, z razvojem svoje lastne socialistične in samoupravne prakse in socialistične misli in s svojo mednarodno politično akcijo.

To so samo nekateri zgodovinski rezultati, ki označujejo pot boja in zmag naše partije, delavskega razreda in narodov Jugoslavije v obdobju, odkar stoji Tito na čelu partije. Ti rezultati niso bili doseženi s stihijo zgodovinskega poteka dogodkov. In v teh treh desetletjih in v prejšnjih obdobjih so bili potrebni mnogi boji in težke žrtve delavskega razreda, revolucionarnih kmetov, napredne inteligence, mladine in vseh naprednih ljudi narodov Jugoslavije. Za to so bili potrebni napor in žrtve številnih predanih borcev, do kraja prepričanih o svojem cilju, borcev, ki niso bili pripravljeni kloniti pred nasiljem in težavami. Potrebna pa je bila tudi subjektivno sposobna vodilna politična sila, ne samo vztrajna in smela v svoji revolucionarni in humanistični viziji, marveč tudi sposobna, da na vsaki etapi svoje žive revolucionarne akcije prilagodi konkretnim okoliščinam sredstva in metode boja, in sposobna da tako formulira neposredno cilje in bojne platforme, da lahko uspešno aktivira in združuje revolucionarne energije delavskega razreda in ljudstva.

S Titom na čelu je komunistična partija Jugoslavije postala vodilna politična sila s prav takšnimi kvalitetaми. Bila ni samo udarna avantgarda delavskega razreda v političnih in drugih bitkah, marveč je postala njegova avantgarda tudi po subjektivni sposobnosti, da postane središče in nosilec napredne družbene misli in da oboroži delavski razred in njegove zaveznike z ustreznimi spoznanji in sredstvi boja in družbene akcije.

II

Da bi lahko razumeli uspehe, ki so jih dosegli delavski razred in narodi Jugoslavije v zadnjih treh desetletjih, moramo imeti pred očmi medsebojno povezanost zlasti treh faktorjev: čedalje večji in čedalje zavestnejši odpor delavskega razreda kmečkih množic in vseh drugih demokratičnih in antifašističnih sil jugoslovanske družbe po uvedbi šestojanuarske diktature leta 1929; nadalje, pozitivne procese v razvoju idejne in politične orientacije partije in njene notrajne politične strukture, kar je ustvarilo predpogoje konca frakcijskih bojev; in končno dozorevanje in utrditev pogojev za notranjo enotnost partije na podlagi premagovanja neživiljenjskega doktrinskega frakcionštva, tako oportunističnega kakor tudi sektaškega tipa, in nagla krepitev notranjih sil v partiji, se pravi ljudi in njihove zavesti, ki so bili sposobni nositi te procese v partiji, kar je dobilo svojo končno afirmacijo s Titovim prihodom na čelo Komunistične partije Jugoslavije.

Komunistična partija Jugoslavije se je odločno in junjsko postavila po robu režimu šestojanuarske diktature. Čeprav je bila partija v začetku v tem boju — delno spričo samega položaja, nekaj pa spričo svoje sektaške politike — precej osamljena in čeprav je zato doživela zelo hude udarce, je njen politični vpliv kmalu spet začel naraščati, večinoma prav zaradi odpora proti protiljudskemu režimu. Odpor je postojal

poma zajemal čedalje širše množice in potenciral prav tista notranja družbena protislovja, zaradi katerih je tudi prišlo do šestojanuarske diktature.

Pritisk ljudskih množic se je kazal v čedalje globljih nemirih na vasi, v radikalizaciji pogledov in razpoloženju v vrstah inteligence, v popolnem neuspehu vseh poskusov, da bi vzpostavili nekakšna bolj množična fašistična gibanja, in v splošnem antifašističnem razpoloženju in odporu množic, zlasti pa v čedalje večji aktivizaciji delavskega razreda, v gospodarskih in političnih stvarkah, sindikalnih akcijah itd. Neposredna nevarnost pred nemško-italijanskim fašističnim imperializmom je vsa ta razpoloženja in gibanja ljudskih množic še bolj spodbudila in pospešila.

Šestojanuarski poskus vladajočih vojno-monarhističnih in buržoaznih krogov, da bi z odkrito diktaturo obvladali narasla notranja nasprotja, je kaj hitro doživel neuspeh in zašel v fazo razpadanja in iskanja novih izhodov iz politične krize.

Čedalje močnejši revolucionarni tokovi v družbi so zahtevali od partije, da prilagodi svojo akcijo takšni široki fronti demokratične in revolucionarne aktivizacije množic.

Tak položaj je hkrati pozitivno vplival tudi na razvoj notranjih idejnih in političnih gibanj v partiji. Potrdilo in spodbudo so dobile vse težnje, ki so šle za tem, da bi partija postala pravi voditelj in instrument akcije delavskih in ljudskih množic in da bi pri tem preverila sebe in svojo politiko, namesto da se izčrpava v doktrinarnimi in breznačelnimi spopadi ozkih frakcij.

Pravzaprav je te težnje že pred šestojanuarsko diktaturo najodločneje izrazil prav Tito na znani zagrebški konferenci leta 1928. Toda takrat so tako politični položaj partije v deželi kakor tudi vrsta razlogov subjektivne narave preprečili, da bi te težnje odločneje in hitreje prišle do izraza. Toda v spremenjenih okoliščinah po šestojanuarski diktaturi, ki so postavile partijo pred nov val revolucionarnih bojov, je sam potek dogodkov in spreminjanje kadrovske strukture v partiji v smislu obnavljanja vodstev z novimi večinomami mladimi ljudmi naglo krepil to težnjo v partijskih vrstah. Od leta 1931 in 1932 se je partija postopoma opomogla od posledic udarcev šestojanuarskega terorja in se začela boriti za formiranje nove politične linije zaradi bridkih izkušenj, ki si jih je pridobila v tem obdobju. Čuteč, da nastaja nov polet revolucionarnega nemira in gibanja ljudskih množic, se je morala partija tako rekoč stihijno orientirati na to, da postane njegov osnovni nosilec in organizator. Že v letih 1932, 1933 in 1934 je partija vodila več akcij delavskega razreda, kmetov in študentov, kakor so bile stavke, demonstracije ipd., in nastopala je tudi kot čedalje močnejši politični faktor v sindikatih, kmečkih organizacijah, na univerzah, v tisku, v kulturnem življenju, v marksističnem, družbeno-teoretičnem ustvarjanju itd. Čedalje bolj pripravljena za boj v ilegalnih okoliščinah je pravzaprav hkrati izpričevala čedalje večjo sposobnost, da prebije obroč svoje nelegalnosti prav s svojim povezovanjem, s številnimi vsakodnevnimi akcijami delovnih množic ter demokratičnih in antifašističnih sil kakor tudi s svojo aktivnostjo na področju kulture in marksistične teorije.

Vzporedno s takšno akcijo se je razvijala tudi notranja konsolidacija partije. Že 1934 so se začele prve solidno pripravljene pokrajinske konference, ob koncu leta 1934 pa je bila tudi četrta državna konferenca v deželi. Takrat so v določanju partijske politike že prihajali na odločilen način do veljave kadri; zraskli v deželi, v samem gibanju, prekaljeni v odporu proti šestojanuarskemu režimu in na robiji, kadri, ki so se na lastnih izkušnjah prepričali, da partija lahko obstaja samo prek akcije množic, in ki so zato najvišji smisel partije videli v tem, da sproža, organizira in vodi akcijo množic.

Isto leto je Tito prišel iz kaznilnice in se takoj vključil v partijsko delo. Kmalu potem je postal center vseh pozitivnih teženj v partiji.

V obdobju od 1935. do 1937. je partija postajala čedalje močnejši politični faktor v deželi, ko ji je na čedalje širši fronti uspelo lomiti spone ilegalnosti in postajati voditelj številnih aktivnosti delavskih in ljudskih množic. S svojo orientacijo, da aktivno sodeluje v kampanji za parlamentarne volitve v okviru bloka združene opozicije, ne glede na znana omahovanja v določanju taktike na teh volitvah, v čemer je bila predvsem izražena slabost takratnega centralnega komiteja, si je partija že takrat pridobila močne pozicije, zlasti z delovanjem v številnih volilnih telesih, kakor tudi z orientacijo na ustanovitev legalne enotne delavske partije. Posebno uveljavljanje med ljudstvom in močan prodor v politično življenje dežele je dosegala partija z množičnimi zbori in političnimi akcijami prek organizacij, kakor so bile fronta narodne svobode, zveza delovnega ljudstva, sindikalne in prosvetne delavske organizacije ipd. Takrat so se razvijale tudi velike stavkovne akcije, ki so se bile začele že prej v industrijsko najbolj razvitih krajih dežele, v letu 1935, zlasti pa 1936, pa so se razvile v širok stavkovni val širom po deželi ter zajele mnoge industrijske in druge gospodarske panoge. Prek njih so se krepili tudi sindikati, v katerih se je uveljavljala čedalje večja aktivnost komunistov v boju za enotnost sindikalnega gibanja. Ta leta so bila označena tudi z močnim poletom revolucionarnega in demokratičnega mladinskega gibanja. Vse to je malo pozneje v raznih oblikah prispevalo k razvijanju antifašistične ljudske fronte.

Hkrati se je partija tudi sama idejnopolično in organizacijsko krepila. Bistvene komponente tega razvoja so zlasti naslednje:

Prvič, partija se je otrsela sektaških gesel po neposredni oboženi vstaji proti diktaturi in podobnih nerealnih formul, ki niso ustrezale dejanskemu razmerju sil in ki so jo izolirale od širokih ljudskih množic, in se orientirala tako, da prek mnogih bitk za vsakodnevne zahteve delavskega razreda, kmetov, demokratičnih sil in napredne inteligence aktivira, združuje in usmerja revolucionarne in demokratične sile ljudstva za odločilne politične bitke, pri čemer je posebno pozornost posvečala boju za akcijsko enotnost delavskega razreda kot hrbtnice širše bojne fronte ljudskih množic.

Drugič, partija se je dosledneje in bolj aktivno postavila proti vsakodnevnim praktičnim vidikom nacionalnega vprašanja. Opustila je nekatere sektaške formule svoje nacionalne politike — zlasti nerealno formiranje nekaterih novih sektaških nacionalno-revolucionarnih organizacij — in se neposredno in na širši fronti angažirala v boju proti vsem oblikam nacionalne neenakopravnosti in zatiranja. Posebej pomembna je bila orientacija k ustanavljanju nacionalnih komunističnih partij in k raznim oblikam akcijskega sodelovanja z demokratičnimi, nacionalnimi in kmečkimi gibanji. To je partiji omogočilo, da se je na mnogo širši fronti povezala z množicami in si pridobila zaupanje med ljudstvom.

Tretjič, politika partije se je čedalje dosledneje orientirala k naziranju, da mora biti na tej etapi njenega boja enotnost demokratičnih sil v boju proti antidemokratičnemu režimu in proti čedalje večji nevarnosti pred fašizmom najvažnejši cilj njene politike in akcije. Zato si je partija že v prvih letih po šestojanuarski diktaturi prizadevala vzpostaviti razne oblike sodelovanja in akcijske enotnosti z drugimi delavskimi demokratičnimi in naprednimi gibanji in skupinami, zlasti pa je imela ta orientacija čedalje pomembnejšo vlogo v poznejših letih, ko je začela nevarnost pred fašizmom neposredno ogrožati neodvisnost narodov Jugoslavije.

Boreč se za aktivizacijo množic, se je partija v določenih političnih situacijah — zlasti, ko je postala fašistična agresija neposredna nevarnost za narode Jugoslavije — obračal: celo na vrhove posameznih opozicijskih političnih skupin s pozivom k sodelovanju v posameznih akcijah. Komunisti so se zavedali, da ti reakcionarni vrhovi takih pozivov ne bodo sprejeli. Vendar pa so pozitivno vplivali na takšne politične grupacije, ker so poglobljali notranjo diferenciacijo v njih in olajševali partijskim organizacijam navezovati bolj ali manj močne akcijske stike s posameznimi naprednimi skupinami in ljudmi, zlasti pa tako vplivati na zavest ljudskih množic, na katere so se te grupacije naslanjale,

Boj partije za množice torej ni bil omejen samo na politično agitacijo, marveč se je predvsem naslanjal na množico posameznih akcij v boju za konkretne cilje, ki so bili pri sreču množicam ne glede na njihovo politično pripadnost.

S takšno svojo politiko je Komunistična partija Jugoslavije pripravljala tisto platformo, okrog katere so se lahko pozneje zbrale sile narodnoosvobodilne fronte za odločilno bitko s fašizmom in njegovimi domačimi pomagači. Hkrati je bila prav ta politika edina možna pot in sredstvo za zbiranje delovnih in ljudskih množic na revolucionarnih pozicijah, na katerih je bilo mogoče zagotoviti zmago socialistične revolucije.

III

Novo koncepcijo svoje strategije in taktike je komunistična partija Jugoslavije gradila postopoma in z dokajšnjimi omahovanji zlasti v samem centralnem komiteju. Ta politika je bila v končni liniji v skladu s prejšnjo ljudskofrontovsko politiko komunistične internacionale. Toda kominterna je formirala tak svoj politični kurs z znatno zamudo, t. j. šele, ko je hitlerjevski fašizem, ki se je že utrjeval na krmilu, postal čedalje večja nevarnost za druge države in posebej za mir v Evropi, še posebej za Sovjetsko zvezo in socialistične ter demokratske sile na svetu nasploh. Prejšnjo sektaško smer, ki je dobila svojo formulacijo, zlasti v geslih »razred proti razredu« in »fašizem in socialna demokracija sta dvojčaka«, je začela kominterna opuščati šele, ko je v Evropi pod pritiskom novega položaja, nastalega potem, ko je Hitler prevzel oblast, pričelo stihljeno ali po samostojni iniciativi delavskih strank prihajati do raznih oblik antifašistične akcijske enotnosti ali sodelovanja in ko je bilo očitno, da postaja fašizem predvsem udarna pest svetovnega imperializma proti Sovjetski zvezi kot prvi socialistični deželi in proti revolucionarnemu delavskemu gibanju nasploh.

Prelomno vlogo v tem pogledu je vsekakor odigral VII. kongres kominterne, ki je mednarodnemu revolucionarnemu delavskemu gibanju odprl docela nove perspektive za akcijo.

Elementi sektaštva, ki so se v začetku tridesetih let kazali v politiki kominterne in vrste komunističnih partij, so vplivali tudi na politiko Komunistične partije Jugoslavije, zlasti na posamezne politične dokumente, ki jih je sprejemal centralni komite v emigraciji. Takšna politika je prehajala čedalje bolj odkrito navzkriž s stvarnimi potrebami politične akcije partije v deželi. Naj bi bil namreč junaški odpor partije proti šestojanuarski diktaturi še tako pomemben za celoten nadaljnji potek političnega razvoja v Jugoslaviji, vendar je hkrati partijo kaj hitro naučil, da bo v tem boju izkrjavela in se izolirala celo od samega delavskega razreda, če se ne bo znala povezovati s širšo fronto delavskih in demokratičnih sil v boju proti poskusom najbolj reakcionarnih sil v deželi, da najdejo izhod iz politične krize s fašističnimi in drugimi protidemokratičnimi sredstvi in metodami.

Zato je začel v sami partiji že v letih 1932, 1933 in 1934 nastajati zelo resen odpor proti določenim sektaškim konceptom uradno razglašene partijske politike. Zlasti pa so se posamezne partijske organizacije v praksi prizadevale doseči enotnost akcije z drugimi delavskimi in demokratičnimi silami ne glede na sektaške elemente v politični liniji kominterne in centralnega komiteja v tujini. Zgovoren dokaz tega je orientacija komunistov v delo v legalnih sindikatih kakor tudi njihovo povezovanje s čedalje pomembnejšimi kmečkimi gibanji, ki so se tista leta razvijala v raznih krajih dežele.

V živi praksi se je pravzaprav pokazalo, da uspešnega revolucionarnega delavskega gibanja v Jugoslaviji ne more uspešno usmerjati samo nekakšen splošen svetovni center, ki ne more biti dovolj občutljiv za različnost okoliščin, v katerih se bije bitka v določeni deželi, niti centralni komite v tujini, če je manj občutljiv za gibanja v domovini, kakor je nagnjen k sprejemanju mrtvih dogem in jalovih doktrin, kakršne se nujno porajajo na vsaki takšni ravni političnega odločanja, ki ni izpostavljeno neposredni kontroli prakse.

Nobenega dvoma ne more biti, da je kominterna odigrala v razvoju revolucionarnega komunističnega gibanja po oktobrski revoluciji zelo pomembno vlogo. Osvobodila je mnoga delavska gibanja stagnacije, v katero jih je privedel socialdemokratski reformizem. Kominterna je tudi mnogo prispevala k razvijanju in krejitvi duha internacionalizma in solidarnosti vseh delavskih gibanj sveta, s tem pa tudi med vsemi naprednimi in ant imperialističnimi silami v svetu.

Vse to lahko rečemo tudi o naši partiji. Zlasti v prvem desetletju po prvi svetovni vojni je vpliv kominterne pomagal naši partiji, da je v znatni meri idejno razčistila vrsto problemov, pred katerimi je bila akcijsko nesposobna in na katerih je doživljala hude poraze, ker je bila obremenjena z raznimi »otroškimi boleznimi« mladega ter idejno in politično nedoraslega revolucionarnega gibanja.

Kominterna pa se je sčasoma obremenila tudi z nalogami, ki jih ni mogla izpolnjevati. Zadovoljila se ni s tem, da bi bila samo center svobodnega internacionalističnega sodelovanja samostojnih delavskih gibanj, marveč je hotela biti tudi direktno operativno vodstvo za vsako partijo s pravico, da določa tudi njihovo politiko in da razrešuje in postavlja njihove centralne komiteje in celo da razpušča cele komunistične partije. Spričo takšnih teženj je morala kominterna kaj kmalu priti navzkriž s stvarnimi potrebami boja in akcije komunističnih partij v posameznih deželah. Kominterna je poskusila v vsaki situaciji najti skupni imenovalec za vso raznovrstnost okoliščin, v katerih so svetovna delavska gibanja in prot imperialistične sile bile svoj boj. In tako je morala nujno dostikrat zabresti v subjektivistične dogme in doktrine, tako sektaške kakor tudi oportunistične, začela je ovirati zdrav in nujno potreben samostojen organizacijski in kadrovski razvoj posameznih komunističnih partij. Tako so mnoge slabosti v politični liniji, v orientaciji in izbiri oblik in metod boja in partijskega dela izvirale iz discipliniranega sprejemanja »splošno veljavnih receptov«, se pravi dogajalo se je prav tisto, kar je že Lenin obsodil kot nevzdržno v metodi dela kominterne.

Zato lahko rečemo, da je — kljub pomoči, ki jo je dajala v idejnem razčiščevanju mnogih vprašanj — direktno vmešavanje kominterne v notranji organizacijski in politični razvoj naše partije hkrati poglobljalo krizo v njenem vodstvu in podaljševalo frakcijski boj znatno prek okvirov, v katerih bi se sicer gibal.

Partijski kadri v deželi so čedalje bolj čutili, da sta izhod iz krize partijskega vodstva in dokončna osvoboditev izpod frakcijske slabitve partijske akcije možna samo na podlagi večje osamosvojitve Komunistične partije Jugoslavije v graditvi lastne strategije in taktike revolucionarnega delavskega gibanja Jugoslavije nasploh. Ta težnja se je posebej pokazala v čedalje odločnejši zahtevi, da mora biti centralni komite partije v domovini, ne pa v tujini. Te zahteve je najodločnejše formiral in se najbolj dosledno boril za njihovo realizacijo v partijskem vodstvu prav Tito. Tito je v tem pogledu dal tudi osebni zgled, ker je ves čas — dokler je bil centralni komite zunaj dežele, obiskoval partijske organizacije in se dejansko mudil več v domovini kakor v tujini.

Četrta državna konferenca je — čeprav ne do kraja dosledno — obsodila sektaško smer v partijski politiki in na stečaj odprla vrata prav razvoju takšnih teženj, o katerih sem govoril in ki so začele že prej prodirati v naši partijski praksi. Še več, četrta konferenca je tudi formalno rehabilitirala več akcij, ki so bile prej obsojene kot nepravilne in

nasprotne splošni partijski politični liniji. Titova vloga na tej konferenci — ki jo je prav on tudi organiziral — je prišla očitno do izraza v formuliranju nove politične platforme za akcijo partije.

IV

In zato, ko te dni govorimo, o tridesetletnici Titovega prihoda na čelo naše partije, to samo formalno drži. Leta 1936 je postal Tito organizacijski sekretar komunistične partije Jugoslavije. Tako široko področje dela in politična odgovornost sta omogočila, da se je Tito kmalu razvil v vodilno ustvarjalno osebnost partije. Že sredi leta 1937 je pravzaprav prevzel vodstvo partije.

Tito pa je bil že več let prej najizrazitejši predstavnik tistih pozitivnih teženj v razvoju naše partije, o katerih sem prej govoril. Zato je začel pridobivati zaupanje partijskih kadrov, zlasti mlajših, ki so zrastle v okoliščinah boja proti šestojanuarski diktaturi in v okoliščinah nove politične radikalizacije ljudskih množic. To zaupanje ni bilo samo rezultat dejstva, da je bil več let eden najizrazitejših predstavnikov protifrakcijske smeri v naši partiji, marveč predvsem dejstva, da je imel izredno razvite sposobnosti in posluš, da je odkrival stvarne probleme in odločilne točke v političnem boju in da jih je razločeval od lažnih, izmišljenih, namišljenih in doktrinarno skonstruiranih. Partijski kadri so začutili v njem človeka, ki mu je bila publika psevdorevolucionarna fraza enako zoprna kakor medel oportunitizem in ki je odločno odklanjal brezperspektivno stopicanje na mestu, pa naj bi bilo še tako prikrito z oportunistično filozofijo čakanja na ugodnejše objektivne okoliščine, bodisi z ultraradikalističnim »levičarstvom«, omejenim na psevdorevolucionarno in od stvarnosti ločeno fraziranje, ali pa je partijo potiskalo osamljeno v vnaprej izgubljene bitke. Drugače povedano, v njegovih nazorih in prizadevanjih so prišle do izraza prav tiste posebnosti, o katerih je Lenin govoril, da so odločilne za uspeh revolucionarne akcije, a to so: dosledna revolucionarnost in realistična ocena stvarnosti. Zato je koncepcija komunistične partije, ki jo je Tito tako zavestno kakor tudi s svojim celotnim delom vnašal v graditev in zavest naše partije, zmeraj bila Marxova in Leninova vizija delavske avantgarde kot razrednega in nacionalnega oziroma splošnega družbenega političnega faktorja, sposobnega, da vpliva na celotni potek družbenega življenja in da ga potiska v smeri določenih revolucionarnih ciljev.

Sprememb v partijskem vodstvu leta 1937 torej ne bi mogli v polni meri razumeti, če razen že prej poudarjenih dveh komponent ne bi upoštevali tudi tretje komponente, namreč Titove lastne razvojne poti.

Kot formirana ustvarjalna osebnost jugoslovanskega revolucionarnega delavskega gibanja je Tito zlasti močno stopil v ospredje s svojim znanim nastopom na zagrebški partijski konferenci leta 1928, na kateri je pravzaprav poudaril prve elemente tiste koncepcije o vlogi, strukturi, politiki in metodah dela Komunistične partije Jugoslavije, ki je v poznejših letih postopoma dozorevala, zmagovala in dobivala čedalje kompleksnejše dimenzije. Posebna vrednost Titovega nastopa na zagrebški konferenci je ravno v tem, da je bilo frakcionastvo kot bolezen partije v njem ne samo obstojeno, marveč da so bili dani elementi za oblikovanje plodnejše koncepcije političnega boja in akcije partije, ki jo je tesneje povezovala z delovnimi množicami, kar je bila edina možna pot za premagovanje frakcionastva. V svojem znanem konferatu je Tito takrat rekel, da se »frakcionastvo, sektaštvo in koterijaštvo razbija samo s praktičnim delom v množicah,

s povezovanjem partije s širokimi množicami industrijskih delavcev in tako, da se dviga ideološka raven partijskega članstva».

In to je bil res edini možni način premagovanja frakcionastva. Samo borbene delovne množice namreč s svojo akcijo lahko dokažejo realnost te ali one doktrine ali politične formule. Biti bitko z doktrinarnim frakcionastvom, z doktrinarno razpravo pomeni samo poglobljati frakcionastvo in spodbujati medsebojni boj političnih klik.

Kmalu po zagrebški konferenci je bil Tito aretiran in obsojen na dolgoletno robijo. Takoj po vrnitvi z robije pa se je Tito vključil v vodilno partijsko delo tako v domovini kakor tudi na sedežu centralnega komiteja v tujini in v kominterni in nadaljeval delo v skladu z nazeri, težnjami in pogledi, ki jih je že pred odhodom na robijo začel razvijati, in med delom je sam rasel in se razvijal kot kompleksna ustvarjalna osebnost revolucije. K čedalje večji Titovi avtoriteti je prispevala tudi njegova tesna povezanost z najbolj aktivnim političnim kadrom in sposobnost, da sodeluje z organizacijami, in sicer na tak način, da jih uči in jim pomaga, da pa se hkrati tudi sam uči od njih in nenehoma uresničuje sintezo vpliva vodilnega centra in akcijskih sil partije v njeni organizacijski bazi.

Prav takšne njegove sposobnosti in vrline so omogočile, da je bil Tito eden tistih ljudi, ki je prvi in najjasneje začutil neogibnost po večji samostojnosti partijskih organizacij v deželi v določanju svoje politike in akcije. To je formuliral tako, da je zahteval vrnitev centralnega komiteja v domovino in usposabljanje partije, da svoje materialne potrebe zadovoljuje z lastnimi viri financiranja v deželi. Tito je čutil, da je partija lahko stvarna revolucionarna sila in realen politični faktor, ki bo vplival na celoten družbeni razvoj samo, če bosta njena politika in družbena akcija izvirali predvsem iz razmer njene lastne države in boja.

To ne pomeni, da bi se Tito kdaj držal ozkih nacionalističnih pozicij ali da bi samostojnost partije postavil proti njenim internacionalističnim obveznostim. Internacionalizem je bil vedno nedotakljiv vir idejne orientacije naše partije in samega Tita. Potrebno je samo, da spomnim na zelo številno sodelovanje jugoslovanskih borcev v Španiji in na Titov osebni delež v organiziranju akcije za pošiljanje prostovoljcev v Španijo. Partija se je zavedala, da je pomoč republikanski Španiji sestavina boja delavskega razreda v deželi. To se je kmalu tudi neposredno potrdilo, ker so izkušnje mnogih borcev iz Španije postale dragocen prispevek k organiziranju in delovanju naše narodnoosvobodilne vstaje.

Na drugi strani je bila težnja po politični avtonomnosti revolucionarnega delavskega gibanja Jugoslavije izraz potrebe, da se revolucionarna akcija jugoslovanskih komunistov in delavskega gibanja v celoti reši vseh pritiskov in spon, ki so temu gibanju oteževale najti najustreznejša pota, metode in sredstva za revolucionarno politično akcijo, in da postane partija dejanski politični faktor v jugoslovanski družbi. Tito in partijsko vodstvo, ki mu je načeloval, sta se stalno zavedala, da delavski razred Jugoslavije ne more biti uspešne bitke za svoje interese, če se v tem boju ne bo opiral na vse tiste sile in procese v svetovnih dogajanjih, ki pomenijo napredek človeške družbe, in posebej, če ne bo povezan z revolucionarno akcijo mednarodnega delavskega gibanja in če se ne bo opiral na politično vlogo Sovjetske zveze v svetu. Toda v to gibanje se naša partija s Titom na čelu ni vključevala kot mehaničen izvrševalec doktrine svetovnega ideološkega gibanja, marveč kot samostojen revolucionarni in ustvarjalni faktor, ki je črpal politično moč iz povezanosti s svojim delavskim razredom in ljudskimi množicami sploh, svojo akcijsko sposobnost pa tako iz te nacionalne kakor tudi iz svoje internacionalistične povezanosti. Samo s takšnimi samostojnimi viri svoje moči je partija hkrati lahko dala stvarni prispevek k mednarodnemu revolucionarnemu delavskemu gibanju.

Proces konsolidacije partije na novih osnovah seveda ni potekal docela lahko in brez bolečin. Že takoj v začetku je

Tito s prevzemom odgovornost generalnega sekretarja, formiranjem novega partijskega vodstva in uveljavljanjem svojih političnih koncepcij zadeli na močan odpor posameznih frakcijskih skupin, ki so se ohranile v tujini, v emigraciji, nekaj pa tudi v domovini in skušale z intrigami v kominterni ovirati konsolidacijo partije, za katero se je Tito zavzemal.

Tito pa ni bil primerna osebnost za takšne intrige. Ni se dal zapeljati na nenačelne pozicije. Boril se je za koncepcijo partije in njene politike, o kateri je čutil, da edino lahko partijo preobrazí v resničen političen faktor, h kateremu je težila ogromna večina partijskega članstva. Prav zato si je mnogo prej, preden je postal generalni sekretar partije, pridobil zaupanje in zagotovil sodelovanje najbolj aktivnega dela partijskega kadra v državi. Zato je prišel na čelo partije kot kandidat te partije ne pa nekakšnih frakcijskih grup in ne kot izbravec aparata kominterne.

V

Tri osnovne komponente — namreč nagla in globoka sprememba političnega položaja v državi, notranja konsolidacija idejne in politične orientacije in strukture partije, kakor tudi formiranje vodilnih subjektivnih ustvarjalnih sil v partiji in njenem vodstvu, rešenih frakcijskega — so potemtakem predvsem omogočile formiranje novega partijskega vodstva s Titom na čelu, vodstva, ki se je v celoti formiralo in delovalo v domovini. Takšna sprememba seveda ni bila odvisna samo od subjektivne volje in sklepa partijskega vodstva, marveč predvsem od tega ali je partija toliko močna, da izpolni tak sklep. Partija je imela to moč. To so bili sadovi dolgoletnega boja partije tako proti reakcionarnemu razrednemu in političnemu sistemu, kakor tudi za svojo notranjo idejno in politično graditev, s katero se je bila partija že globoko zakoreninila v delovnem ljudstvu. Hkrati je bila to končna etapa dolgoletnega boja za enotnost partije, ki ji je Tito leta 1928 postavil osnove in katere cilje je na čelu obnovljene Komunistične partije Jugoslavije leta 1937 dokončno uresničil.

Prihod Tita na čelo partije in formiranje novega vodstva sta pomenila za našo partijo predvsem uveljavljanje dveh načel, ki sta odigrali v usposabljanju partije za bližnje velike revolucionarne bitke odločilno vlogo.

V nasprotju s prejšnjim prevladujočim doktrinarnim in formalističnim načelom discipline in enotnosti, ki je prevladovalo v prejšnjih razmerah sektaško dogmatičnega pojmovanja enotnosti, ki pa kljub svoji krutosti vendarle ni moglo preprečiti frakcijskega, se je partija konsolidirala na osnovi dejanske enotnosti v boju za aktiviranje revolucionarnih energij ljudskih množic, se pravi na bazi takšne enotnosti, ki je bila zrasla iz enotnih spoznanj partijskih organizacij in članstva v odnosu do tekočih nalog revolucionarnega boja in iz sposobnosti partijskega vodstva, da doseže takšno enotnost spoznanj. Tito, ki je stalno vztrajal na monolitni enotnosti partije in na discipliniranem izpolnjevanju sklepov, je zmeraj znova poudarjal, da mora biti disciplina zavestna, se pravi, da mora temeljiti na enotnosti pogledov in koncepcij. Takšna enotnost pa se doseže samo z nenehnim preverjanjem politike partije v akciji ljudskih množic, ne pa s spopadanjem od teh množic ločenih frakcij doktrinarne »elite«.

In drugič, prav zato je Titov prihod na čelo partije pomenil tudi končno uveljavljanje naslednjega načela vodilne vloge partije v določanju metod in potov boja za dolgoročne revolucionarne cilje delavskega razreda: boriti se za množice in v množicah z bitkami za njihove vsakodnevne zahteve in cilje, s konkretnimi vsakodnevnimi akcijskimi zvezami in

sodelovanjem, z vsemi družbenimi silami in gibanji ali celo kratkoma z enostranskim podpiranjem takšnih gibanj in političnimi silami, ki so v danih okoliščinah lahko ali ki so objektivna opora ali zaveznik delavskega razreda v boju proti obstoječemu revolucionarnemu sistemu ali določeni politiki reakcionarnih vrhov. To je bila koncepcija »partije množica« v nasprotju s koncepcijo partije kot doktrinarne sekte.

Hitrejši tempo osvobajanja izpod ostankov »otroške bolezni« takratnega revolucionarnega gibanja, ki se je kazalo v zapiranju partije v kljubovalne, toda neodporne stolpe ultraradikalističnega »levičarstva«, v samoizolaciji od množic prek neživljenjskega dogmatičnega »čistunstva« v strahu pred množicami, obremenjenimi s tujimi ideološkimi doktrinami in v oportunističnem umiku »v čisti razredni boj« itd., je bilo že čutili po četrti državni konferenci, ki je politiko ljudske fronte in boja za vsakodnevne zahteve množic postavila v središče partijske akcije. Šele z uveljavljanjem Titove vloge v vodstvu partije pa je to načelo postajalo načelno in praktično vodilno načelo in izhodiščna točka celotne strategije in taktike Komunistične partije Jugoslavije.

Idejno in politično enotna partija, pripravljena za akcijo in sposobna, da se gradi kot avantgarda delavskega razreda, ki je sposobna videti dlje od samega razreda v njegovem vsakodnevnem boju, se pravi, ki ni podobna verski sekti, ki agitira za svoje ideološke pristaše, marveč se čuti kot del delavskega gibanja in celotnega naprednega gibanja ljudskih množic; partija, ki si pri tem prizadeva, da bo z značajem svoje ideologije, politike in vsakodnevne družbene akcije, s svojo sposobnostjo, da koncentriira ustvarjalne sile delavskega razreda in družbe, in s svojo notranjo enotnostjo prav njihov najdaljnovidnejši, najnaprednejši in najaktivnejši del — to je bila koncepcija partije, za katero se je boril Tito in ki so jo komunisti Jugoslavije pod njegovim vodstvom uresničili.

Partija se potemtakem ni borila za kakšne posebne cilje, ki hkrati ne bi bili cilji delavskega razreda, delovnih množic ter naprednih in protimperialističnih družbenih sil, in zato je tudi svojo politično vlogo in moč videla samo v moči akcije delavskih in ljudskih množic sploh. Vsa njena politika in aktivnost sta bili usmerjeni na razvijanje prav takšne politične, gospodarske, demokratične, narodnoosvobodilne in revolucionarne akcije delovnih množic.

Takšno resnično marksistično in leninsko koncepcijo partije je mogel v naših razmerah formulirati in se zanjo vztrajno boriti do zmage samo človek, ki je bil sam vedno povezan z delavskim razredom in ljudstvom in ki je imel izreden talent, da čuti in da najbolj ustrezno formulira njihove težnje in zahteve, pri tem pa ne pride pod vpliv oportunitizma, ki so mu dostikrat podlegali ljudje s prevezo taktičnega manevriranja, prakticizma in boja za vsakdanje zahteve. Pred takšnimi odkloni je Tita varovalo to, da je bil njegov pogled vedno uprt v prihodnost, v dolgoročne revolucionarne naloge delavskega gibanja, v prizadevanje, da partija s svojo akcijo ter s svojim idejnim in političnim vplivom boj množic za vsakdanje zahteve in neposredne cilje socialne, demokratične, kulturne in napredne narave sploh poveže prav s temi dolgoročnimi revolucionarnimi cilji delavskega razreda.

Takšna partija pa je bila prav partija tistega tipa, o kateri je govoril Marx, ko je v »Komunističnem manifestu« pisal, da se komunisti razlikujejo od drugih proletarskih partij po tem, ... »da na različnih stopnjah razvoja, skozi katere gre boj med proletariatom in buržoazijo, stalno zastopajo interese celotnega gibanja« in da so torej »... tisti del delavskih partij vseh dežel, ki je najodločnejši, ki stalno potiska naprej« in ki »... imajo v teoretičnem pogledu to prednost pred ostalo množico proletariata, da razumejo pogoje, potek in splošne rezultate proletarskega gibanja«.

Tisto, za čemer so težili jugoslovanski komunisti s Titom na čelu, je bila torej revolucionarna partija marksistično-leninskega tipa, ki pa je bila hkrati sodobna in originalna tvorba jugoslovanskega delavskega gibanja, vsestransko

prilagojena danim potrebam in pogojem boja delavskega razreda in naprednih sil narodov Jugoslavije.

Samo takšna partija je mogla v usodnih zgodovinskih dilemah tik pred drugo svetovno vojno pokazati prave poti, sile, sredstva in zaveznike v boju proti najmočnejšemu razrednemu in nacionalnemu sovražniku, s katerim so se delavski razred in narodi Jugoslavije kdaj spopadli. Samo takšna partija je bila sposobna boj za nacionalno osvoboditev povezati z ljudsko demokratično in socialistično revolucijo in stihajno destruktivno moč revolucionarnih množic spremeniti v revolucionarno družbeno ustvarjalnost.

VI

Odgovornost generalnega sekretarja Komunistične partije Jugoslavije je Tito prevzel v času, ko je fašistični imperializem s hitlerjevsko Nemčijo na čelu začel prehajati v odkrito agresijo v Evropi in ko je ta agresija tudi za same narode Jugoslavije postala neposredna nevarnost.

Štirje glavni kompleksni problemov so stali takrat pred partijo: neposredno pripravljanje fašističnega imperializma na novo svetovno vojno z ostrino, naperjeno proti Sovjetski zvezi kot prvi deželi socializma in opori vseh protimperialističnih in naprednih sil v svetu, in neposredna nevarnost agresije proti narodom Jugoslavije; nadalje pereča vprašanja gospodarskega in socialnega položaja delovnih množic v deželi, katere gospodarstvo je bilo v polkolonialni odvisnosti od tujega kapitala in v kateri je malone popolna stagnacija gospodarskega razvoja v celih dvajsetih letih obstoja stare Jugoslavije zapirala delovnim množicam sleherno perspektivo zboljšanja življenjskih pogojev; protidemokratski politični sistem, ki je ljudskim množicam odvzel vsako možnost zakonite aktivnosti; in končno neurejeno nacionalno vprašanje, ki se je čedalje bolj zaostrovalo.

Rešena dogmatsko doktrinarnega lotevanja politične prakse je bila naša partija za takšne družbene probleme sposobna dati jasne odgovore v skladu tako s splošno smerjo političnih gibanj in odnosom sil v družbi kakor tudi s stvarnim stanjem zavesti ljudskih množic, njihovim položajem in njihovimi težnjami. Pri tem politika partije ni bila samo destruktivno kritična — čeprav je v odnosu do obstoječih reakcionarnih režimov in sil bila takšna, — marveč je hkrati opozarjala na perspektivo, sredstva in pota za uresničenje neposrednih in dolgoročnih ciljev boja delovnih množic in bila že s tem revolucionarno konstruktivna, ustvarjalna in združujoča. S takšnimi svojimi lastnostmi si je partija pridobivala zaupanje v množicah ne samo kot dosledna revolucionarna in ljudska partija, marveč tudi kot politična sila, subjektivno sposobna, da besede spreminja v dejanja, politično kritiko pa v politično ustvarjanje.

Partija je pozvala narode Jugoslavije k organizirani obrambi pred nevarnostjo fašistične agresije na njihov obstoj in neodvisnost in jih opozorila, da ne smejo dopustiti vladajočim reakcionarnim krogom, da bi jih spremenili v priveseke kateregakoli imperialističnega bloka. Hkrati je partija razkrinkavala tudi manevre reakcionarnih imperialističnih krogov, ki so skušali ostrino hitlerjevske agresivne ekspanzije obrniti predvsem proti Sovjetski zvezi. Partija je opozarjala na to, da je prav politika naslonitve na Sovjetsko zvezo in na enotnost vseh protifašističnih sil in vseh narodov, ki jih ogroža fašistični imperializem, edina pot stvarne obrambe pred nastopajočo agresijo.

Na torišču gospodarske in socialne akcije je partija formulirala celoten program zahtev, ukrepov in ciljev v korist zboljšanja življenjskih pogojev delovnih množic in hkrati orga-

nizirala tudi gospodarske in politične akcije delavcev, kmetov in drugih delovnih ljudi, da bi bilo mogoče realizirati posamezne konkretne zahteve. Pri tem ni šlo samo za velike stavke in demonstracije — kar se navadno poudarja, kadar je govor o zgodovini partije — marveč prav za množico vsakodnevni akcij v najrazličnejših okoljih in organizacijah in za najrazličnejše socialne, gospodarske, kulturne, demokratične, politične in druge interese delovnih ljudi in njihovega naprednega ustvarjanja. V takšnih akcijah so tudi posamezni komunisti ali simpatizerji partije največkrat odigrali izredno pomembno vlogo. To je omogočalo, da so ljudske množice v številnih gospodarskih in političnih akcijah spoznale svojo lastno moč in dosegle uspehe, vtem ko je partija prek takšnih akcij in uspehov prebijala okove svoje lastne ilegalnosti.

Na torišču političnega boja je partija v središče svoje akcije postavila zahtevo po uveljavljanju demokratičnih pravic delovnih ljudi in vseh naprednih sil kakor tudi njihovo enotnost v boju proti fašizmu in reakciji. Partija je zahtevala vzpostavitev široke demokratične ljudske oblasti, sposobne, da postane stvarni predstavnik delovnih ljudi, vlade, ki bi lahko združila vse demokratične in napredne sile v obrambi neodvisnosti dežele in demokratičnih pravic državljanov. Na taki politični platformi se je partija zavzemala za razne oblike združene demokratične in ljudske akcijske fronte ne glede na to, pod kakšnim imenom in v kakšni obliki se je to v okoliščinah terorja dogajalo.

In končno, upoštevajoč načelo o pravici vsakega naroda do samoodločbe, je partija opustila prejšnje sektaško geslo o razbijanju Jugoslavije kot države in se postavila na stališče, da naj narodi Jugoslavije na podlagi načela o pravici slehernega naroda do samoodločbe sami odločijo o oblikah in značaju svojih medsebojnih odnosov. Partija pa je na eni strani opozarjala na potrebo in živo zainteresiranost vseh narodov Jugoslavije, da bodo združeni v odporu proti čedalje večji smrtni nevarnosti fašistične agresije, hkrati pa opozarjala tudi na to, da je treba razbiti hegemonijo velikosrbske buržoazije nad narodi Jugoslavije, in na nujnost po revolucionarni spremembi odnosov med narodi Jugoslavije, da bi načelo o pravici do samoodločbe narodov stvarno lahko prišlo do veljave. S takšno politično platformo si je partija prizadevala ne samo vključiti ljudske množice v vsakodnevni boj za demokratične in nacionalne zahteve, marveč tudi povezati svojo akcijo z drugimi demokratičnimi nacionalnimi skupinami in gibanji, ki so bili v opoziciji proti hegemoniji velikosrbske buržoazije. Vsestransko obdelani elementi te politike ter njena dolgoročna vizija so bili jasno ter določno formulirani v dokumentih V. državne konference. Na konferenci je Tito s svojim referatom dal podlago za sklepe, ki so, ne samo eden najpomembnejših političnih dokumentov v zgodovini partije, ampak tudi dokaz, kakšen ogromen napredek je napravila partija v svojem notranjem razvoju ter v konsolidaciji svoje enotnosti. Lahko se reče, da so dali ravno sklepi V. državne konference partijskim organizacijam tisto jasnost usmeritve in tista borbena sredstva ter metode, ki so bile odločilne za nadaljnji potek narodnoosvobodilnega gibanja.

S takšno svojo aktivnostjo je partija predstavljala ne samo razredno, marveč tudi nacionalno moč. Naraščal je njen vpliv na celotna družbena dogajanja. Partija se je povezovala tudi z mladino in si pridobivala velik ugled v vrstah napredne inteligence.

V tej koncepciji partije in njene politike — seveda poleg objektivnih pogojev, ki jih je ustvaril obstoječi mednarodni in notranjepolitični položaj — je predvsem odgovor na vprašanje, kako je bilo mogoče, da je bilo tako rekoč nekaj tisoč ilegalno organiziranih revolucionarjev sposobnih popeljati množice narodov Jugoslavije v eno njihovih največjih zgodovinskih nacionalnih bitk in v socialistično revolucijo. Moč Komunistične partije Jugoslavije ni bila samo njena ideologija in njen revolucionarni program, niti samo nekaj tisoč njenih organiziranih in revoluciji vdanih borcev. Njena moč je bila tudi v tem, da ni hotela biti sama sebi zadostna in zapirati se vase, marveč je bila prav v smislu prej citiranih Marxovih besed dejansko del, toda vodilni in

povezujoči del, se pravi avantgardno jedro zelo širokega demokratskega in revolucionarnega gibanja in fronte ljudskih množic, in to ne samo tistega, ki je bil kot takšen organiziran, temveč tudi tistega, ki je obstajal objektivno, v samem družbenem gibanju in v razporedu ter moči družbenih sil. Njen največji zgodovinski uspeh je ravno v tem, da je bila sposobna postati tako vodilno in gibalno jedro, da je razumela svojo vlogo in našla ustrezna sredstva in pota za njeno izpolnitev.

V tem je po mojem mnenju tudi največji zgodovinski pomen Titovega osebnega ustvarjalnega deleža tako v graditvi partije kakor tudi v formuliranju njene politike, strategije in taktike. V tem boju Tito se ni bil sam. To, kar je čutil on, so čutili tudi mnogi drugi najboljši ljudje v partiji. Toda Tito je bil tisti človek, ki je te razvojne težnje v naši partiji najgloblje spoznal in jih najbolj dosledno in najbolj kvalificirano izrazil, in ki je vedel da se uspešno, se pravi z ustreznimi sredstvi, bori za njihovo uresničenje. Prav s takšno orientacijo in takšnimi kvaliteta in rezultati dela si je Tito pridobil veljavo in ugled nespornega voditelja naše partije.

VII

Zapletena politična dogajanja v takratnem mednarodnem delavskem in antifašističnem gibanju kakor tudi spremembe v političnem položaju v deželi in v svetu sploh so imele določen vpliv in so partijsko politiko dostikrat postavljale pred nove dileme in nove preizkušnje. In v takšnih trenutkih je Tito s svojo sposobnostjo, da oceni pogoje boja, realno razmerje sil in stanje politične zavesti in bojne pripravljenosti množic, odločilno prispeval k orientaciji partije.

Omenil bi samo nekaj največjih prelomnic, na katere je morala politika partije dati svoj odgovor.

Hitlerjevsko agresijo proti Avstriji, Češkoslovaški in drugim državam je partija ocenila kot začetek agresije tudi proti narodu Jugoslavije ter vsem silam socializma in napredka v svetu. Z razglasom centralnega komiteja v zvezi z »Anschlussom« Avstrije, ki ga je napisal Tito, so bile ljudske množice in vse demokratske sile narodov Jugoslavije opozorjene na smrtno nevarnost, ki se je bližala, in pozvane, naj se združijo v obrambi pred to nevarnostjo.

Sledili so Münchenski sporazum in drugi zakulisni diplomatski manevri najbolj reakcionarnih krogov zahodne Evrope, ki so skušali svoja nasprotja s fašističnim imperializmom vsaj začasno poravnati z usmerjanjem hitlerjevske ekspanzije proti vzhodni Evropi, predvsem proti Sovjetski zvezi. Kot reakcija in politični protimanever na takšno politiko je bil leta 1939 podpisan sovjetsko-nemški sporazum. Partija je razumela in tolmačila ta sporazum kot dejanje samoobrambe Sovjetske zveze pred nevarnostjo vzpostavitve tihe enotnosti imperialističnih sil v boju proti prvi deželi socializma.

Posamezni ljudje so bili takrat zbegani in kritizirali so takšno stališče partije. Toda partija je nastopila tako proti takšnim kritikam kakor tudi proti iluzijam o dolgotrajnosti sovjetsko-nemškega sporazuma, ki so se pojavile v delu mednarodnega delavskega gibanja.

Partija je namreč realno ocenila razmerje sil in konkretne mednarodne pogoje, v katerih se je bila bitka proti silam fašističnega imperializma in imperialistične reakcije sploh. Bilo je očitno, da sovjetska vlada takrat ni imela druge izbire, marveč, da se je na ustrezen način uprla reakcionarnim in kapitulantskim manevrom in prizadevanjem najbolj reakcionarnih krogov zahodne Evrope, ki so si kratkovidno prizadevali zadovoljiti fašistično ekspanzijo s tem, da jo usmerijo proti Sovjetski zvezi, kar je pomenilo, da se bo

Sovjetska zveza sama znašla pred stvarno enotno fronto imperialističnih sil.

Na drugi strani pa je zgodovinsko dejstvo, da naša partija ni podlegla pojavom dezorientacije, ki je nastala v nekaterih drugih komunističnih partijah v zvezi z iluzijami o pomenu in dolgotrajnosti tega sporazuma, zaradi katere so se pojavile težnje po vrnitvi na politiko pred VII. kongresom komunistične internacionale, in da je v vseh bistvenih vprašanjih ne glede na določena posamezna omanovanja pod vplivom politike kominterne ostala cvrsta na tleh politike, ki je ustrezala položaju in interesom delavskega razreda in narodov Jugoslavije. To pa je bila politika boja za neodvisnost dežele, za obrambo pred fašistično agresijo in za enotno fronto protifašističnim sil, hkrati pa tudi proti vsem poskusom, da bi Jugoslavijo zapletli v kakršnekoli protisovjetske spletke evropskih reakcionarnih sil, katerih cilj je bilo odkrito ali tiho sporazumevanje s fašističnimi agresorji o novi razdelitvi sveta na bazi protisovjetskih in protisocialističnih računov.

Sicer pa so poznejša dogajanja pokazala, da so prav neuspehi zakulisnih protikomunističnih manevrov in pojevanje iluzij o dolgotrajnosti hitlerjevskega pakta s Sovjetsko zvezo prispevali h končnemu formiranju protihitlerjevske koalicije, ki je zadala fašistični agresiji poraz tako proti Vzhodu kakor Zahodu.

Politični položaj v Jugoslaviji se je leta 1939 znatno spremenil s sporazumom Cvetković-Maček o tako imenovani avtonomni banovini Hrvatski.

Partija se je pred tem sporazumom vztrajno zavzemala za enotno fronto s hrvatskim kmečkim gibanjem v boju za pravice hrvatskega in vsem drugim narodov Jugoslavije. Sporazum, ki ga je — za ceno zelo malenkostnih koncesij, in sicer v glavnem v korist hrvatske buržoazije — podpisalo vodstvo hrvatske kmečke stranke, pa je najmanj upošteval zadovoljitev elementarnih nacionalnih in socialnih teženj hrvatskih kmečkov in drugih ljudskih množic, da o ureditvi nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji sploh niti ne govorimo. S tem sporazumom se je vodstvo hrvatske kmečke stranke dokončno opredelilo ne za zvezo demokratskih sil proti reakcionarnim nosilecem protiljudskega režima, marveč za zvezo z vladajočimi reakcionarnimi silami proti ljudstvu.

Partija je obsodila takšno vsebino sporazuma. In tedaj so posamezniki kritizirali takšno politiko partije, ker so bili pod vplivom utvar, da bo sporazum bistveno spremenil razmere v mednarodnih odnosih v Jugoslaviji. Kmalu pa se je pokazalo, da je imel sporazum v resnici povsem drug cilj, namreč, da bi bil eden novih in najmočnejših stebrov sarraga poslopja reakcionarnega političnega sistema in ohranitve hegemonije velikosrbske buržoazije, čeprav tudi na podlagi določene delitve te vloge s hrvatsko buržoazijo. To je neposredno čutil na svoji koži delavski razred, ker sta se pritisk in teror proti njemu po sporazumu še bolj zaostri.

Okrepljen s sporazumom Cvetković-Maček je obnovljeni režim reakcionarne diktature skušal rešiti sistem z naslonitvijo na os Berlin-Rim, z isto logiko, s katero so si prejšnji režimi zagotavljali naslonitev v Parizu in Londonu. In tako se je režim konec marca leta 1941 pridružil trojnemu paktu. To je bil samo izraz pripravljenosti vladajočih reakcionarnih vrhov, da kapitulirajo pred Hitlerjem in mu dajo deželo na razpolago za agresivno vojno proti Sovjetski zvezi.

Nekaterim se je zdelo, da to ni visoka cena za tako imenovani »mir«, ki bi bil s tem baje zagotovljen narodu Jugoslavije. Toda to je bila skrajna iluzija in partija je z vso ostrino nastopila tako proti politiki režima kakor tudi proti tej utvari. Očitno je bilo namreč, da Hitler ni zahteval vključitve Jugoslavije v trojni pakt zaradi njenega miru, marveč zaradi podreditve njenih narodov interesom in ciljem politike nemškega imperializma, v katero je sodilo tudi razkosanje Jugoslavije po novem nacističnem zemljevidu Evrope.

V tem trenutku se je zlasti pokazal naraščajoči vpliv partije in njene politike na potek dogodkov. Ogorčenje, ki je

zajelo zelo širok del ljudskih množic po podpisu pakta s fašistično osjo, je bilo tako veliko, da je partija lahko organizirala tako množične demonstracije v Beogradu in nekaterih drugih mestih, v vsej državi pa tak val protestnih akcij v raznih oblikah, ki je privedel deželo na prag revolucionarnega položaja.

Puč, do katerega je prišlo 27. marca v vrhovih vladajočega sistema in ki je sledil vsem tem dogodkom, je bil sam po sebi izraz razhajanja v teh krogih, kakor tudi zunanjih pritiskov v pogledu opredelitve jugoslovanske zunanje politične orientacije med osjo Berlin-Rim in francosko-angleškim blokom, in sicer v trenutku, ko so ljudske množice čedalje odločneje zahtevale revolucionarni izhod iz tega položaja. Del reakcionarnih vrhov vladajočega sistema je odkrito sprejel kapitulacijo pred silami osi, vsem ko si je drugi del — stoječ tudi na ogorčenih protisovjetskih pozicijah — krčevito prizadeval povežati Jugoslavijo izključno s politiko francosko-angleškega bloka. Največji del ljudskih množic Jugoslavije, pa tudi mnogi trezni ljudje na vrhovih, pa so odklanjali oba izhoda, zavedajoč se, da v danih okoliščinah prva in druga pot po svoje vodita k razorožitvi narodov Jugoslavije pred fašistično agresijo, k njihovi razcepitvi in naglemu uničenju njihove neodvisnosti.

Partija je takrat opozarjala, da obstaja tretja pot, se pravi tista pot, ki jo je sama formulirala v vrsti svojih dokumentov, posebno pa na peti državni konferenci, o čemer je bil govor poprej. Prek množičnih političnih demonstracij in različnih drugih političnih akcij v vsej deželi, si je partija skupaj z vsemi drugimi demokratičnimi in rodoljubnimi silami prizadevala, da spremembe ne bi ostale samo pri tistem, kar je prinesel puč 27. marca, marveč da bi prerasel v revolucionarno akcijo ljudstva, ki bi privedla do bistvenih sprememb v politični strukturi družbe.

Hkrati je bilo jasno, da je Hitlerjeva agresija proti Jugoslaviji samo vprašanje dni. Partija je opozarjala na to, da marčni režim spričo dominantnega vpliva reakcionarnih sil v njem ni sposoben in da dejansko tudi ni imel za svoj cilj resno upreti se agresorju. V svojih političnih dokumentih je partija vztrajno poudarjala, da samo resnično ljudska vlada lahko zbere delovne množice in narode Jugoslavije v obrambo njihove neodvisnosti.

Partija se je tudi postavila na stališče, da je obramba lahko učinkovita samo, če ne bo prepuščena izključno generalom in vojski, ki je bila po svoji strukturi instrument ohranitve reakcionarnega sistema, marveč če bo stvar vsega ljudstva. Zato se je partija zavzemala za to, da se da orožje takoj v roke ljudstva. Zavzemala se je za učinkovite obrambne ukrepe, hkrati pa se je tudi sama organizacijsko in tehnično pripravljala na vojno in akcijo v okoliščinah okupacije.

Deset dni po marčnem preobratu je Jugoslavije postala plen agresivnega navala fašističnih armad malone od vseh strani.

Centralni komite je predlagal, naj bi partija skupaj z vojsko organizirala obrambo v mestih in delavskih središčih s pogojem, da bi se delavcem in drugim delovnim ljudem, ki so bili pripravljeni organizirati obrambo, dalo na razpolago potrebno orožje iz vojaških skladišč. Tito je osebno formuliral te predloge in jih poslal z delegacijo centralnega komiteja armadni komandi v Zagrebu. Zahteve partije pa so bile zavrnjene, komuniste pa so ti reakcionarni krogi slej ko prej obravnavali kot največje sovražnike.

Drugače povedano, tudi po 27. marcu so bile reakcionarne protidemokratske sile še vedno tako močne, da so novemu režimu lahko vsilile svojo politično smer. Sistem, ki se je vedno bal ljudskih množic, je bil seveda nesposoben, da bi branil deželo pred agresijo. Ljudske množice so bile onespособljene za obrambo, znaten njihov del pa tudi politično zbežan, ker ni vedel — v okoliščinah terorističnega reakcionarnega sistema stare Jugoslavije — kaj naj v vojni pravzaprav brani. Zato so hitlerjevske tolpe — kljub posameznim junaškim odporom — razmeroma hitro lahko pregazile deželo.

Okupator je zadal partiji hude udarce, vendar pa je tako okrepila svoje vrste in se organizacijsko in tehnično tako pripravila na okoliščine najgloblje konspiracije v pogojih terorja fašističnega okupatorja, da se njena udarna moč ni zmanjšala. Nasprotno, dotok v partijo se je tiste čase znatno povečal, kar je bilo očitno rezultat dejstva, da je bila komunistična partija Jugoslavije takrat edina organizirana sila, ki je ostala z ljudstvom in ga organizirala za odpor in boj. Zlasti pa je naglo in močno uveljavljanje narodnoosvobodilnega gibanja — ki mu je partija načelovala in mu je bila glavna gibalna sila — postalo neizčrpen vir moči partije.

Koncepcija politike, ki jo je v teh okoliščinah formulirala partijsko vodstvo in katere vodilni ustvarjalec je bil Tito, bi lahko izrazili v nekaj naslednjih točkah:

— prvič, partija se mora boriti za najširšo fronto odločnega odpora okupatorju in za enotnost boja narodov Jugoslavije, za njihovo neodvisnost kljub razcepljenosti, ki jim jo je vsilil okupator; partija mora aktivirati množice v vrsti vsakodnevnih uporov proti okupatorju in njegovim marionetam in v nenehni krepitvi osvobodilnega duha ter organizirane narodnoosvobodilne fronte;

— drugič, za delavski razred in narode Jugoslavije konec koncev ni druge perspektive za osvoboditev izpod okupatorja in hkrati rešitve pred nevarnostjo obnavljanja starega reakcionarnega sistema razen poti oborožene vstaje, ki mora neogibno prerasti v socialistično revolucijo;

— tretjič, partija se mora nemudoma lotiti organizacijskih in vojaških priprav na vstajo in se vztrajno boriti za takšno borbeno aktivizacijo množic v narodnoosvobodilnem uporu, ki bo omogočila prehod na oboroženo vstajo;

— četrtoč, partija mora računati z neogibno hitlerjevsko agresijo proti Sovjetski zvezi, kar bo razširilo antifašistično bojišče, na katero se lahko nasloni narodnoosvobodilna vstaja narodov Jugoslavije, in ga hkrati močno podpre;

— petič, da bi partija uresničila nujno potrebno politično enotnost množic vseh narodov Jugoslavije v skupnem boju proti okupatorju, mora vztrajati na svoji politični platformi, ki je hkrati postajala tudi politična platforma vseh sil, združenih s partijo v narodnoosvobodilni fronti, namreč da cilj vstaje ne sme biti samo osvoboditev dežele izpod okupatorja, marveč tudi ustanovitev nove Jugoslavije, demokratične in ljudske, v kateri bodo prevladovali interesi delovnih množic in v kateri bo zagotovljena popolna enakopravnost vseh njenih narodov na leninskem načelu o pravici naroda do samoodločbe;

— šestič, vodilno vlogo in največjo odgovornost v vstaji mora imeti delavski razred s komunistično partijo na čelu, kajti samo takšna vodilna vloga omogoča dosledno in uspešno bitko za uresničenje navedenega revolucionarnega, demokratičnega in socialnega programa.

Sredi aprila, še preden je bila končana okupacija Jugoslavije, je bila v okupiranem Zagrebu seja politbiroja partije, ki je na bazi Titove ocene položaja formuliral osnove svoje politike v pogojih okupacije, hkrati pa se je lotil kadrovskih in organizacijskih priprav, zaradi praktičnih priprav oborožene vstaje, ki so morale biti izredno konspirativne. V ta namen se je začelo pospešeno ustanavljanje sposobnih vojaških komitejev kot jedra vojaške organizacije za pripravljane ljudske vstaje. Partijsko vodstvo je izvolilo Tita za voditelja te vojaške organizacije. Takšno politiko in orientacijo za akcijo so z redkimi izjemami sprejele skoraj vse partijske organizacije v državi, kar je potrdilo partijsko posvetovanje v maju istega leta v Zagrebu.

Tito, ki je vodil delo vojaških komitejev, je njihovo dejavnost usmerjal tako, da je vsak izmed njih opravljal politične, organizacijske in tehnične priprave za oboroženo vstajo, hkrati pa postajal tudi jedro bodoče vojaške organizacije narodnoosvobodilnih enot od nacionalnih glavnih štabov do odredov in partizanskih čet. Ko je partijsko vodstvo menilo, da so dozoreli pogoji za neposredni prehod na splošno ljudsko vstajo, je bila celotna dežela že preprežena s takšno organizacijo vojaških komitejev, ki so lahko neposredno prešli v oboroženo akcijo.

V izbiri momenta za neposredni prehod v splošno ljudsko vstajo je bila najvažnejša ocena o tem, ali so tudi široke

ljudske množice pripravljene vključiti se v oboroženo akcijo. Vstaja bi namreč bila tragična avantura ali pa bi se omejila na ožje ali širše diverzantske akcije, če bi se bili v oboroženi boj vključili samo oboroženi kadri komunistične partije in narodnoosvobodilnega gibanja, ne da bi ga sprejele in podprle najširše ljudske množice.

Takšno borbena razpoloženje je začelo zajemati množice po Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo, ko so nastale v zavesti in politični orientaciji množic v vseh delih Jugoslavije globoke spremembe. Veliko večino ljudskih množic je kmalu zajel močan val borbene radikalizacije v prepričanju, da je z vstopom Sovjetske zveze v vojno poraz fašistične osi samo vprašanje časa, in v spoznanju, da morajo delavski razred in narodi Jugoslavije prispevati k temu boju svoj delež tako zaradi interesov lastne osvoboditve kakor tudi za podpiranje sovjetske fronte in oboroženih sil protihitlerjevske koalicije.

Hkrati je množična baza marionetnih režimov in drugih okupatorjevih sodelavcev, ki je bila tudi že prej zelo ozka in ki se je pravzaprav naslanjala samo na strah in omahovanje, zdaj tako rekoč razpadla. Naglo pa so se začeli radikalizirati in širiti posamezni lokalni odpori, ki so že od prej tleli v tistih delih države, kjer je bil teror iztrebljanja najhujši.

Predvsem pa je močan bojni razmah dobilo organizirano narodnoosvobodilno gibanje, ki se je v različnih oblikah in z različnimi imeni formiralo okrog partije v vseh delih razkosane Jugoslavije. Zdaj so se vključevale vanj tudi nove patriotske skupine, ki so spoznale, da sta partija in narodnoosvobodilno gibanje edina sila, sposobna, da se uspešno bori za osvoboditev narodov Jugoslavije.

To je bil trenutek, v katerem je komunistična partija s Titom na čelu naslovila poziv na narode Jugoslavije, na delavski razred, na delovne ljudi in vse patriotske sile na splošno oboroženo vstajo za osvoboditev in za ustanovitev nove Jugoslavije, ki bo država delovnega človeka, ne pa reakcionarnih sil, ki so imele v rokah staro Jugoslavijo.

Dogodki so pokazali, da je partija pravilno ocenila trenutek, kajti vstaja se je začela naglo širiti in zajemati široke ljudske množice.

V patriotskih in naprednih vrstah ljudi so bili takrat tudi posamezniki, ki so prvi hip obsojali ta sklep partije, češ da takšna vstaja nima nobenega upanja na obstoj in uspeh in da bo okupatorju olajšala fizično iztrebljanje narodov Jugoslavije. Ves potek dogodkov je kmalu pokazal, da je vstaja odigrala nasprotno vlogo: ni samo otežila in preprečila okupatorjevo akcijo za fizično uničenje narodov Jugoslavije, marveč je stokratno okrepila in razvila njihovo moč v boju za obstoj, za neodvisnost in njihovo ustvarjalno afirmacijo, silo, ki je bila skozi vso dobo najbogatejši vir njihove ustvarjalne akcije. V tem je ne samo trenutni, marveč tudi dolgoročni zgodovinski pomen narodnoosvobodilne vstaje.

VIII

Ko se je partija odločila za oborožen boj proti okupatorju z daljnosežnimi osvobodilnimi in revolucionarnimi cilji, se je pred njo takoj postavilo eno najvažnejših in hkrati najbolj zapletenih vprašanj: ali je v pogojih okupacije dežele in v času, ko so bile osne sile na višku svoje vojaške moči, mogoče začeti oborožen boj, ki bi s svojim uspešnim razvojem zagotovil nepretrgano rast in končno zmago narodnoosvobodilnega gibanja in revolucije, oziroma katera oblika oborožene vstaje lahko v danih okoliščinah računa z uspehom.

Ceprav so doma in v tujini dvomili o možnosti uspešnega uresničenja takšne smeri, za Komunistično partijo Jugoslavije ni bilo dilem glede te osnovne orientacije in nje-nega končnega rezultata. Na to usodno vprašanje je dala naša partija pritrdilen odgovor: v konkretnih pogojih, v katerih so se takrat znašli narodi Jugoslavije ter njihove osvobodilne in revolucionarne sile s komunistično partijo na čelu, je osnovna oblika oboroženega osvobodilnega boja lahko bila samo partizanska vojna. Uporaba »klasičnih« oblik revolucionarnih vstaj – z začetkom in središčem v mestih – bi namreč v danih okoliščinah neoboroženo ljudstvo privedla v povsem neenakopravne pogoje boja in oborožena vstaja bi bila s tem vnaprej obsojena na poraz in uničenje.

Nadaljnje ključno vprašanje politike naše partije pa je bilo, ali daje partizanska oblika boja realne možnosti, da osvobodilno gibanje preraste v vseljusko vojno na osvoboditev in družbeno preobrazbo. V ureditvi tega vprašanja se zrcali prava vloga Tita kot stratega naše narodnoosvobodilne vojne in revolucije.

Za Tita in našo partijo partizanska vojna ni bila sama sebi namen in tudi ni bila več klasična »gverila« niti samo oblika oborožene akcije v zaledju vojske. To je bila izhodiščna in osnovna oblika in sredstvo vseljuske vstaje. To pa pomeni, da je bila tista najprimernejša in edina možna oblika revolucionarne mobilizacije in vojaške organizacije ter akcije vstajniških sil, ki je omogočala nepretrgano kvantitativno in kvalitativno preraščanje oborožene partizanske sile v vstaji v močno osvobodilno in revolucionarno vojsko, ki bi lahko samostojno izbojevala odločilne bitke za končno zmago vstaje. Samo nepretrgana vstaja ljudstva je lahko obdržala in krepila osvobodilno vojsko in samo nepretrgana krepitev te vojske – te čedalje sposobnejše in čedalje močnejše udarne pesti vstaje – je lahko zagotovila njeno končno zmago.

Način organizacije in metoda bojnih akcij oboroženih sil vstaje sta zagotavljala proces neprestanega prehajanja od organizacije in borbenega delovanja partizanskih odredov na organizacijo in delovanje brigad, nato pa divizij in korpusov narodnoosvobodilne vojske. V takšnem tipu partizanske vojne sta Tito in partija našla odgovor na eno najbolj zapletenih vprašanj v naši vojni: kako v okoliščinah še zelo neugodnega razmerja sil obdržati iniciativo in borbenega uporniškega duha kot nujne pogoje za nadaljnje razvijanje vstaje za stalno večanje borbenih možnosti uporniških oboroženih sil, za končno zmago nad sovražnikom. Formiranje narodnoosvobodilne vojske je omogočilo, da se je s partizansko taktiko razvila vojna izvednost, ki je bila izražena v Titovi formuli svojevrstne kombinacije delovanja regularne vojske s partizanskimi operacijami.

Tito je postal vrhovni komandant partizanskih odredov narodnoosvobodilne vojske, ki je rasla iz narodnoosvobodilne vstaje. Na tem svojem položaju je pokazal, da ni samo vodilni politični ustvarjalec partije, marveč tudi izredno sposoben voditelj oborožene akcije narodnoosvobodilnih sil in organizator močne narodnoosvobodilne vojske, t.j. pravi voditelj osvobodilne vstaje narodov Jugoslavije. S svojimi odločitvami v vsakodnevni borbeni praksi kakor tudi s številnimi članki, ukazi vrhovnega štaba, partijskimi dokumenti itd. je Tito uresničil celostno koncepcijo narodnoosvobodilne vstaje kot partizanske vojne in prehoda partizanskih odredov na formiranje revolucionarne ljudske vojske in osvojitve oblasti po delavskem razredu in delovnem ljudstvu. Menim, da ne bom pretiraval, če rečem, da predstavlja ta koncepcija enega od najvišjih dosežkov v teoriji in praksi osvobodilne vstaje kot revolucionarne partizanske vojne. Vsi poznejši dogodki v svetu do današnje vojne v Vietnamu kažejo moč te koncepcije.

Tito in vodstvo partije pa sta vedela, da uspeh vstaje ni odvisen samo od vojaške akcije, marveč da je nasprotno uspeh vojaške akcije odvisen od neprestanega političnega angaziranja širokih ljudskih množic in da zato morajo vzporedno nastajati napredne spremembe v politični in družbeni strukturi Jugoslavije, ki so jih te množice zahtevale in jih zahtevajo.

Pri tem je bilo odločilno, da so se ljudske množice že v prvih korakih in uspehih vstaje prepričale, da bosta partija in narodnoosvobodilno gibanje pravilno tolmačila njihove interese, zlasti v naslednjih smereh:

— prvič, da bo oblast demokratična in ljudska, se pravi taka oblast, v kateri bodo prevladovali dejanski interesi delavskega razreda in delovnih množic;

— drugič, da bodo narodi Jugoslavije po vojni sami, ne pa pod pritiskom in ob vmešavanju od zunaj, urejali svoje notranje odnose, se pravi, da bodo sile, ki so nosile breme narodnoosvobodilne vojne, hkrati tudi zagotovile, da bodo glavni interesi v državi prav demokratični, gospodarski in socialni interesi tistih množic, ki so nosile vojno breme.

— in tretjič, da bodo narodi Jugoslavije, ki so z orožjem v roki že začeli uveljavljati svojo pravico do samoodločbe, to pravico tudi obdržali, se pravi, da bo nova Jugoslavija samo izraz njihovih skupnih interesov in popolne enakopravnosti;

Bistvo narodnoosvobodilnega boja je najbolje izrazil Tito z naslednjimi svojimi besedami: leta 1942: »... Naš narodnoosvobodilni boj ne bi bil tako vztrajen in tako uspešen, če narodi Jugoslavije ne bi videli v njem razen zmage nad fašizmom tudi zmago nad tistimi, kar je bilo v času prejšnjih režimov, zmago nad tistimi, ki so zatirali in ki teže za nadaljnjim zatiranjem narodov Jugoslavije. Besedi narodnoosvobodilni boj bi bili samo fraza in celo prevara, če razen splošnega jugoslovanskega pomena ne bi imeli tudi nacionalnega pomena za vsak narod posebej, t. j., če ne bi razen osvoboditve Jugoslavije pomenili hkrati tudi osvoboditve Hrvatov, Slovencev, Srbov, Makedoncev, Šiptarjev, Muslimanov itd., če narodnoosvobodilni boj ne bi imel te vsebine, da res prinaša svobodo, enakopravnost in bratstvo vsem narodom Jugoslavije. V tem je bistvo narodnoosvobodilnega boja.«

Pri uresničevanju te politike vas bom spomnil samo na nekaj najpomembnejših momentov.

Partija in narodnoosvobodilno gibanje sta prisojala značaj in organizaciji oblasti na ozemlju, osvobojenem v partizanski vojni, izreden pomen, in sicer od prvega trenutka, ko je začela vstaja zeti uspehe. Sama struktura narodnoosvobodilnih odborov kot demokratičnih organov vstaje in ljudske oblasti, je zagotavljala vodilno vlogo delavskega razreda in delovnih množic in zvezo med temi množicami, t. j. napredni, demokratični in socialno-revolucionarni značaj oblasti.

Nekaj podobnega bi lahko rekli tudi o strukturi celotnega narodnoosvobodilnega gibanja oziroma fronte, katere jedro so bili delavci, kmetje ter napredna in patriotska inteligenca. Takšna struktura narodnoosvobodilnega gibanja, kakor tudi načelno in praktično priznana in uresničena vodilna vloga komunistične partije sta bili poroštvo za delovne množice, da je narodnoosvobodilno gibanje kljub nekaterim elementom koalicijske, ki jih je v posameznih obdobjih svojega razvoja imelo v sebi, v nobenem primeru ne more postati instrument tistih sil, ki so prispevale k ohranitvi reakcijskega sistema stare Jugoslavije in ki bi utegnile postati nosilec njegovega obnavljanja.

Pravzaprav je bila prav takšna jasnost ciljev tako glede nacionalnega vprašanja kakor tudi glede socialnih in demokratičnih zahtev delovnih množic eden glavnih razlogov, da je narodnoosvobodilna fronta dobila izredno široko množično podlago, čeprav se, razen z nekaterimi izjemami, ni razvijala kot koalicijska političnih skupin, marveč kot enotno revolucionarno demokratično gibanje oziroma kot blok ljudskih množic na skupnem narodnoosvobodilnem, socialnem in demokratskem temelju akcije.

Nekateri kritiki politike komunistične partije so v takšnih elementih njene politike videli zožitev množične baze in sektaške težnje. Čeprav seveda ne bom trdil, da v praksi partije, ki se je bojevala v izredno zapletenih okoliščinah, ni bilo tudi posameznih sektaških ali oportunističnih omahovanj, te osnovne orientacije partije vsekakor ni mogoče kritizirati kot sektaške. Nasprotno, partija in narodnoosvobodilno gibanje sta lahko samo tako obdržala stalne tesne stike z borbenimi delovnimi množicami. Kajti te množice

vsekakor niso bile pripravljene bojevati se za obnovo tistega, proti čemur so se nekoč morale bojevati v okoliščinah najhujšega reakcijskega terorja, bile pa so pripravljene bojevati se za bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije v pogojih nove, v temeljih spremenjene Jugoslavije. Prav to je tudi dalo narodnoosvobodilnemu gibanju in vojni v Jugoslaviji že od vsega začetka revolucionarno, demokratično in socialno vsebino, ki je zagotovila, da je začela narodnoosvobodilna vojna kaj kmalu preraščati v socialistično revolucijo.

Ko je narodnoosvobodilna vstaja po srditih in številnih bitkah v letih 1941 in 1942 že lahko pokazala velike uspehe — okrepitev pozicije v ljudskih množicah in veliko osvobojenega ozemlja, kakor tudi da je partija kljub vsem prizadevanjem okupatorjev in njihovih pomagačev, da bi jo zadušili, postala neuničljiv in trajno pričujoč faktor vojne na tleh Jugoslavije in na Balkanu — se je partija skupaj z vsemi silami narodnoosvobodilnega gibanja odločila za splošno jugoslovansko politično manifestacijo, ki bi narodom in delovnim množicam z najbolj avtoritativnega političnega mesta dala čim konkretnjši in jasnejši odgovor na vprašanje: kateri so osnovni politični cilji narodnoosvobodilne vojne in za kakšno Jugoslavijo se bije boj. To vlogo je opravilo prvo zasedanje AVNOJ v Bihacu. Ravno s tem, da je prvo zasedanje AVNOJ določilo prve obrise nove Jugoslavije, je delovalo kot močan združujoč faktor v boju narodov Jugoslavije in bilo tako tudi prvi korak k poznejšemu končnemu formiranju skupnih vrhovnih organov demokratične ljudske oblasti narodov Jugoslavije v federativni skupni državi.

To nalogo je leto pozneje izpolnilo drugo zasedanje AVNOJ v Jajcu.

Kapitulacija Italije je bistveno spremenila politični položaj v državi. Potem ko je narodnoosvobodilna vojska razbila oziroma razorožila glavnino njene vojske v Jugoslaviji, je oblast na vsem področju, ki je bilo v rokah italijanskega okupatorja, prešla v roke organov narodnoosvobodilnega gibanja. Docela jasno se je pokazalo, da ljudstvo podpira samo narodnoosvobodilno gibanje in komunistično partijo, da pa okupatorjevi pomagači nimajo nobene samostojne moči razen tiste, ki jim jo daje okupatorjeva oblast.

Razen tega je narodnoosvobodilna vojska takrat že postala velika in močna oborožena armada, sposobna ne samo, da se obdrži na terenu, marveč tudi da sama zadaja okupatorju čedalje hujše udarce. In končno so bili s takšnim razvojem docela diskreditirani ne samo doma, marveč tudi v tujini tisti reakcijski krogi okrog emigrantske vlade, ki so se naslanjali na poražene formacije okupatorskih pomagačev, kakor so bili četniki ipd., ter prikrivali pred svetom njihovo sodelovanje z okupatorjem, prikazujoč jih kot vir svoje politične in nacionalne moči. Zlom teh formacij leta 1943 je na drobne kosčke razbil te reakcijske utvare.

To je bil trenutek, ko je Tito predlagal, naj se AVNOJ spremeni v začasno skupščino narodov Jugoslavije, kot nosilec oblasti v federativno urejeni državi, in da naj skupščina postavi začasno vladno z imenom nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije. Drugo zasedanje AVNOJ je to iniciativo Tita in centralnega komiteja komunistične partije sprejelo in uresničilo.

Revolucionarni sklepi drugega zasedanja AVNOJ so bili ne samo deklaracija političnega telesa. Za njimi so stali: močna oborožena vojska ljudstva, močan in dobro organiziran mehanizem revolucionarno demokratične oblasti ljudstva na osvobojenem ozemlju, ki je zajemala večji del Jugoslavije in celotno narodnoosvobodilno gibanje na osvobojenem in neosvobojenem ozemlju, katera je zbirala v svojih vrstah ogromne ljudske množice.

Zato so kljub formalni začasnosti sklepi drugega zasedanja AVNOJ v resnici dokončno zagotovili dve osnovni komponenti nove politične in družbene strukture bodoče Jugoslavije:

— prvič, oblast revolucionarnih ljudskih množic, zbranih in združenih v narodnoosvobodilnem gibanju, in

— drugič, vodilno vlogo delavskega razreda, združenega z največjim delom kmetov in drugih delovnih množic ter napredne inteligence s Komunistično partijo Jugoslavije na čelu, kar je pravzaprav bilo jedro narodnoosvobodilne fronte.

S tem je bila na drugem zasedanju AVNOJ ustanovljena nova revolucionarna Jugoslavija kot instrument oblasti delovnega ljudstva z delavskim razredom na čelu.

Sklepi drugega zasedanja AVNOJ so pomenili tudi to, da so narodi Jugoslavije sredi okupirane Evrope vzeli svojo usodo v svoje lastne roke in da brez njihovega soglasja ni mogoče delati nobenih načrtov o njihovi bodoči usodi. Moč narodnoosvobodilnega gibanja, ki so jo manifestirali drugo zasedanje AVNOJ in zmage narodnoosvobodilne vojske v vseh delih Jugoslavije, je omogočila, da je nova Jugoslavija takoj po drugem zasedanju AVNOJ začela dobivati čedalje določnejša priznanja v svetu, s čimer sta bili potrjeni pravilnost in daljnosežnost sklepov drugega zasedanja AVNOJ in politike partije v tem trenutku.

V zaključnih fazah vojne je zlasti prevladoval problem zagotovitve mednarodnega priznanja nove Jugoslavije kot enakopravnega zaveznika v vojni proti fašističnim agresorjem. Glede na ogromne naloge obnove v vojni strahovito opustošenje dežele je bil ta problem za narode Jugoslavije izredno važen.

Takšna aktivnost je postajala čedalje bolj potrebna zlasti sprito tega, ker so si reakcionarne sile doma in v emigraciji in tisti krogi v tujini, ki so jih podpirali zaradi svojih lastnih hegemonističnih interesov v Jugoslaviji, prizadevali, da bi bila nova Jugoslavija — prav tako kot je bila tudi stara — rezultat dogovora med velesilami. Samo v takšni soluciji je reakcionarna buržoazija v Jugoslaviji imela možnosti, da vsaj delno ohrani lastne interese. Sprito takšnega reakcionarnega pritiska je Jugoslavija postala tudi »problem« v odnosih med velesilami protihitlerjevske koalicije. Zato se je morala mednarodna aktivnost nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije razvijati in orientirati tako, da bi jasno prišla do izraza odločnost narodov Jugoslavije, da mora biti urejanje vprašanja notranjih odnosov in ureditve države srmo stvar njih samih.

Aktivni stiki zaradi razčiščevanja teh vprašanj z vladami Sovjetske zveze in zahodnih držav in Titova osebna srečanja z državniki in vojaškimi voditelji teh držav, kakor tudi široka akcija, ki jo je politično vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja razvilo po vsem svetu, jasno kažejo, kako zelo je imel Tito kljub neprestani angažiranosti v vodenju vojnih operacij in graditvi oboroženih sil močno razvit čut za pereče politične aspekte dogajanja in kako se je znal v vsakem trenutku osredotočiti prav na tiste probleme in naloge, ki so bili v danem položaju odločilni za uspeh boja. Neprestana kombinacija vojaških zmag s politično akcijo, nenehen napor, da se vsak uspeh in krepitev oborožene sile vstaje tudi politično stabilizira, se pravi, da se dosežejo novi uspehi v krepitvi notranjega in mednarodnega političnega položaja sil, združenih v narodnoosvobodilnem gibanju — v tem je bila ena najpomembnejših odlik politične akcije partije med vso osvobodilno vojno in Titove politične iniciative posebej.

Sestavni del teh naporov je bil tudi znani sporazum Tito-Šubišić. Nekateri ljudje so takrat menili, da je ta sporazum nepotreben in da pomeni korak nazaj, ker je bilo narodnoosvobodilno gibanje s komunistično partijo na čelu dovolj močno, da zagotovi novi Jugoslaviji neodvisno demokratično, ljudsko in socialistično strukturo. Tito in vodstvo partije pa sta menila, da je prav zato mogoče in da je treba skleniti tak sporazum, ker bo razširil politično bazo novega sistema v predhodnem obdobju in zato nikakor ne more oslabiliti vodilne vloge narodnoosvobodilne fronte in komunistične partije, pač pa lahko pospeši in olajša reševanje cele vrste zelo težavnih problemov na mednarodnem, delno pa tudi na notranjem torišču.

Rezultati so kmalu pokazali, da je bila ta politika pravilna.

IX

Po končni zmagi narodnoosvobodilnega gibanja se je razširila množična in politična baza novega družbenega reda, toda razredna in splošna politična struktura te baze je tudi po razglasitvi republike v prvih radikalnih ukrepih socialistične revolucije vsebovala tiste značilnosti, ki jih je imela v vsem razvoju narodnoosvobodilnega gibanja. Drugače povedano, nova Jugoslavija je postala država z revolucionarno-demokratsko oblastjo delovnega ljudstva na čelu z delavskim razredom, katere razvoj je bil usmerjen h graditvi socializma, to se pravi diktature proletariata v specifičnih oblikah, ki so ustrezale pogojem, v katerih je socialistična revolucija zmagala. Partija naj bi zdaj uresničila tisto, za kar se je na čelu delavskega razreda borila več desetletij. Tudi v novih okoliščinah je partija s Titom na čelu ostala zvesta sebi, to se pravi, tistim izhodiščnim idejnim in političnim pozicijam, sprito katerih je postala partija delovnih množic in ki so bile pravi vir njene politične in akcijske moči.

Ko je partija v novi socialistični državi narodov Jugoslavije prevzela največjo odgovornost za njihovo usodo in imela najmočnejši neposredni vpliv na celotni mehanizem državne oblasti, ni zabredla v skušnjave in napako, da bi bila sama sebi zadostna, ali da bi si domišljala, da njena povezanost z državnim aparatom zadostuje, da zagotovi nemoten razvoj graditve socializma. Zato so bile delovne metode partije tudi v novih okoliščinah v glavnem orientirane ne samo v to, da ne oslabe, marveč da se okrepe in vsestransko razvijajo vsa tista sredstva političnega boja in vse tiste organizacijske oblike, ki so ji omogočale, da se za zgodovinske cilje delavskega razreda in delovnih množic bori s tem, da jih sama vključuje v akcijo in opozarja na smotre in sredstva boja ter vpliva na formiranje njihove zavesti. Lahko bi rekli, da so bile v takšni orientaciji partije najpomembnejše zlasti naslednje komponente:

Prvič, partija se je borila za zavestno vsestransko in borbeno iniciativo ljudskih množic, predvsem delavskega razreda, v proizvodnji oziroma pri delu ter v politični in družbeni akciji. Zato je posvečala veliko pozornost organizaciji delavskih množic, razvoju odnosov v podjetjih, vlogi sindikatov in drugih družbenih organizacij, proizvodnim posvetovanjem, izobraževanju delovnih ljudi in podobnim delovnim metodam. Prav iz teh elementov in virov je zrasla kot njihov neposredni logični sklep — nadaljevanje usmeritev partije v delavsko in družbeno samoupravljanje.

Drugič, partija je imela pred očmi naziranje, da socializem ni samo stvar najnaprednejšega dela delavskega razreda, njegove avantgarde. Zato si je prizadevala, da v boju za socialistično revolucijo in socialistično graditve ne samo ohrani, marveč tudi razširi in okrepi množično bazo socialistične Jugoslavije, se pravi bazo, ki je bila ustanovljena med anti-fašističnim bojem in narodnoosvobodilno vojno in ki je dobila svoj izraz v organizaciji narodnoosvobodilne fronte. Kot logično nadaljevanje takšne vloge narodnoosvobodilne fronte je zrasla vloga Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Tretjič, partija se je borila za to, da delovne množice z delavskim razredom na čelu postanejo stvarni in v največji možni meri neposredni nosilec oblasti. Čeprav so se koncepte samoupravljanja razvile šele malo pozneje in postopoma, vendar je bilo že takoj v začetku jasno, da partija ne more upravljati družbe namesto delovnih množic, temveč samo na njihovem čelu kot vodilna organizirana sila socialistične družbene zavesti.

Kot odgovorna revolucionarna avantgarda je bila partija hkrati dovolj realna, ker je menila, da je na tem torišču prav razmerje razrednih in političnih sil v družbi tisti faktor, ki odloča o smeri in tempu tega gibanja. Samo po sebi se razume, da partija v danih okoliščinah ni mogla svoje vodil-

ne vloge pojmovati samo v smislu idejnega in političnega prednjačenja, marveč tudi v smislu prevzemanja odgovornosti za določene ključne pozicije v sistemu, od katerih je odvisna stabilnost splošnih političnih pogojev za obstoj in razvoj socializma. Mislim, da je prav dosledna orientacija partije k specifičnemu povezovanju boja za stvarno in čimbolj neposredno oblast delovnih množic, se pravi k samoupravljanju in neposredni demokraciji in brezpogojno nujni vodilni vlogi komunistične partije, naslonjena na široko fronto demokratičnih organizacij delovnih množic — poglobljena značilnost tako za razvoj diktature proletariata v naši državi kakor tudi procesov, ki vodijo v brezrazredno družbo in odmiranje države.

Za našo partijo sklicevanje na diktaturo proletariata ni bilo razlog in pretveza za neaktivnost v boju za potrebni demokratizem na področju socialističnih družbenih odnosov, ker bi to vodilo k birokratizaciji naše družbe. In nasprotno, sklicevanje na teorijo o odmiranju države ni pomenilo oportunistične opustitve odgovornosti partije in komunistov v boju za stabilnost in napredek socializma v danih okoliščinah, v katerih socialistična država opravlja in edino ona more opravljati zelo pomembno vlogo. Nasprotno, nasprotovali smo napadom na načelo diktature proletariata, če bi to lahko pomenilo osnovo za razorožitev delavskega razreda in delovnih množic Jugoslavije v njihovem revolucionarnem boju za socializem; nasprotovali smo tudi podcenjevanju zavestne orientacije k odmiranju države, kadar se je skrival za tem birokratski odpor proti razvoju samoupravljanja, neposredne demokracije in aktivnosti množic.

Cetrtič, čeprav dosledno demokratična in k množicam obrnjena partija, vendar ni nikoli pozabljala, da demokracija ni sinonim niti za vladavino političnih klik, ki se bojujejo za oblast, niti za vladavino stihije, niti ni svoje vloge razumela kot vlogo mehaničnega izvrševalca »volje družbene večine«. Če je partija hotela ostati vodilna družbena sila, je morala globlje in dlje videti kakor široke ljudske množice in »družbena večina«, in prav v graditvi takšnih dolgoročnih ciljev napredne družbene akcije in vztrajnem boju za prenašanje svojih naprednih spoznanj na široke ljudske množice je morala videti glavni zgodovinski smisel svoje vodilne ideje in politične vloge v družbi. Usmerjena vedno v aktivizacijo ljudskih množic kot temeljnega nosilca družbenega, materialnega in socialnega napredka, je bila partija dostikrat pripravljena korigirati se, iti proti toku in se boriti za nova spoznanja množic, odločiti se celo začasne kompromise, kadar se s tem ni odmikala od svojih spoznanj in smotrov.

Primer tega je bil predvsem sam Tito. Osebo tesno povezano z delovnimi množicami je spriču svojega izrednega talenta in znanja komunistom in drugim delovnim ljudem Jugoslavije lahko nenehno odpiral nove perspektive boja in družbenega ustvarjanja in vplival na družbeno zavest ter akcijo ljudi na vseh področjih družbenega življenja. Zvest njihovim interesom in vse življenje boreč se za njihove pravice, Tito vendar nikoli ni bil pripravljen klanjati se tistim težnjam in razpoloženjem v delovnih množicah, ki so bile izraz zaostajanja zavesti in nerazumevanja nujnosti.

Rezultati socialistične graditve v dobrih dvajsetih letih kažejo, da je Titova koncepcija vloge in politike partije kot množične partije in hkrati kot organizirane vodilne idejno-politične zavesti teh množic dobila novo potrdilo in novo uresničenje tudi v novih družbenih okoliščinah. Kakor prej pa je ta koncepcija tudi v okoliščinah družbene graditve zadela tako na odpore kakor tudi na resne preizkušnje v sami praksi.

Ze na samem začetku socialistične graditve se je takšni usmeritvi partije postavljala po robu Stalin s svojo intervencijo. Čeprav je bila Stalinova kritika formalno usmerjena na vrsto sekundarnih pojavov in problemov v naši praksi, je bil stvarni vir in vzrok Stalinove intervencije spopad med dvema koncepcijama o vlogi, politiki in delovnih metodah partije ter o značaju in vlogi političnega sistema oziroma države v socializmu. Bistvo tega spopada se je najjasneje izrazilo v Stalinovi kritiki, da s svojo koncepcijo Komunistična partija Jugoslavije »zvodenava v množicah«. Sama ta formulacija najjasneje kaže, da Stalin ni mogel razumeti prav tiste

koncepcije množične partije, s katerimi je naša partija zmagovala, in da ni mogel razumeti revolucionarno demokratske smeri v razvoju političnega sistema z zapletenim organizacijskim mehanizmom za politično in družbeno aktivnost širokih ljudskih množic, ki je zrasel v specifičnih razmerah naše revolucije in ki je nujno vodil k ideji ter praksi samoupravljanja. In ne samo da Stalin te koncepcije ni mogel razumeti, marveč je s svojo koncepcijo prihajala navzkriž s celotnim njegovim pojmovanjem razvoja socialistične družbe in odnosov v mednarodnem delavskem gibanju, kakršno si je ustvaril zlasti v zadnjih desetletjih svoje politične aktivnosti pod vplivom izrednih težav, v katerih se je razvijala prva država socializma.

Spor s Stalinom je bil za naš delavski razred in partijo kakor tudi za narode Jugoslavije nasploh zelo hud udarec. Tito je imel v tem trenutku vsekakor največjo odgovornost, pa se je smelo odločil za odpor proti Stalinu ter pozval partijo in narode Jugoslavije, naj ga v tem odporu podpro. Takšne odločitve ni sprejel, da bi kratko malo branil eno doktrino pred drugo, marveč zato, da bi skupaj z vsemi jugoslovanskimi komunisti branil neodvisnost odločanja naše partije v stvareh, ki se tičejo delavskega razreda in narodov Jugoslavije, zlasti pa zato, ker se je zavedal, da bi sprejem Stalinove koncepcije v naših razmerah pomenil izolacijo partije od množic, zgubo njihove podpore v boju za zgraditev socializma in začetek hudih notranjih zapletov. Zdaj ni več nobenega dvoma, da je bila takšna odločitev Tita in naše partije ne le v skladu z interesi delavskega razreda in narodov Jugoslavije, temveč tudi prispevek velikega zgodovinskega pomena pri napredku socializma.

Drugi vir pritiska na določeno orientacijo partije so bili notranji viri birokratizma. Današnja priložnost ni primerna, da bi o tem podrobneje razpravljali. Dejstvo pa je, da se je naša partija zgodaj in odločno spoprijela s problemom birokratizacije nekaterih družbenih funkcij diktature proletariata, družbenega in državnega upravljanja in celo nekaterih funkcij vodilne vloge Komunistične partije oziroma Zveze komunistov, in da je ves mehanizem družbenega in gospodarskega upravljanja in demokratske graditve političnega sistema prilagodila interesom boja za zavestno premagovanje tega družbenega pojava.

Ljudje, ki izrabljajo vsako priložnost, da škodujejo političnemu ugledu Zveze komunistov, opozarjajo na pojav birokratizma kot na obtožujočo značilnost političnega sistema in same Zveze komunistov. Ni pa nobena specifična značilnost niti našega sistema niti vloge Zveze komunistov to, da so takšni pojavi in težnje obstajali in da še obstajajo. Ta pojav je normalen proizvod in spremljevalec sodobne ekonomske in družbene strukture v svetu nasploh, v specifičnih oblikah pa tudi v sodobnem socialističnem sistemu. Birokratizem je spremljevalec slehernega monopola oblasti in lastnine v vseh časih in v vseh družbah. Takšne pojave in težnje lahko končno odpravi samo nadaljnji razvoj proizvajalnih sil in družbenih odnosov, to se pravi, odstranjevanje vseh ostankov monopola oblasti in monopola lastnine. To pa je lahko samo rezultat zgodovinskega procesa, ne pa stvar politične deklaracije.

Toda značilnost naše partije oziroma naše Zveze komunistov in vse naše družbe je v tem, da se je naša partija zelo zgodaj in trdno odločila, da se bo odkrito spopadla s tem pojavom, in da je opozorila na prava pota in sredstva za njegovo premagovanje.

Prav naša partija je opozorila na to, da se birokratizem enako povezuje z etatično-lastninskimi odnosi kakor tudi z vsakim lastniškim monopolom. Opozorila je tudi na to, da vodilne funkcije same po sebi niso vir birokratizma, marveč da so to določene značilnosti družbenih odnosov. Partija je ugotovila, da so v naših razmerah takšen faktor nujni prehodni ostanki etatično-lastniškega monopola in družbeno-ekonomskih odnosov in da je prav odstranjevanje teh ostankov — z razvojem proizvajalnih sil in samoupravljanja delovnih ljudi — kakor tudi odstranjevanja vsakega drugega lastniškega monopola na področju proizvajalnih sredstev edina možna pot za odstranjevanje birokratizma oziroma samo-

stojne politične sile etatiistične in vsake druge tehnokracije. Drugače povedano, partija je opozarjala na to, da realna perspektiva napredka socialističnih družbenih odnosov tako v družbeno-ekonomskem kakor tudi v demokratičnem in humanističnem pomenu ni v »razrednem boju« proti birokraciji kot »novemu razredu«, ker je le-ta spremljevalec in »izvrševalec« interesov in volje vseh vladajočih razredov in družbenih odnosov v zgodovini, ki so jih ti razredi ustvarjali, pač pa so avtoritativne funkcije družbenega in gospodarskega upravljanja in ljudi, ki jih opravljajo, tudi v naših razmerah v glavnem samo »izvrševalec« obstoječih družbenih odnosov, ne pa njihov »razredni« nosilec. Seveda to ne pomeni, da »izvrševalec« ne vpliva bodi napredno ali konservativno ali da njegovi interesi pri tem nimajo nobene vloge, toda jasno je, da družbeni odnosi niso produkt njihovega položaja, marveč nasprotno, družbeni odnosi so pogoj za večjo ali manjšo moč njegovega vpliva. Prava pot boja proti birokratizmu in birokratskemu političnemu absolutizmu je torej samo v sistematičnem postopnem spreminjanju funkcij družbenega in gospodarskega upravljanja iz orodja državno-lastniškega monopola v instrument samoupravljanja delovnih ljudi.

V nasprotju z jalovimi subjektivistično-doktrinarinimi demagoškimi in destruktivnimi kritikami, ki so vsako avtoriteto socialistične države in vsako družbeno funkcijo razglašale za birokratizem, je torej partija napovedala birokratizmu bitko tam, kjer je le-ta edino mogla biti dobljena. Odločno je začela obračunavati z etatiistično-lastniškim monopolom tako v njegovih državno-centralističnih kakor tudi v skupinskih pojavih in prešla v ideološki in politični boj proti nazorom in njihovim nosilcem, ki so podpirali tako smer družbenega razvoja.

Če je birokratizem pritiskal v smeri likvidacije samoupravljanja in spreminjanja Zveze komunistov v slepega praktičističnega izvrševalca državno-lastniškega monopola, je bil pritisk s pozicij buržoazne ideologije, malomeščanskega psevdoliberalizma, akademsko klasicističnega doktrinarstva in zavestnega ali nezavestnega destruktivnega anarhizma usmerjen predvsem v likvidacijo vodilne vloge partije oziroma Zveze komunistov in v spremembo samoupravljanja v instrument boja političnih klik za oblast. Nosilci takega pritiska, ki so zavrnili socialistične sklepe birokratizma, so pravzaprav kritiko birokratizma začeli čedalje bolj spreminjati v boj proti partiji, proti vodilni vlogi delavskega razreda, proti sistemu oblasti in s tem proti bistvenim in odločilnim osnovam socializma in socialističnega samoupravljanja. Zdaj je še posebej jasno, da bo partija lahko dosledno in do kraja realizirala politiko, za katero se je odločila na IV. plenumu, samo če se bo z enako odločnostjo spoprijela tudi s takšnimi težnjami v naši družbi.

Tito je bil in je neprestano v središču tega idejnega in političnega boja na obeh frontah. Prispeval je in prispeva izredne napore v boju partije za razvoj samoupravljanja, in sicer ne samo v načelnem smislu, marveč tudi za razvoj njegovega kompletnega mehanizma. Zavzemal se je za to, da delavec — samoupravljevalec dobi čim neposrednejšo kontrolo nad vsemi tistimi materialnimi in drugimi sredstvi, od katerih je odvisen uspeh njegovega dela in samoupravljanja. Bistvo samoupravljanja je Tito jasno obrazložil že leta 1950, ko smo dobili temeljni zakon o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in z višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih, in rekel:

»...S prevzemom proizvodnih sredstev v državne roke je ni bilo uresničeno akcijsko geslo delavskega gibanja 'tovarne delavcem', ker geslo 'tovarne delavcem, zemljo kmetom' ni nekakšno abstraktno propagandistično geslo, marveč takšno, ki ima v sebi globok vsebinski pomen. To geslo vsebuje cel program socialističnih odnosov v proizvodnji: v pogledu družbene lastnine, v pogledu pravic in dolžnosti delovnih ljudi; zato se more in mora uresničiti v praksi, če mislimo res zgraditi socializem...«

In dalje:

»Zdaj bodo pri nas upravljali... tovarne, rudnike in drugo sami delavci. Sami bodo določali, kako in koliko bodo

delali, vedeli bodo, za kaj delajo in za kaj se bodo uporabljali rezultati njihovega dela.«

Spomnil vas bom tudi na njegovo zavzemanje za reorganizacijo sistema razširjene reprodukcije, s katero je delavsko samoupravljanje pravzaprav šele dobilo svojo pravo podobo. Pravzaprav smo ravno v tem dosegli najvišjo raven naše družbene reforme in uresničili najpomembnejši pogoj socialističnega samoupravljanja delovnega človeka.

Hkrati pa je Tito nenehoma opozarjal in opozarja na to, da samoupravljanje ni samo pravica in privilegij delovnega človeka, marveč da je tudi odgovornost, dostikrat pa tudi žrtev. Delavcem — samoupravljalcem je zmeraj govoril in govori, da samoupravljanje kot oblika samo po sebi ne bo izboljšalo življenjskega položaja delovnega človeka, marveč da ga imamo zato, da bi delovni človek lahko čim bolj delal — to pa pomeni čim bolj samostojno in čim bolj iniciativno, da bi dosegel čim večjo produktivnost dela in si s tem zagotovil čedalje boljše prihodnost. V prizadevanju, da bi samoupravljalci dobili svoje potrebne pravice, se je Tito zmeraj zavzemal za odgovornost, disciplino, poslovnost in red v mehanizmu samoupravljanja.

Tito opozarja na to, da podjetja in ustanove in družbene službe niso samo stvar posameznega delovnega kolektiva, marveč vse skupnosti, hkrati pa opozarja delovne kolektive, da ne smejo biti zadovoljni s seboj, marveč da morajo združevati svoje sile z drugimi delovnimi kolektivi, da se morajo zavestno usmeriti v kooperacijo, delitev dela in integracijo sploh. Tito vedno poudarja, da samoupravljanje ne osvobaja odgovornosti za stanje v državi ne političnih ne gospodarsko planskih državnih organov, ki morajo zagotoviti delovne in ustvarjalne interese delovnih kolektivov ter jih uskladiti in usmeriti k najboljšemu skupnemu uspehu.

Nobena družba se ne razvija po ravni črti. Pred vsako kvalitativno spremembo v družbenih odnosih morajo nastati določene kvalitativne spremembe v družbeni, gospodarski in materialni strukturi. Tudi naša socialistična družba je organizem, ki se razvija v takšnih protislovjih, ki so prihajala do izraza tem močnejše, ker se je družba razvijala naglo in dostikrat neenakomerno. Zato so bili tudi problemi in težave izraženi v ostrejših oblikah.

Tito ima izredno izostren čut za takšne prelomne momente, v katerih so nujno potrebne spremembe, in sicer prav zato, ker je bil vedno živo povezan z reakcijami delovnih množic. V vrsti takšnih momentov je prav njegova iniciativa omogočila spoznati dozorele probleme in formulirati naloge na nov način, ki ustreza novemu položaju. In naj je osebo še tako ustvarjalno povezan z vsemi fazami v našem družbenem razvoju, ni nikoli omahoval, ali je treba spremeniti smer ali metodo dela, če to življenje zahteva. Ker se svet okrog nas nenehoma spreminja, ker ga spreminjajo ljudje in ker se z njim tudi sami spreminjajo, je Tito imel za bistveno značilnost ustvarjalne revolucionarne partije, kakršna je komunistična, da mora biti sposobna čutiti te spremembe in tudi v spremenjenih okoliščinah prilagajevati svojo politiko in svojo organizacijo ter svojo delovno metodo.

Prav to je bil razlog, da se je partija s Titom na čelu smelo odločiti za gospodarsko in družbeno reformo, ker je vedela, da bo od naših delovnih ljudi zahtevala tudi velike žrtve, pa tudi to, da bo ustvarila stabilnejše osnove za nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj, zlasti pa za razvoj delavskega samoupravljanja.

Izredno pomembno vlogo je imel Tito v razvoju mednarodnih odnosov v Jugoslaviji. Že pred vojno je nastopil proti sektaškemu geslu razbijanja Jugoslavije v prepričanju, da je našim narodom še posebno veliko do tega, da ohrani enotnost, če bo šlonela na svobodni volji in enakopravnosti vseh narodov. Na enotnost jih nista napotili samo njihova usodna povezanost v minulosti in perspektiva splošnega bratstva med narodi v prihodnosti, marveč tudi skupni ekonomski interesi in interesi napredka socializma. Še posebno pa jih je k takšni enotnosti vodila potreba, da v okoliščinah sodobnega sveta, v katerem imajo še vedno zelo ve-

liko moč reakcionarne sile imperializma oziroma ekonomskega in političnega hegemonizma, ohranijo svoj obstoj in svojo neodvisnost oziroma da se naslanjajo na medsebojno pomoč v vzpostavljanju notranjih pogojev svoje ekonomske in politične neodvisnosti.

Tito pa je vedel, da bratstva in enotnosti v končni liniji ni mogoče zagotoviti ne s suhoparno partijsko doktrino ne z močjo države. Bratstvo in enotnost sta lahko samo plod zavestne usmeritve jugoslovanskih narodov k enotnosti in ta lahko nastane samo na temelju popolne enakopravnosti in občutka vsakega posameznega naroda, da je gospodar v svoji hiši. Zato sta v Titovi koncepciji nacionalne politike v Jugoslaviji boj za bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije in boj za njihovo popolno enakopravnost samo dve strani iste politike. Izgubiti izpred oči katerokoli teh dveh strani pomeni izgubiti aktiven demokratičen in napredni odnos do nacionalnega vprašanja sploh. Zato se je Tito vedno vzporedno boril tako proti ozkosrčnemu nacionalizmu in šovinizmu kakor tudi proti raznim velikodržavnim težnjam v teoriji in praksi. Sprito takšne politike in prakse je jugoslovanska socialistična skupnost narodov ne samo ohranila in okrepila idejo bratstva in enotnosti, marveč je v bistvenih in osnovnih komponentah svoje strukture redek primer demokratičnih odnosov med narodi.

in končno, izredno velik pomen ima Titovo ustvarjalno delo v formuliranju in uresničevanju zunanje politike socialistične Jugoslavije. Njegova aktivnost na tem področju je postala tudi pomembna sestavina najnaprednejših idejnih in političnih gibanj v sodobnem svetu, ki jim je Tito s svojimi koncepcijami in svojo akcijo dal bogat prispevek.

Titove mednarodne politične koncepcije — bodisi da gre za boj proti imperializmu bodisi da gre za probleme znotraj mednarodnega delavskega gibanja — so pravzaprav izraz kompleksne Titove ustvarjalne osebnosti. Kakor se je doma boril proti zatiranju, izkoriščanju in reakcionarnemu nasilju, tako se je na mednarodnem tlorišču boril in se bori proti imperializmu, nacionalnemu zatiranju in vladanju hegemonije, sloneče na sili močnejšega. Kakor je mrzil oportunistično kapitulacijo in dezorientirano malomeščansko klanjanje politični moči in idejnemu idolum reakcionarne buržoazije, prav tako mrzi pasivno izmikanje pred silo vsakega mednarodnega nasilja, slonečega na pravici močnejšega. Kakor Tito prezira lažno frazo v boju za socializem in družbeni napredek, pa naj bo po obliki še tako ultraradikalistična, in sleherni jalovo sektaštvo, ki ločuje revolucionarno avantgardo od živega organizma družbenega življenja, tako v boju za boljši jutrišnji svet proti kolonializmu in neokolonializmu ter slehernemu nacionalnemu zatiranju, nenehoma odklanja vsako doktrinarno sektaštvo, ki odvrta mednarodno delavsko gibanje in socializem od drugih antiimperialističnih in demokratičnih sil, kakor tudi vsak ultraradikalizem, ki s psevdorevolucionarno frazo prikriva svojo nemoč in nesposobnost, da vpliva na potek stvari.

Tito in partija sta zmerom poudarjala, da zunanja politika socialistične države, kakršna je Jugoslavija, ne sme biti le pod vplivom ozkosrčnih pojmovanih kratkoročnih interesov te države, marveč mora imeti pred očmi celoto antiimperialističnih demokratičnih in naprednih svetovnih gibanj, ter spodbujati vse tisto, kar jih združuje, ne se izogibati vsemu sistemu, kar jih lahko dezorientira in razdružuje.

Tudi na tem področju koncepcija Tita in naše partije nikoli ni bila koncepcija čakanja, zapiranja v lastne meje, pasivnosti, prikrite pod firmo teorije: čim slabše tem bolje ali podobno, marveč aktivizacija narodov in množic v boju za neposredne cilje in nacionalne potrebe ter vzpostavljanje borbene enotnosti teh narodov v odporu proti nacionalnemu zatiranju vseh vrst. Pri tem sta Tito in partija imela pred očmi naziranje, da so boj mednarodnega delavskega gibanja za zgodovinske cilje delavskega razreda, boj demokratičnih in naprednih sil za pravico človeka, boj socialističnih sil za miroljubno koeksistenco v svetu, boj vseh naprednih sil za demokratične odnose med narodi in boj zatiranih narodov ter vseh antiimperialističnih sil za svobodo teh narodov in za nenehno zoževanje baze imperialističnega hegemonizma

— in sicer tako z bojem za politično neodvisnost narodov kakor tudi za njihovo ekonomsko neodvisnost in enakopravnost ter hitrejši gospodarski razvoj — skupaj tisti živi in enotni tok svetovnega napredka, od katerega je predvsem odvisno, ali se bo podoba sveta hitreje ali počasneje spreminjala v antiimperialistični in miroljubni smeri. Socialistične sile morajo biti sposobne, da mislijo in delujejo v imenu celote tega gibanja, ne pa da se doktrinarno in sektaško zapirajo vase.

Skozi to prizmo je naša partija presojala tudi problem, kakšna naj bo politika takšne socialistične države, kakršna je socialistična Jugoslavija v sodobnih svetovnih dogajanjih. Tito in naša partija sta odklanjala sleherni ozko sektaško obravnavanje nekaterih »izključno svojih interesov« in se vedno zavzemala za to, da bi bila zunanja politika naše države usmerjena v navezovanje stikov in akcijsko sodelovanje z vsemi tistimi mednarodnimi silami, ki v dani situaciji lahko prispevajo k naprednemu razreševanju perečih vsakodnevni problemov mednarodne prakse.

Pomemben prispevek je dal Tito tudi k razčiščenju problema, kakšni naj bodo v sodobnih okoliščinah odnosi med socialističnimi državami in v mednarodnem delavskem gibanju, poudarjajoč potrebo po enotnosti v vprašanih stvarih skupnega interesa za socializem in mednarodno delavsko gibanje, za protiimperialistični boj, za mir in miroljubno koeksistenco. Hkrati je poudarjal, da ta enotnost lahko sloni samo na samostojni odgovornosti vsake partije njenemu delavskemu razredu in njenemu ljudstvu, to se pravi, da je treba odpraviti vse tiste oblike in sredstva, ki bi mogla privedi do nesamostojnosti in neenakopravnosti ne glede na razlike v gledanjih na posamezne probleme in ocene posameznih situacij, do katerih mora nujno priti v tako zapletenih okoliščinah boja socialističnih sil, kakršne so današnje.

In končno je dal Tito pomemben prispevek k spoznavanju sodobnih problemov antiimperialističnega boja, zlasti boja proti kolonializmu, neokolonializmu in vsake vrste politični in ekonomski hegemoniji. Posebej je opozarjal na pojave sodobnih novih oblik tesne povezanosti zgodovinskih interesov delavskega razreda z vsemi oblikami antiimperialističnega boja zatiranih ter politično in gospodarsko odvisnih in na pol odvisnih narodov, posebej pa je v tem sklopu poudarjal pomen boja neuvrščenih držav in boja za napredno razreševanje problemov, ki nastajajo iz čedalje globljega prepada med gospodarsko razvitimi in nerazvitimi državami.

Na takšnih osnovah temelji tudi vsa zunanja politika socialistične Jugoslavije.

Mednarodne politične koncepcije Tita in njegova osebna aktivnost so prinesle in prinašajo zunanji politiki Jugoslavije izreden mednarodni ugled in priznanje. Ta politika je postala močna opora neodvisnosti narodov Jugoslavije in njihovega svobodnega notranjega socialističnega razvoja. Vtem ko je bila stara Jugoslavija neprestan objekt boja med velesilami o tem, kdo izmed njih bo imel prevladujoč vpliv na njene vlade in njeno politiko, so narodi Jugoslavije v svoji novi, socialistični državi s takšno svojo zunanjo politiko jasno povedali vsemu svetu, da bodo zmerom zvesti soborci vsem silam, ki se bojujejo za napredek človeštva, za svobodo vseh narodov in za socializem, da pa nečijo biti predmet medsebojnih mešetarjenj nikogar, marveč samo svoj lastni gospodar. In prav v tem je osnovna poteza Titovih koncepcij vse od takrat, ko je prišel na čelo naše partije.

X

Nisem govoril o kronologiji Titovega življenja in boja niti o posebnih Titovih lastnostih, čeprav so eden bistvenih virov njegove ustvarjalne moči in njegove vloge v revolucionarnem delavskem gibanju jugoslovanskih narodov. Nisem

govoril niti o mnogih drugih straneh bogatega in burnega Titovega življenja, ki šele vse skupaj lahko pojasnijo, zakaj je postal vodilna osebnost naše revolucije. Zelen sem samo govoriti o Titu kot o revolucionarnem ustvarjalcu. Na vsakem koraku naše revolucije je namreč pričujoč Titov prispevek in v vsakem izmed epohalnih rezultatov tridesetletnega boja partije je izražena moč njene politike in akcije, to se pravi politike, ki je imel v njenem oblikovanju Tito v obdobju več kot 30 let nenehoma vodilno vlogo.

Zdaj bolj kakor kdaj, ko je naša družba pri izvajanju gospodarske in družbene reforme na eni svojih najpomembnejših prelomnic, moramo te izkušnje imeti pred očmi. Niti za trenutek komunisti in naši delovni ljudje ne smejo pozabiti, da sta samoupravljanje delovnih ljudi in vodilna vloga Zveze komunistov, naslonjene na celotno demokratično organizacijo subjektivnih sil socialistične družbe, dva glavna nosilna stebra vse naše družbe in njene stabilnosti in dva najvažnejša gonilna motorja za nadaljnji materialni, samoupravni in demokratični razvoj naše družbe. Oslabiti bitko za krepitev in nadaljnji razvoj samoupravljanja ali izpodkopati vodilno vlogo Zveze komunistov kot organizirane revolucionarne in socialistične zveze delavskega razreda in delovnih ljudi lahko v sedanjih okoliščinah enako pomeni samo eno: razlastiti delovnega človeka v njegovi pravici, da sam upravlja svoje delo, in podrediti ga lastniškim mezdnim odnosom ter spremeniti funkcije družbenega upravljanja iz demokratične in samoupravne pravice delovnega človeka v privilegij in monopolno pravico birokracije ali političnih klik, ki so značilne za sistem buržoazne države.

Zato bitka za vodilno družbeno vlogo Zveze komunistov danes ni nič manj pomembna, kakor je bila včeraj, in sicer ne zaradi vzpostavljanja ali ohranitve nekakšnega političnega monopola Zveze komunistov — kakor trdijo sovražniki socializma — marveč prav zaradi zagotovitve samoupravnega in demokratičnega razvoja naše družbe.

To pa pomeni, da mora politika Zveze komunistov rasti iz samoupravljanja delovnih ljudi in se naslanjati na samoupravljanje; če bodo tu njene korenine globoke, tedaj bo Zveza komunistov resničen predstavnik zgodovinskih interesov delavskega razreda.

Mislim, da prav v tej smeri komuniste navdihujejo in usmerjajo celotna misel in dejavnost Tita in vse izkušnje naše partije. Kajti v sedanjih razmerah se samo tako lahko izrazi koncepcija partije, s katero smo zmagovali, se pravi, da bo Zveza komunistov Jugoslavije partija množic, ne pa partija dogem ali partija etatistično-lastniškega monopola.

Tovarišice in tovariši.

Tito je rasel iz partije in delavskega gibanja in v svojem boju in svojih naporih je imel v partiji in delavskem razredu stalno oporo, podporo in sodelovanje. Toda Tito je postal vodilna ustvarjalna osebnost naše partije in našega revolucionarnega delavskega gibanja spričo sposobnosti, da je v številnih dilemah, ki jih je prinašal boj, pokazal prav tiste poti in sredstva, ki prinašajo zmage in uspehe, t. j., ki jih potrjuje živa revolucionarna praksa. Za nas, revolucionarne marksiste, je namreč veličina zgodovinske osebnosti predvsem njena ustvarjalna vloga v boju za vsestranski človeški napredek in za osvoboditev človeka izpod vseh oblik izkoriščanja in podrejenosti. Zato imajo med zgodovinskimi imeni izreden pomen tista, ki so ne samo postala izraz naprednih teženj zatiranega razreda in človeka ter njihov bojni klic, marveč ki so na posameznih zgodovinskih prelomnicah ustvarjalno vplivala na sprejemanje takšnih revolucionarnih naprednih in humanističnih odločitev, ki so dejansko prinesle uspehe in zmage takšnim težnjam.

Tito je eno najizrazitejših imen v vrstah takšnih zgodovinskih osebnosti.

Titovo ime je že davno prestopilo tudi meje naše države in postalo lastnina vseh tistih, ki jim je mir eksistenčna potreba, ki nastopajo v obrambo svoje nacionalne biti in obstoja, neodvisnosti, graditve enakopravne skupnosti narodov, osvoboditve izpod vseh oblik izkoriščanja, podrejanja in zatiranja, odstranjevanja sile v odnosih med državami in narodi. Titovo ime je postalo simbol borca v vojni in miru in izraz humanistične vizije novega sveta, rešenega strahu pred uničenjem človeka po človeku in naroda po narodu, sveta, ki bo rodil sadove, kateri ne bodo poznali vojnih strahot in pustošenja, animalnosti v človeku ter med ljudmi in narodi.

Nam, Titovim sodobnikom, je težko vsestransko oceniti ves objektivni pomen njegovega dela. Kot neposredne priče Titove besede in akcije od njegovih prvih zgodovinskih korakov pa vemo, da sta le-ti bili gibalna sila mnogih naših najvažnejših odločitev na usodnih družbenih prelomnicah. Zato je Titovo delo eden tistih zgodovinskih pojavov, ki bodo trajno navdihovali socialistično in vsako napredno misel in akcijo naše družbe.

MARKET JAJCA SVEŽA MADŽARSKA 0,52 Ndin **MARKET SUPERMARKET**

V nekaj vrstah

LASKO

Nov postopek v proizvodnji piva — Pivovarna v Laskem je v zadnjih letih dala več kot 2 milijardi Sdin za proizvodnjo 230.000 hektolitrov najbolj kakovostnih vrst piva na leto. S spremenenim načinom tehnologije, ki omogoča pripravo najboljšega piva že v enajstih dneh, se lastnosti laskega piva niso v ničemer spremenile, nasprotno, tudi poleti omogoča ta način dobro kakovost.

MARIBOR

Novi direktor »Stavbarja« — Delavski svet tega gradbene podjetja je imenoval za glavnega direktorja diplomirane ekonomista Valentina Breznika. Hkrati so našemu sodelavcu povedali, da je podjetje izpolnilo letošnji proizvodni plan, ki je bil za 26 odst. večji od lanskega. Letos so sezidali štiri stanovanjske objekte s 300 stanovanji, trgovski paviljon v Lenartu, industrijsko dvorano Lik v Kočevju in delavnico avtobusnega podjetja v Mariboru. Pod streho so že tudi starije stanovanjske objekte in študentski dom v Mariboru.

Novoletna prodaja — »Jugokomercij« je pripravila v okviru noveletne potošniške sejma na Mariborskem tednu javno prodajo novih in rabljenih osebnih ter tovornih avtomobilov. Noletna prodaja bo tudi danes.

RAVNE

Volitve in imenovanja — V sredo zvečer je ravenska občinska skupščina privolila v razrešitev inž. Toneta Potočnika kot gozdarskega inšpektorja skupne gozdarske inšpekcije s sedežem v Dravogradu. Odborniki so tudi privolili k razrešitvi Vasilija Bernharta, občinskega javnega tožila v Slovenjem Gradcu. Namesto njega so imenovali Petra Čibeja.

LENDAVA

Zamenjalnice — Elektromlin Lendava ima v Pomurju že 32 zamenjalnic za miselne izdelke. Predvidevajo, da bi skupaj z objavo v Slovenski Bistrici na lendavskem področju uredili tudi nekaj zamenjalnic za olje.

LJUTOMER

Ceste — Upravni odbor cestnega sklada pripravlja srednjeročni program modernizacije cest. Občinska skupščina je priporočila tudi krajevnim skupnostim, naj začnejo zbirati denar za urejanje krajevnih cest.

AJDOVŠČINA

Ribiči — Ajdovska ribiška družina ima 120 članov. Ob Hublju ima valnico in gojitvene baze. V zadnjih petih letih so ribiči vložili v reki Vipavi in Hubelji več kot 450.000 tiker te ribe, za kar so dobili milijon starih dinarjev.

NOVO MESTO

»Novice« — V novomeški tekstilni tovarni »Novotek« so začeli izdajati »Novice«, s katerimi seznanijo kolektiv delu samoupravnih organov.

LITJA

Literarni krožek — Imajo ga na šoli. Te dni je izdal prvo številko svojega glasila »Naša beseda«. Bliznja šmarska šola še dve leti izdaja »Zvonček«. Tako imata zdaj dve po polni osemletki v občini svoji glasilni.

Združitev zdravstvenih domov

Odborniki so dali pogojno soglasje za priključitev brežiškega ZD k celjskemu

BREŽICE, 28. dec. — Najbolj razgibana točka dnevnega reda današnje seje občinske skupščine je bila glede soglasja, da bi se brežiški zdravstveni dom priključil k zdravstvenemu domu Celje. Delovna skupnost brežiškega zdravstvenega doma se je namreč na referendumu 95 odstotno izrekla za priključitev k celjskemu zdravstvenemu domu. Odborniki so imeli v zvezi s tem vrsto pomislekov in vprašanj; predvsem, zakaj niso z občino Krško dosegli soglasja za skupni samostojni zdravstveni zavod, za katerega imata obe občini zakonite pogoje. Razprava o tem se je vlekla več mesecev, vendar se je potem zdravstveni dom Krško odločil za priključitev k novomeškemu zdravstvenemu domu, brežiški pa k celjskemu. Odborniki so kritizirali, ker niso imeli na razpolago točnih analiz, ki bi utemeljevale takšno ali drugačno rešitev, zlasti pa, kakšne koristi bi imeli zavodni delavci od nove organizacije zdravstvenih služb. Tako analiza bi moral napraviti zdravstveni center Celje. Odborniki so sprva glasovanje k soglasju odložili, šele v nadaljevanju razprave so se izrekli za priključitev zdravstvenega doma Brežice k zdravstvenemu domu Celje, vendar s pogojem, da bodo do prihodnje seje dobili točne analize glede razlogov za te spremembe v organizaciji zdravstvenih služb. Obtem se so odborniki dali soglasje k odločitvi delovne skupnosti lekarn Brežice, ki se je izrekla na referendumu proti priključitvi lekarni v Sevnici, kot je to predlagal kolektiv zdravstvene centra v Celju. V celoti so glede tega menili, da v spodnjem Posavju ni prišlo do enotne zdravstvene službe, ki bi bila po njihovem najbolj smotrna, odkrili meje med komunalnimi skupnostmi socialnega zavarovanja. Krška občina namreč spada k komunalno skupnosti Novo mesto, občina Brežice in Sevnica pa v komunalno skupnost Celje. (r)

NOVOMESKA RAZGLEDNICA

Foto: P. Romanič

Za izobraževanje - svojo šolo

V poklicni šoli metliške tovarne Beti je letos 100 učenec

V sodelovanju s tekstilnim centrom v Kranju imajo v metliški belokranjski tekstilni industriji Beti že drugo leto lastno poklicno šolo konfekcijske stroke. Tako v podjetju izučijo delavke za poklice kvalificirane silvilje industrijskega trikotnega perila.

V tej poklicni šoli, ki traja dve leti, imajo zdaj 107 učenc, med njimi jih je 50 v drugem letniku. V tem času dobijo učence ustrezno teoretično in praktično znanje, vse pa se lahko nato zaposlijo v metliški tekstilni tovarni. V tem šolskem letu so imeli kar 250 prostov za sprejem v šolo, čeprav so lahko sprejeli le petino prijavljenih deklet. Največje zanimanje za sprejem v šolo je bilo v okolici Metlike, za sprejem je prosilo tudi dosti deklet iz drugih krajev v Beli krajini, pa tudi iz Hrva-

ške, zlasti iz ozalske občine, so v Beti dobili več prostov, za vpis v poklicno šolo. Učence v drugem letniku imajo s podjetjem vajenske pogodbe in dobijo za praktično delo po 15.000 starih dinarjev na mesec, uprava šole pa je predlagala, naj bi take nagrade uvedli tudi za dijake prvega letnika. Sicer pa ta vrsta izobraževanja ni edina v metliški Beti. Center za izobraževanje pripravlja namreč vsako leto tudi tečaj za pridobitev in-te rme kvalifikacije. Tako so v obratu v Mirni peči izobrazili

80 delavk, ko so preusmerili proizvodnjo iz vrhnjih pletenin na konfekcijo, v Dobovi, kjer je bil tak tečaj tudi potreben, pa si je pridobilo interno kvalifikacijo blizu sto zaposlenih. Sicer pa ima poklicna šola v Metliki v naratu, da bodo v prihodnjem letu uvedli še pletilski oddelek, radi pa bi imeli tudi strojno šolo za mehanike. V ta namen se nameravajo tesneje povezati s srednjo tehnično šolo v Krškem. Sicer pa bi tudi tu najbrž ne imeli posebnih težav s predavateljskim kadrom. Ta problem so namreč v Metliki rešili na najbolj enostaven način: strokovne predmete predavajo domači inženirji in tehniki, splošne pa učitelji z metliške osemletke. J. Sp.

„Gadjja zalega“ kar spi

Bo Metlika brez pustnega karnevala

Potem ko je lani sam presvetli cesar Franc Jožef inšpiriral belokranjsko železnico, po kateri zdaj zapeljuje že tudi motorni vlak, in po tem, ko je vesoljna Metlika dobila številna priznanja za svoje tradicionalno dobre organizacije pustnih karnevalov v zadnjih letih, je letos vse tiho »Gadjja zalega« za zdaj še kar miruje.

Gadjje in belouške organizatorji vsakoletnih pustnih prireditev, ob katerih je vsa Metlika enotna, letos še kar spi, čeprav so s kado silno v prejšnjih letih hujše zime od letošnjih. Letos pa gadjje zalega ni niti na plan in prenekaletni zvesti obiskovalci metliških karnevalov so že resno v skrbeh, da bi ta pustna prireditev ne šla rakom živjati kot marsikaj drugega.

Za zdaj se o letošnjem praznovanju ne da povedati še nič zanesljivega. Vrhovni poglavar gadjje zalege Kopasčević meni, da so stari gadjje in belouške se opravili svoje organizacije naj prevzamejo mlajši. S tem svedeča ni rečeno, da tudi izkušena gadjja, ki so popili že nič kaj drugače, ne bi bili pripravljeni sodelovati. Daleč od tega, le vodstvo naj prevzame mladina, ki bi ji starejši z nasveti in tudi drugače kaj radi pomagali. Kadar gre za pustni karneval, takrat namreč pomaga vsa Metlika.

Metliški karneval, kiga vsako leto pripravi tamkajšnja gadjja zalega, je namreč že prerasel okvire tega več kot 600 let starega mesteca v Beli krajini in postal nadvse zanimiva turistična atrakcija, od katere bi lahko skovali vsako leto kar lepe dobičke. Vendar pa zlasti pobiraleci vstopnine in gostinci navadno nato zanimivo pustno prireditev niso tako dobro pripravljeni kot nastopajoči. Kakšno zanimanje je vendar za metliški pustni karneval, zgovorno potrjuje podatek, da je bila lani Metlika polna turistov, čeprav je še do polodne neumljeno deževalo. In še nekaj je treba poudariti: škoda bi bila

ČRNO MELJ

Pionirsko silvestrovanje

Delovne organizacije iz črnomeljke občine so letos prispevale dobra dva milijona dinarjev za otroško silvestrovanje. Denar bodo razdelili osnovnim šolam in društvom prijateljev mladine, ki bodo obdarili vse predšolske otroke in učence nižjih razredov osnovnih šol. Seveda bodo, kar je že v navadi, pripravili za učence višjih razredov čarjanke. Ob tej priložnosti bodo po vseh šolah pripravili kulturne programe, čimbolj obvezno pa nameravajo proslaviti ta praznik tudi po nekaterih mladinskih aktivih. Marširke bodo namreč pripravili kulturno-zabavne programe; še posebej priljubljeni so v Butoraju, kjer so pred kratkim ustanovili mladinski klub, v Gribljah, Črešnjem in ponekod drugod. S.

Seja skupščine občine Velenje

VELENJE, 28. dec. — Oba zborna občinske skupščine Velenje sta na večeršnji seji med drugim obseirneje razpravljala o opustitvi obeh pokopališč v Šostanju in Velenju ter v zvezi s tem o novem odluku o pokopališkem redu v občini Velenje ter o ceniku pogrebnijskih storitev na bodočem srednjem pokopališču v Podkrajju. Na seji so sklenili, naj v tem prihodnje mesece javno razpravljajo občani na svojih zborih. F. K.

Trgovina se še ni prilagodila potrošniku

S seje občinske skupščine v Novem mestu

NOVO MESTO, 28. dec. — Oba zborna občinske skupščine v Novem mestu sta na današnji seji spet posejela precej pozornosti razvoju in prilagoditvi trgovine v novomeški občini. Ta razprava je bila pravzaprav nadaljevanje razprav izpred nekaj let, ko so tudi sprejeli več konkretnih sklepov za hitrejši razvoj te panoge.

Odborniki so menili, da je opazen sicer dokajšen napredek, da pa se občani v novomeški občini kljub temu vsak dan srečujejo z različnimi problemi, ker trgovina še vedno ni dovolj prilagojena potrošnikovim potrebam. Sicer pa so ugotovili, da je trgovina v novomeški občini še vedno pod republikanskim povprečjem. Tako pride v novomeški komunali na prodajalno 337 ljudi, povprečna prodajna površina je 37 kv. metrov, normalni letni promet na prebivalca pa nekaj manj kot 2500 Ndin, kar je za dobrih 500 Ndin nižje od republikanskega povprečja. Res je sicer, da so od leta 1962 do bili v občini 24 novih dejalnih in 12 v zadnjem času podjetja, čeprav je več vlagalo v obnavljanje trgovskih lokalah. Samo letos so vložili skoraj 3 milijone Ndin, kar je več kot od 1962 do prejšnjega leta.

Po drugi strani pa v Novem mestu še zdaj nimajo dovolj trgovin; tako sploh ni prodajaln z osnovnimi živili, ki bi ustrezale vsem predpisom in s katerimi bi bili Novomeščani res zadovoljni. Odborniki so na današnji seji grajali delovni čas v posameznih trgovih, kjer očitno še ne kažejo volje, da bi prilagodili svoj delovni čas potrošnikovim željam.

Občinska skupščina na današnji seji priporočila samoupravnim organom trgovskih delovnih organizacij, naj poiskajo najprimernejšo obliko medsebojnega sodelovanja, da bi z racionalnejšo porabo relativno majhnih razpoložljivih sredstev, zagotili ne le obsej, temveč tudi uspešen razvoj trgovine na novomeškem področju. V prihodnje je pomembna tudi specializacija prodajaln. S. J.

Odborniki so glasovali za denacionalizacijo

Vrnitev nacionalizirane lokalna Janka Vranesice iz Črnomlja, ki so jo odločili za nedavni občinske skupščine, so ponovno obravnavali na seji obeh zborov občinske skupščine Črnomelj 26. decembra. Po daljši razpravi so odborniki s tajnim glasovanjem sklenili, da bodo nacionalizirani lokal v hiši Janka Vranesice vrnili lastniku stavbe. V razpravi pred glasovanjem so zlasti odborniki menili, da je bila nacionalizacija nekaterih lokalov pred devetimi leti zaradi razvijanja terciarnih dejavnosti nekoliko upravičena. Sedaj so razmere povsem drugačne. Majhni lokali so prelovrili kot pripomoček razvoju trgovine. V neposredni bližini tega lokalja je trgovsko podjetje Prehrana iz Ljubljane zgradila podobno samopostrežno trgovino v kateri je potrošnik res sodočno postrežen. (R)

TREBNJE

Kje ribez in kje zeleni bor?

Občinska skupščina v Trebnjem bo na prihodnji seji razpravljala tudi o gojenju ribeza. Menijo, naj bi v bodoče sadili ribez okrog naselij Stara gora, Gradišče, A renberg in Lipnik, v zvezi z razdalji dva kilometra od meje področja ribeza pa bi bilo prepovedano saditi zeleni bor. Prav ta ko naj ne bi sadili zelenega bora v značilni razdalji enega kilometra od občinskih meja z Grosupljem, Novim mestom, Litijo in Sevnico. Za to področje, na katerem naj bi sadili ribez, so se odločili zato, ker ima ribeza možnost za gojenje ribeza in ker je v bližini Dane, ki ribez predeluje.

Z odlukom, ki naj bi ga skupščina sprejela, bi se ognili ribezovi rji ki zdaj napada nasade zelenega bora, vse okužene rastline pa bodo posekali in sežgali.

Z odlukom, ki naj bi ga skupščina sprejela, bi se ognili ribezovi rji ki zdaj napada nasade zelenega bora, vse okužene rastline pa bodo posekali in sežgali. S. J.

Kombi zadel kolesarko

Ponesrečenka je nato v bolnišnici umrla

LJUBLJANA, 28. dec. Včeraj se je na cestah v Sloveniji zgodilo 27 prometnih nesreč. En človek je izgubil življenje, 6 ponesrečenec je dobilo hude poškodbe, 11 več pa je bilo laže ranjenih. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 97 tisoč novih din. Med vzroki je takrat na prvem mestu neprevidno prehitjevanje, saj so soferji, ki so se ob nepravem času ali na nepravem kraju odločili za prehitjevanje, povzročili 6 nesreč, po 4 pa so se pripetile zaradi prehitre vožnje ali izsiljevanja prednosti, trem pa je botrovala vinjenost.

Na ljubljanskem prometnem območju se je zgodilo 10 nesreč, 7 jih je bilo na goriskem, po 4 so se zgodile na mariborskem in kranskem, po ena pa na celjskem in murksosobskem.

Na križišču ulice Ob Ljubljani in Pugljevce ulice v Ljubljani je včeraj ob 7.30 voznik kombija 21-letni Peter Ritanč zadel in hudo poškodoval kolesarko 50-letno Marijo Grijl. Kolesarka se je pripeljala od Povsetove in v omenjenem križišču izsiljevala prednost kombiju, ki je vozil proti ulici Na peči. Zaradi kratke razdalje se avtomobilist kolesarki ni mogel ogniti. Zadel jo je in zbil jo po cesti. Pri padcu in udarcu je Grijleva dobila tako hude poškodbe, da je ob 10 uri v ljubljanski bolnišnici umrla.

Zaradi poledenele ceste je včeraj nekaj pred 6. uro zjutraj zanesel s ceste avtomobus podjetja »Transturista« iz Šk. Loke, ki ga je vozil 42-letni Nardine Goršek. Avtomobus je vozil proti Jesenicam. Na poledeni cesti ga je zaneslo tako da je treli v reklamno tablo, nato pa še v drevo.

V gneči gnezdiijo žeparji

Vsako tatvino je treba čimprej prijaviti

V prazničnih dneh se žepne tatvine kar vrstijo. Tudi sedaj, ko ljudje hitijo kupovat darila in se drecnajo v velikih trgovskih hišah, je najpšeji čas tudi za zmkivate. Ni težko ugotoviti, da se prav takrat najbolj vestno pripravijo in se pomešajo med kupce, izkoriščajo »znajek«, ki so si ga pridobili.

Žeparji delujejo največkrat v skupinah. Eden povprašuje prodajalca kot kupec in »poma« ustvariti gnečo, drugi krade, tretji pa krije tatinskega pajdasa. Nemaolkaj je v pomoč še četrta, kateremu tat takoj preda denarnico, da se osvobodijo predmeta, ki bi ga lahko izdal, če bi ga prijel.

Cilj teh skupin so predvsem ženske, ki lahko miselno nosijo denarnice v odprtih torbica ali v torbica, ki jih zla nika odprejo. Tatvine iz žepov spadajo že v visjo tatvinsko izobrazbo, vendar je pametno, da tudi tisti, ki nosijo denarnice v žepih, dobro pazijo. Pred dnevi se je v neki ljubljanski veleblagovnici prišlo do kraje, da je nekdo prodajalca, ta pa ga je izpustil. Zgodilo se je tudi, da je nekdo ženska ob prodajni mizi za kričala: »Okradena sem!«, blagajničarka pa ji je nesramno odgovorila: »Saj pri nas ne krademole nismo, da bi pri jela ali si vsaj zapomnila zmkavta, ki je nitro izgubil in gneči.

Občan, ki je okraden in mu je uspelo prijeti tatvino, ne sme misliti, je nase. Zgodi pa se, da okradeni, potem ko skrbi svojo denarnico nazaj, dobi senešeno tatvino izpusti. Žeparja bi moral predati milicijncu, pa čeprav mu tveži še tako v srce segajoče zgodbe in čeprav je žepar otrok.

Razen omenjenih primerov, pa mnogokrat okradeni sploh ne prijavljajo tatvin. Mnogi mislijo, da so denarnice izgubili, povedati pa moramo, da

B. SAJOVIC

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 52. kola srečk, ki je bilo 28. XII. 1967

»K«	»K«	»K«	»K«
35390	6	35390	6
69400	400	69400	400
100222	600	100222	600
0252600	8.000	0252600	8.000
0922390	8.000	0922390	8.000
51	10	51	10
91	6	91	6
00222	400	00222	400
24001	400	24001	400
1066074	1.000	1066074	1.000

02	8	02	8
12	600	12	600
100222	600	100222	600
76942	600	76942	600
1066352	8.000	1066352	8.000
23	8	23	8
345200	400	345200	400
88733	1.008	88733	1.008
9614983	10.000	9614983	10.000

4	404	4	404
40404	604	40404	604
63064	604	63064	604
0322104	8.004	0322104	8.004
1056074	8.004	1056074	8.004

75	8	75	8
625	100	625	100
7005	200	7005	200
37215	400	37215	400
0607045	8.000	0607045	8.000

06	20	06	20
326	80	326	80
000606	420	000606	420
19736	404	19736	404
032966	8.000	032966	8.000

87	6	87	6
80729	400	80729	400
71897	400	71897	400
67407	1.000	67407	1.000
0341827	10.000	0341827	10.000
0681577	100.000	0681577	100.000

8	4	8	4
16728	1.004	16728	1.004
48653	604	48653	604
54028	404	54028	404
30044	30.004	30044	30.004

39	10	39	10
59	6	59	6
43109	600	43109	600
78228	600	78228	600
34749	2.000	34749	2.000
0503889	50.000	0503889	50.000
0518409	8.000	0518409	8.000

Loto

1. Konečno poročilo za 51. kolo leta 1967. Žrebanje je bilo 19. XII. 1967. Peterka 38.850.—ND. Četrterka po 235.45.—ND. Trojke po 12.94.—ND. Rok za izplačevanje dobičkov traja do 20. I. 1968. Izbrane številke: 1, 26, 3, 32, 33 in dodatna 7.

Začetna vrednost dobičkov: 4 zadetki z dod. šte. 39.803.—ND. Četrterka po 1.206.15.—ND. Četrterka po 31.77.—ND. Trojke izplačujejo tako, ostale dobičke pa po končnem poročilu.

DOBITKI V SLOVENIJI

Maribor 59 482494.4

MARKET

SVEŽA MADŽARSKA

JAJCA

0,52 Ndin

SUPERMARKET

V nekaj vrstah

LJUBLJANA

Postaji spet na starih mestih — Pred nekaj dnevi je minila nevarnost za mimoidoče zaradi odsluženega tovorniškega dimnika »Pleteninec« na Zaloški cesti. Čeprav vsa dela še niso končana, sta avtobusni postaji, ki so ju začasno premestili za kakih sto metrov v obeh smereh, odšli spet na starih mestih.

Poročilo za UNESCO — Zaradi velikega zanimanja, ki ga je zbudil raziskovalni mladinski tabor na ljubljanskem Barju v letošnjem letu, so na izvršnem svetu Ljudske tehnike pripravili poročilo v angleščini za organizacijo UNESCO, v katerem navajajo rezultate mladih raziskovalcev. Za udeležence so pripravili tudi barvni diafilm.

Prodaja šolskih potrebščin — Pri študentskem servisu na Borštnikovem trgu 2 bo mogoče v teh nekaj dneh do konca letošnjega leta kupiti nekatere šolske potrebščine po zelo nizkih cenah. Prodajajo knjige, zvezke, bloke, papir, flomastre, tuše in druge predmete, ki bodo prišli prav dijakom in študentom. B. C.

LASKO

Nav postopek v proizvodnji piva — Pivovarna v Laškem je v zadnjih letih dala več kot 2 milijardi Sdin za proizvodnjo 230.000 hektolitrov najbolj kakovostnih vrst piva na leto. S spreminjenim načinom tehnologije, ki omogoča pripravo najboljšega piva že v enajstih dneh, se lastnosti laškega piva niso v ničemer spremenile, nasprotno, tudi poleti omogoča ta način dobro kakovost.

MARIBOR

Novi direktor »Stavbarja« — Delavski svet tega gradbenega podjetja je imenoval za glavnega direktorja diplomiranega ekonomista Valentina Breznika. Hkrati so našemu sodelavcu povedali, da je podjetje izpolnilo letošnji proizvodni plan, ki je bil za 26 odst. večji od lanskega. Letos so sezidali štiri stanovanjske objekte s 330 stanovanji, trgovski paviljon v Lenartu, industrijsko dvorano Lik v Kočevju in delavnico avtomobilskega podjetja v Mariboru. Pod streho so že tudi štirje stanovanjski objekti in študentski dom v Mariboru.

Novoletna prodaja — »Jugokomercija« je pripravila v okviru noveletnega potrošniškega sejma na Mariborskem taboru javno prodajo novih in rabljenih osebnih ter tovornih avtomobilov. Noveletna prodaja bo tudi danes.

RAVNE

Volitve in imenovanja — V sredo zvečer je ravenska občinska skupščina privolila v razrešitev inž. Toneta Potočnika kot gozdarskega inšpektorja skupne gozdarske inšpekcije s sedežem v Dravogradu. Odborniki so tudi privolili k razrešitvi Vasilija Bernharta, občinskega javnega tožilca v slovenskem Gradcu. Namesto njega so imenovali Petra Čibeja.

AJDOVSCINA

Ribiči — Ajdovska ribiška družina ima 120 članov. Ob Hublju ima valinico in gojitvene bazine. V zadnjih petih letih so ribiči uловиili v reki Vipavi in Hubelju več kot 450.000 liker ter ribe, za kar so dobili milijon starih dinarjev.

NOVO MESTO

»Novice« — V novomeški tekstilni tovarni »Novoteks« so začeli izdajati »Novice«, s katerimi seznanjajo kolektiv o delu samoupravnih organov.

LITJA

Litarni krožek — Imajo ga na šoli. Te dni je izdal prvo številko svojega glasila »Naša beseda«. Bliznja šmarnska šola se dve leti izdaja »Zvonček«. Tako imata zdaj dve po polni osemletki v občini svoji glasili.

Vprašanja in odgovori

Posmrtnina

T. R. — Ste zaposleni in ste živeli skupaj s svojo pokojno materjo — starostno upokojenko. Ali imate po njej tudi pravico do posmrtnine?

ODGOVOR: Pravico do enkratne posmrtnine, ki je enaka enomesečni zasluzni pokojnini, imajo le družinski člani starostnega oziroma invalidskega upokojenja, ki so imeli po umrlem pravico do zdravstvenega zavarovanja, in sicer ob pogodu, da jih je umrla do svoje smrti preživljala. Ker ste zaposleni in torej niste imeli po umrli materi pravico do zdravstvenega zavarovanja, niti vas ni pokojna mati do svoje smrti preživljala, do posmrtnine niste upravičeni.

Carine prost uvoz podedovanih predmetov

F. H. — Šlišali ste, da se lahko predmeti, podedovani v tujni, uvozi carine prosto. Ali lahko tudi predmete, ki bi jih kupili z denarjem, podedovani v tujni, uvozi v Jugoslavijo, ne da bi plačili carino.

ODGOVOR: Ugodnost po 4. točki 18. člena zakona o carinskih tarif, po kateri se carine ne plačuje za podedovane predmete, ki jih jugoslovanski državljani prinesejo ali dobijo iz tujine, se ne nanaša na predmete, kupljene s podedovanim denarjem, in ne na predmete, kupljene z denarjem, dobljenim s prodajo podedovanih predmetov.

Denarno nadomestilo med časno brezposelnostjo

K. C. — Ste časno brezposelni in bi radi vedeli, koliko časa boste imeli pravico do denarnega nadomestila?

ODGOVOR: Denarno nadomestilo med časno brezposelnostjo se po 1. odstavku 64. člena temeljnega zakona o organizaciji in financiranju zaposlovanja izplačuje delavcu pravico iz zdravstvenega zavarovanja v tujni je sicer za varovanim osebam, ki so v tujni zaradi zasebnega opravljanja, zagotovljena za prve tri mesece prebivanja v tujni in za naslednja tri mesece po izteku tega obdobja. Tudi ta pravica gre po 7. členu navedenega pravilnika.

Prireditve vaščanov v Žabčah

Prebivalci te partizanske vasi pri Tolminu bodo proslavili novo leto

V partizanski vasi Žabče pri Tolminu bodo zadnji dan v letu priredili večjo kulturno prireditve in obnove in preurejeni dvoranci nekdanje mlekarnice, ki so jo vaščani obnovili s prostovoljnim delom in prispevkom občinske skupščine Tolmin. Ženske te vasi so imele pred dnevi sestanek in sklenile, da bodo zbrale prostovoljne prispevke v denarju in blagu za pogostitev udeležencev prireditve.

Kulturni spored se bo začel s slavnostnim govorom, ki ga bo imel domačin Andrej Jelenc-Rožnik. V govoru bo poudaril prihod maršala Tita na vodstvo KP Jugoslavije pred tridesetimi leti, razvoj oboroženega upora v tej vasi, odhod prvih devetih vaščanov k partizanom pred 25 leti in napredku vasi po osvoboditvi. Sledile bodo recitacije partizanskih, narodnih in Gregorčičevih pesmi. Med temi bodo recitali tudi dve pesmi, ki jih je zložila nekdanja aktivistka Terezina Skočir-Marganec. V drugem delu sporeda bodo voščila in prihod dedka Mraza.

Partizanska vas Žabče je vsa leta po vojni zelo delavna. S skupnimi močmi so vaščani izboljšali in uredili poti in se več drugih komunalnih zadev. Z zunanjo pomočjo vasi kaže, da se prebivalci zelo zavzemajo za lep videz kraja, kjer prebivajo. Med njimi je ostala ta tradicionalna povezanost, ki jih je družila že med vojno.

Ob tej priložnosti je treba povedati, da je bil prvi ilegalni sestanek za pomoč partizanom v tej vasi že jeseni leta 1941. V decembru 1942 in januarju 1943 je odšlo k partizanom prvih devet vaščanov. V februarju 1943 so Italijani obkolili vas in oropali domačije vseh tistih družin, katerih vojski so bili pri partizanih. V internacijo so odgnali 14 vaščanov. Med NOB je šla vas 170 prebivalcev; od teh je bilo v partizanih 20, na terenu pa je delalo 65 vaščanov. V taboriščih in zaporih je bilo skupno 47 vaščanov.

A. PAGON

tem zavarovanjem osebam le, če je bilo pred njihovim odhodom v tujino s pregledom ugotovljeno, da ne bolehalo za akutnimi boleznimi, oziroma da ni podana motnja v njihovem zdravstvenem stanju, ki bi narekovala zdravniško pomoč, ter da ne bolehalo za kronično ali kakšno drugo boleznijo, zaradi katere bi bilo potrebno daljše in strokovno zdravljenje ali stalno zdravniško nadzorstvo. Ker v vašem primeru tak pregled ni bil opravljen, ne bi mogli z uspehom uveljaviti povrnitve stroškov zdravljenja v tujini, saj vam bodo povrnjeni stroški zdravljenja v tujini in v višini, kot bi stalo ustrezno zdravljenje pri nas.

Zastaranje odškodninskih terjatev

G. R. C. — Pred štirimi leti vam je neznanec zastupil lovškega psa. Za storila ste zvedeli šele sedaj. Ali ga še lahko tožite na plačilo odškodnine?

ODGOVOR: Po 19. členu zakona o zastaranju terjatev zastaranje odškodninskih terjatev v treh letih, odkar je oškodovanec zvedel za škodo in za tistega, ki je naredil škodo, v vsakem primeru pa v 10 letih, odkar je škoda nastala. Ker v vašem primeru sednji absolutni rok še ni pretekel, lahko še vedno z uspehom vtožujete povrnitev škode.

Otroški dodatek

H. Z. — Vaša hčerka, ki je študentka, je rodila na škotskega otroka. Ali vam za otroka, ki ga je dejansko v celoti preživljala, res ne gre otroški dodatek?

ODGOVOR: Za vnuka bi bili upravičeni prejemati otroški dodatek le, če bi bila njegova mati in njegov oče popolnoma in trajno nezmožna za pridobivanje. Pod to pridobitno nezmožnostjo pa je treba razumeti nezmožnost za pridobivanje zaradi invalidnosti.

Nadomestilo osebnega dohodka

P. S. Lj. — Kolikšno nadomestilo osebnega dohodka vam bo šlo po preteku 30 dni bolniškega staleža?

ODGOVOR: Po sklepu o višini nadomestila dohodka ob zadržanosti od dela, ki ga je izdala Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Ljubljane, vam bo šlo od komunalnega zavoda za socialno zavarovanje nadomestilo osebnega dohodka od 31. do 60. dne v višini 80%, od 61. dne dalje pa v višini 90% osnove.

Kupon za pravno posvetovalnico »DELA«

KOVAČEV PRIMANJKUJE — Kovač Franc Plešnar, ki opravlja svoj težak poklic že celih 53 let, pravi, da daleč naokoli ni kovača, čeprav ga ljudje potrebujejo. Zato morajo nekateri kmetje tudi po tri ure daleč gnati šepave vole v Godovič, kjer jih kovač Plešnar spet »obuje«.

Foto: E. Šelhaus

Rezultati niso najboljši

Ljudska tehnika Slovenije o gibanju »Znanost mladini«

Ta teden se je sestal izvršni odbor Ljudske tehnike in razpravljal o delu in načrtih gibanja, znanega pod imenom »Znanost mladini«. Predvsem so govorili o uspehu letošnjem mladinskem raziskovalnem taboru na ljubljanskem Barju in med drugim sklenili, da bodo tabor v enaki obliki ponovili, le da bi v prihodnjem letu postal mednarodni. Ze zdaj se za udeležbo v tej akciji, ki je zaradi svoje izvirnosti vzbudila precejšen odmev po svetu, poteguje skupina študentov z Bradfordskimi univerze.

Prav tako nameravajo prihodnje leto tabor razširiti z udeležbo mladincev iz drugih jugoslovanskih republik. Letos je namreč sodelovalo le nekaj mladincev iz Hrvaške in nekaj iz Srbije, pa tudi nekateri od teh ne iz lastnega veselja do raziskovalnega dela. Okvirno so že določili datum in potek tabora, ki bi bil v drugi polovici julija.

Po predlogih o novem mladinskem raziskovalnem taboru, ki jih je podal prof. dr.

stojna akcija, ki bi s pestrnim in izvirnim programom pritegnila širši krog mladih.

To so bili vsekakor nekateri od vzrokov, da je bilo letos v teh panogah 43 slovenskih kandidatov, medtem ko je bila na Hrvaškem precej večja številka udeležencev na tekmovanjih — 12.000!

B. C.

Slavnostna seja organizacije ZK v Bovcu

BOVEC, 28. dec. — V počastitev 30. obletnice prihoda varuha Tita na vodstvo KPJ je bila danes v Bovcu slavnostna seja osnovne organizacije ZK. O delu tovarna Tita je govoril Vlado Uršič. Podobne slovesnosti so bile v teh dneh skoraj po vseh osnovnih organizacijah ZK na Tolminskem.

S. J.

Sredstva na lanski ravni

Tudi prihodnje leto dodatni prispevek za zdravstvene storitve

KOPER, 28. dec. Osnovna stopnja za zdravstveno zavarovanje delavcev na področju obalnih občin ter občine Sežana, Postojna in Ilirska Bistrica bo znašala prihodnje leto le 5 odstotkov, dodatni prispevek za večje povprečje stroškov na enega zaposlenega pa od 0,5 do 2,5 odstotka kosmatih osebnih dohodkov. Tako so sklenili na današnji seji skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja v Kopru.

Po finančnem načrtu bo imel ta sklad v letu 1968 46 milijonov 107 tisoč 8 dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Razen osnovnega in dodatnega prispevka bo znatna dohodek sklada tudi sodeležba zavarovancev pri zdravstvenih storitvah. Zavarovalci bodo plačevali 5 N dinarjev za prvi obisk pri zdravniku, 10 N dinarjev za prevoz z rešilnim avtomobilom, za prvih pet dni zdravljenja zaradi zdravstvene težave, za kolonialno pa bodo morali plačevati polovico stroškov. Po današnjem sklepu skupščine bodo 5 N dinarjev plačevali zavarovalci tudi za specializirane predpise, ki jih bodo sami želeli, 80 N dinarjev pa za prekinitev nosečnosti, če ni medicinske utemeljitve za njo. Zavarovalci bodo morali nekaj primakniti tudi k stroškom za nego in zdravljenje zob in pri zobnih protetičnih delih. Pri vseh protetičnih sredstvih bodo plačali četrtino stroškov sami, razen tega

pa 2 N dinarja za vsako plombo, češčenje zobnega kamna ter 1 N dinar za rentgensko slikanje zoba. Sodeležba je predvidena tudi za ortopedsko in očesno pripomočke ter za očalovane slušne aparate. Namesto 2 N dinarja bodo odelci plačevali zavarovalci 3 N dinarjev za vsako na recept izdano zdravilo. S tako sodeležbo zavarovancev pri zdravstvenih storitvah, zdravilih in ortopedskih pripomočkih bodo zbrali okoli 72 tisoč 8 dinarjev.

Za zdravstveno varstvo bodo porabili v prihodnjem letu 71,39 odstotkov vseh sredstev sklada. Od tega bodo plačali za zdravstvene storitve neposredno 71,4 odstotka, ostanek pa bodo porabili za denarna nadomestila, potne stroške in dnevnice. Čeprav bodo dohodki sklada najbrž nekoliko višji kot letos, zaradi kritja letošnjega primanjkljaja ne bo mogoče povsiti izdatkov več kot za 0,6 odstotkov. G. GUZEJ

Spodbudno gospodarjenje

V novogoriški občini žanjeta dobre uspehe tovarna cementa v Anhovem in Meblo iz Nove Gorice

NOVA GORICA, 28. dec. Občinska skupščina je na podlagi obširne analize periodičnih obračunov delovnih organizacij za prvih devet mesecev ocenila na svoji seji gospodarska gibanja v občini. Medtem ko so si bili odborniki enotni v mnenju, da so doseženi poslovni rezultati spodbudni, je bilo mogoče opaziti razlikujoča si gledanja na posamezne podatke iz analize.

Nekateri odborniki so bili mnenja, da bi moralo gospodarstvo bolj skrbeti za razširjeno reprodukcijo ter obnovo in modernizacijo proizvodnih naprav, drugi pa so bili mnenja, da je bilo spričlo splošni razmer opravičljivo nekoliko hitrejša naraščanje osebnih dohodkov nad doseženimi poslovnimi rezultati oziroma povečano produktivnostjo dela.

Naj ilustriramo sedanje stanje v gospodarstvu z nekatereimi podatki, ki jih vsebuje analiza zaključnih računov. Z izjemo konfekcijskega podjetja Ideal, so vse gospodarske organizacije v občini uspešno zaključile devetmesečno poslovanje. Večina od njih je tudi presegla lanski fizični obseg proizvodnje, ki je v celoti za 11 odstotkov večji. Celoten dohodek je dosegel 95 milijard dinarjev in je bil za 19 odstotkov večji. Prav za tolikšen odstotek je porasel tudi neto produkt, ki je dosegel vrednost 27 milijard dinarjev. Dohodek pa je bil v primerjavi z lanskimi devetimi meseci za 17 odstotkov večji ter so ga delovne organizacije razdelile na sklade in osebne dohodke v razmerju 69:31. S to razdelitvijo so se osebni dohodki za 23 odstotkov povečali in so dosegli nekaj več kot 91.000 dinarjev mesečno povprečje. Kljub porastu osebnih dohodkov nad produktivnostjo (12-ja je bila za 16 od-

Dva milijona za gradnjo goriške bolnišnice

NOVA GORICA, 28. dec. — Kolektiv podjetja Meblo se je odločil, da bo namesto noveletnih voščilnic prispeval 2 milijona dinarjev za nadaljevanje gradnje goriške bolnišnice. L. K.

Kombi zadel kolesarko

Ponesrečenka je nato v bolnišnici umrla

LJUBLJANA, 28. dec. Včeraj se je na cestah v Sloveniji zgodilo 27 prometnih nesreč. En človek je izgubil življenje, 6 ponesrečenec je dobilo hude poškodbe, 11 več pa je bilo laže ranjenih. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 97 tisoč novih din. Med vzroki je tokrat na prvem mestu neprevidno prehitjevanje, saj so soferji, ki so se ob nepravem času ali na nepravem kraju odločili za prehitjevanje, povzročili 6 nesreč, po 4 pa so se pripetile zaradi prehitre vožnje ali izsiljevanja prednosti, trem pa je botrovala vinjenost.

Na ljubljanskem prometnem območju se je zgodilo 10 nesreč, 7 jih je bilo na goriškem, po 4 so se zgodile na mariborskem in kranjskem, po ena pa na celjskem in murskosoboškem.

Na križišču ulice Ob Ljubljanici in Puçljeve ulice v Ljubljani je včeraj ob 7.30 voznik kombija 21-letni Peter Ritanec zadel in hudo poškodoval kolesarko 50-letno Marijo Grilj. Kolesarka se je pripeljala od Povšetove in v omenjenem križišču izsiljevala prednost kombiju, ki je vozil proti ulici Na

peč. Zaradi kratke razdalje se avtomobilist kolesarki ni mogel ogniti. Zadel jo je in zbil po cesti. Pri padcu in od udara je Griljeva dobila tako hudo poškodbo, da je ob 10. uri v ljubljanski bolnišnici umrla.

Zaradi poledenele ceste je včeraj nekaj pred 6. uro zjutraj zanesel s ceste avtobus podjetja »Transturista« iz Šk. Loke, ki ga je vozil 42-letni Nande Gorišek. Avtobus je vozil proti Jesenicam. Na poledeneli cesti ga je zaneslo tako da je trčil v reklamno tablo, nato pa se v drevo.

V gneči gnezdiijo žeparji

Vsako tatvino je treba čimprej prijaviti

V prazničnih dneh se žepne tatvine kar vrstijo. Tudi sedaj, ko ljudje hitijo kupovati darila in se dremajo v velikih trgovskih hišah, je najljepši čas tudi za zmnikavte. Ni težko ugotoviti, da se prav takrat najbolj vestno pripravijo in se pomembajo med kupce, izkoriščajo »znajek«, ki so si ga pridobili.

Žeparji delujejo največkrat v skupinah. Eden povprašuje prodajalca kot kupec in »pomaga« kustaviti gnečo, drugi krade, tretji pa krije tatinskega pajdaša. Nemalokdaj je v pomoč še četrti, kateremu tat takoj preda denarnico, da se osvobodi predmeta, ki bi ga lahko izdal, če bi ga prijel.

Cilj teh skupin so predvsem ženske, ki lahkotno nosijo denarnice v odprtih torbica ali v torbicah, ki jih zlahka odprejo tatvine iz žepov spadajo že v »višjo« tatvinsko izobrazbo, vendar je pametno, da tudi tisti, ki nosijo denarnice v žepih, dobro pazijo. Pred dnevi se je v neki ljubljanski veleprodajnici petilo, da je ženska prišla žeparja in ga predala prodajalcu, ta pa ga je izpustil. Zgodilo se je tudi, da je neka ženska ob prodaji mizi za kraljico »Okradena sem«, blagajničarka pa je nesramno odgovorila: »Saj pri nas ne krade moč!« namesto, da bi pri jela ali si vsaj zapomnila zmnikavta, ki je nitro izgnil v gneči.

Občan, ki je okraden in mu je uspelo prijeti tati, ne sme misliti le nase. Zgodi pa se, da okradeni, potem ko dobi svojo denarnico nazaj, skrušena tati izpusti. Žeparja bi moral predati milicniku, pa čeprav mu tveži še tako v srce segajoče zgodbe in čeprav je žepar otrok.

Razen omenjenih primerov, pa mnogokrat okradeni izgubijo prijavljajo tatvino. Mnogi mislijo, da so denarnice izgubili, povedati pa moramo, da

B. SAJOVIC

Jugoslovanska

Iloterija

Poročilo o žrebanju 52. kola srečk, ki je bilo 28. XII. 1967

Številka	Številka	Številka	Številka
353030	353030	353030	353030
693030	693030	693030	693030
714030	714030	714030	714030
0256600	0256600	0256600	0256600
0923590	0923590	0923590	0923590

51	10
91	10
00221	400
24001	400
96331	1.000

02	8
12	8
18022	600
76842	600
1063352	8.000

23	8
33	8
54573	400
88733	1.008
9614933	10.000

35564	400
69044	604
83044	604
032164	8.000
1060474	8.004

75	6
95	6
625	100
7085	200
27215	400
0697048	8.000

06	20
36	20
07606	400
19736	600
1323986	8.000

87	60
767	60
60727	400
71977	400
37407	1.000
0541937	10.000
0661577	100.000

8	4
16728	1.004
48853	604
54028	404
00000	30.004

39	10
59	6
43109	600
78929	600
032869	2.000
0503869	50.000
0518409	8.000

8	4
16728	1.004
48853	604
54028	404
00000	30.004

39	10
59	6
43109	600
78929	600
032869	2.000
0503869	50.000
0518409	8.000

8	4
16728	1.004
48853	604
54028	404
00000	30.004

39	10
59	6
43109	600
78929	600
032869	2.000
0503869	50.

V nekaj vrstah

LJUBLJANA

Postaji spet na starih mestih — Pred nekaj dnevi je minila nevarnost za mimoidoče zaradi odsluženega tovarniškega dimnika »Pletenice« na Zaloški cesti. Čeprav vsa dela še niso končana, sta avtobusni postaji, ki so ju začasno premestili za kakih sto metrov v obeh smereh, od slej spet na starih mestih.

Poročilo za UNESCO — Zaradi velikega zanimanja, ki ga je zbudil raziskovalni mladinski tabor na ljubljanskem Barju v letošnjem letu, so na izvršnem svetu Ljudske tehnike pripravili poročilo v angleščini za organizacijo UNESCO, v katerem navajajo rezultate mladinskih raziskovalcev. Za udeležence so pripravili tudi barvni diafilm.

Prodaja šolskih potrebščin — Pri študentskem servisu na Borštnikovem trgu 2 bo mogoče v teh nekaj dneh do konca letošnjega leta kupiti nekatere šolske potrebščine po zelo nizkih cenah. Prodajajo knjige, zvezke, bloke, papir, flomastre, tuše in druge predmete, ki bodo prišli pravi dijakom in študentom. B. C.

LASKO

Nov postopek v proizvodnji piva — Pivovarna v Laskem je v zadnjih letih dala več kot 2 milijardi Sdin za proizvodnjo 250.000 hektolitrov najbolj kakovostnih vrst piva na leto. S spremenjenim načinom tehnologije, ki omogoča pripravo najboljšega piva že v enajstih dneh, se lastnosti laskega piva niso v ničemer spremenile, nasprotno, tudi poleti omogoča ta način dobro kakovost.

MARIBOR

Novi direktor »Starbarja« — Delavski svet tega gradbenega podjetja je imenoval za glavnega direktorja diplomiranega ekonomista Valentina Breznika. Hkrati so našemu sodelavcu povedali, da je podjetje izpolnilo letošnji proizvodni plan, ki je bil za 26 odst. večji od lanskega. Letos so sezidali štiri stanovanjske objekte s 300 stanovanji, trgovski paviljon v Lenartu, industrijsko dvorano Lik v Kočevju in delavnico avtobusnega podjetja v Mariboru. Pod streho so že tudi štirje stanovanjski objekti in študentski dom v Mariboru.

Novoletna prodaja — »Jugokomercija« je pripravila v okviru noveletnega potrošniškega sejma na Mariborskem telnu javno prodajo novih in rabljenih osebnih ter tovornih avtomobilov. Novoletna prodaja bo tudi danes.

RAVNE

Vollite in imenovati — V sredo zvečer je ravenska občinska skupščina privolila v razrešitev inž. Toneta Potocnika kot gozdarskega inšpektorja skupne gozdarske inšpekcije s sedežem v Dravogradu. Odborniki so tudi privolili k razrešitvi Vasilija Bernharda, občinskega javnega tožila v Slovenjem Gradcu. Namesto njega so imenovali Petra Čibeja.

AJDOVSCINA

Ribiči — Ajdovska ribiška družina ima 120 članov. Ob Hubli ima »vnilino« in pojivne bazene. V zadnjih petih letih so ribiči vložili v reki Vipavo in Hubelji več kot 450.000 liker te ribe, za kar so dobili milijon starih dinarjev.

NOVO MESTO

»Novice« — V novomeški tekstilni tovarni »Novoteksa« so začeli izdajati »Novice«, s katerimi seznanijo kolektiv o delu samoupravnih organov.

LITJA

Literarni krožek — Imajo ga na šoli. Te dni je izdal prvo številko svojega glasila »Naša beseda«. Bliznjia šmarnska šola še dve leti izdaja »Zvonček«. Tako imata zdaj dve polni osemletki v občini svoji glasili.

Vprašanja in odgovori

Posmrtnina

T. R. — Ste zaposleni in ste živeli skupaj s svojo pokojno materjo — ste nosili upoko. Jenko. Ali imate po njej tudi pravico do posmrtnine?

ODGOVOR: Pravico do enkratne posmrtnine, ki je enaka enomesečni zadnji pokojnini, imajo le družinski člani starostnega oziroma invalidskega upokoženja, ki so imeli po umrlem pravico do zdravstvenega zavarovanja, in sicer ob pogojih, da jih je umrla do svoje smrti preživljala. Ker ste zaposleni in torej niste imeli po umrli materi pravico do zdravstvenega zavarovanja, niti vas ni pokojna mati do svoje smrti preživljala, do posmrtnine niste upravičeni.

Carine prost uvoz podegovinskih predmetov

F. H. — Šišali ste, da se lahko predmeti, podedovani v tujni, uvozi carine prosto. Ali lahko tudi predmete, ki bi jih kupili z denarjem, podedovani v tujni, uvozi v Jugoslavijo, ne da bi plačali carino?

ODGOVOR: Ugodnost po 4. točki 18. člena zakona o carinskih tarif, po kateri se carine ne plačuje za podedovane predmete, ki jih jugoslovanski državljani prinesejo ali dobijo iz tujine, se ne nanaša na predmete, kupljene s podedovanim denarjem, in ne na predmete, kupljene z denarjem, dobljenim s prodajo podedovanih predmetov.

Denarno nadomestilo med časno brezposelnostjo

K. C. — Ste časno brezposeln in bi radi vedeli, koliko časa boste imeli pravico do denarnega nadomestila?

ODGOVOR: Denarno nadomestilo med časno brezposelnostjo se po 1. odstavku 64. člena temeljnega zakona o organizaciji in financiranju zaposlovanja izplačuje delavcu praviloma glede na skupen čas dotedanjega dela in sicer: 6 mesecev — če ima delavec najmanj 1 leto nepretrganega dela ali 18 mesecev s presledki v zadnjih 2 letih; 12 mesecev — če ima delavec 30 mesecev nepretrganega

dela ali 50 mesecev s presledki v zadnjih 5 letih; 18 mesecev — če ima delavec 5 do 10 let dela, in 24 mesecev — če ima več kot 10 let dela.

Zastaranje odškodninskih terjatev

G. R. C. — Pred štirimi leti vam je neznanec zastupil lovskega psa. Za storilca ste zvedeli šele sedaj. Ali ga še lahko tožite na plačilo odškodnine?

ODGOVOR: Po 19. členu zakona o zastaranju terjatev zastaranje odškodninskih terjatev v treh letih, odkar je oškodovanec zvedel za škodo in za tistega, ki je naredil škodo, v vsakem primeru pa v 10 letih, odkar je škoda nastala. Ker v vašem primeru slednji absolutni rok še ni pretekel, lahko še vedno z uspehom vložite povrnitev škodo.

Otroški dodatek

H. Z. — Vaša hčerka, ki je študentka, je rodila nezakonskega otroka. Ali vam za otroka, ki ga dejansko v celoti preživljate, res ne gre otroški dodatek?

ODGOVOR: Za vnuka bi bili upravičeni prejemati otroški dodatek le, če bi bila njegova mati in njegov oče popolnoma in trajno nezmožna za pridobivanje. Pod to pridobitveno nezmožnost pa je treba razumeti nezmožnost za pridobivanje zaradi invalidnosti.

Uveljavljanje zdravstvenega varstva v tujini

G. C. — Ste upokojenec in ste med obiskom sorodnikov v tujini nenadoma obolieli ter bili operirani. Ali lahko zahtevate povračilo stroškov zdravljenja od socialnega zavarovanja?

ODGOVOR: Po 44. členu temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju in 6. členu pravilnika o uveljavljanju pravic iz zdravstvenega zavarovanja v tujini je sicer za varovanim osebam, ki so v tujini zaradi zasebnega opravljanja, zagotovljena za prve tri mesece prebivanja v tujini nujna zdravstvena pomoč. Toda ta pravica gre po 7. členu navedenega pravilnika

NOVO NA JESENICAH — Nasproti kolodvoru so začeli tu graditi stavbo, v kateri bodo razen stanovanj tudi trgovski lokali. Investitor stanovanjskega dela stavbe je GP Sava, ki gradi za trg, medtem ko trgovski del investira več trgovskih podjetij iz Radovljice, Lesc, Bleda, Škofje Loke in Jesenice. Načrte za novo jesniško poslopje je izdelal inž. D. Sevnik, atelje za arhitekturo iz Ljubljane, gradi GP Sava Jesenice.

Foto: S. Busić

Rezultati niso najboljši

Ljudska tehnika Slovenije o gibanju »Znanost mladini«

Ta teden se je sestel izvršni odbor Ljudske tehnike in razpravljal o delu in načrtih gibanja, znanega pod imenom »Znanost mladini«. Predvsem so govorili o uspehu letošnjem mladinskem raziskovalnem taboru na ljubljanskem Barju in med drugim sklenili, da bodo tabor v enaki obliki ponovili, le da bi v prihodnjem letu postal mednarodni. Že zdaj se za udeležbo v tej akciji, ki je zaradi svoje izvirnosti vzbudila precejšen odmev po svetu, poteguje skupina študentov z Bradfordskimi univerze.

Prav tako nameravajo prihodnje leto tabor razširiti v udeležbo mladincev iz drugih jugoslovanskih republik. Letos je namreč sodelovalo le nekaj mladincev iz Hrvaške in nekaj iz Srbije, pa še nekateri od teh ne iz lastnega veselja do raziskovalnega dela. Okvirno so že določili datum in potek tabora, ki bi bil v drugi polovici julija.

tem zavarovanim osebam le, če je bilo pred njihovim odhodom v tujino s pregledom ugotovljeno, da ne bolehalo za akutnimi boleznimi, oziroma da ni podana motnja v njihovem zdravstvenem stanju, ki bi narekovala zdravniško pomoč, ter da ne bolehalo za kronično ali kako drugo boleznijo, zaradi katere bi bilo potrebno daljše in strokovno zdravljenje ali stalno zdravniško nadzorstvo. Ker v vašem primeru tak pregled ni bil opravljen, ne bi mogli z uspehom uveljaviti povrnitve stroškov zdravljenja v tujini, pač pa vam bodo povrnjeni stroški zdravljenja v dinarjih in v višini, kot bi stalo ustrezno zdravljenje pri nas.

Gdkod dobiti sredstva za nabavo šolskih potrebščin

A. P. Ljubljana — Vprašate, kam bi se vam bilo obrniti, da pridejo do denarja za nabavo stvari, ki jih rabite za šolo, a si jih ne morete priskrbeti; zdravstvene ustanove, na katere ste se bili kot učenca medicinske šole za pomoč obrnili, niti odgovorile niso.

ODGOVOR: Potrebni ste socialne pomoči, za kar se obrnite na skupščino občine, v območju katere prebivate, ali pa se preko vodstva šole za pomoč obrnite na lokalno skupščino. Pri tem naj bi pomagala tudi gradbeno podjetje, predvsem z modernizacijo svojega dela.

Na osnovi ankete med delovnimi organizacijami in potreb občine so za prihodnja tri leta planirali nekaj nad 400 družbenih stanovanj v blokih ter kakih 200 posameznih in vrstnih hiš v zasebni gradnji. Od tega že sedaj gradijo 51 stanovanj v blokih in 97 zasebnih hiš.

Slavnostna seja organizacije ZK v Bovcu

BOVEC, 28. dec. — V počastitev 30. obletnice prihoda v naša mesta v Bovcu slavnostna seja osnovne organizacije ZK. O delu tovarna Tita je govoril Vlado Uršič. Podobne slovesnosti so bile v teh dneh skoraj po vseh osnovnih organizacijah ZK na Tolminkem.

S. J.

Nadomestilo osebnega dohodka

P. S. Lj. — Kolikšno nadomestilo osebnega dohodka vam bo šlo po preteku 30 dni bolniškega staleža?

ODGOVOR: Po sklepu o višini nadomestila dohodka ob zadržanosti od dela, ki ga je izdala Skupščina komunalknih skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Ljubljane, vam bo šlo od komunalnega zavoda za socialno zavarovanje nadomestilo osebnega dohodka od 31. do 60. dne v višini 80%, od 61. dne dalje pa v višini 90% osnovne.

Kupon za pravno posvetovalnico »DELA«

Na Krvavcu odprli novo brunarico

KRANJ, 28. dec. — Na Krvavcu so danes odprli novo depandanso brunarice v Tih dolini, ki jo je zgradilo podjetje Aerodrom Ljubljana. V njej je 25 ležišč, za goste pa bodo kuhali v glavnem hotel-skem objektu.

Ob ugotovitvi, da se prek zavoda zaposli le dve petini delavcev, so na današnji seji opozorili na to, da je zaposlovanje mimo zavoda precej nesistematično. To je v precejšnji meri posledica slabše kadrovske politike v delovnih organizacijah, v katerih pogosto nimajo izdelani načrti glede potreb po strokovnjakih in drugih delavcih.

Tako nenačrtno zaposlovanje pa med drugim pušča za sabo vrsto socialnih problemov. Na zavod za zaposlovanje se pogosto obračajo prav socialno šibki ljudje, ki jim je delo in zaslužek pogoj za obstanek. V Trzinu je na primer vsak peti edini hranilec družine in vsak tretji iz take družine, kjer pride na enega člana manj kot 25.000 Sdin mesečnega dohodka.

Vse to kaže, da bi bilo treba sedanji način zaposlovanja spremeniti, če bi hoteli izboljšati nekatere precej probleme. To pa bi zahtevalo od same službe zaposlovanja in kadrovske službe po delovnih organizacijah temeljitejši in strokovnejši del. Zato so se na današnji seji zavod za zaposlovanje iz svojih skladov teh služb.

L. STRUŽNIK

Dva milijona za gradnjo goriške bolnišnice

NOVA GORICA, 28. dec. — Kolektiv podjetja Meblo se je odločil, da bo namesto noveletnih voščilnic poslovnim partnerjem prispevalo 2 milijona dinarjev za nadaljevanje gradnje goriške bolnišnice.

L. K.

Občinska skupščina sprejela odlok o dopolnitvi urbanističnega programa

KAMNIK, 28. dec. — V mali dvorani kina v Kamniku je bila popoldne seja družbenopolitičnega zbora občine Kamnik. Na slovesni seji, ki je bila posvečena 30-letnici prihodnosti Tita za voditelja ZKJ, je o delu predsednika Tita spregovoril Tone Fajfar, član zvezne konference SZDL Jugoslavije.

M. D.

Nižje cene svežega mesa

TRBOVLJE, 28. dec. Dopol-dne so na občinski skupščini Trbovlje v prisotnosti predstavnikov industrijskega podjetja »Meso«, trgovskega podjetja »Vitamink«, kmetijske zadruge, sveta za blagovni promet in družbenih organizacij dosegli sporazum o najvišjih maloprodajnih cenah svežemu mesu, Spoznam, ki začne veljati z jutrišnjim dnem, določa maloprodajno ceno svežemu mesu 1. vrste 1100 Sdin za kg in II. vrste 800 Sdin za kg. Industrijsko podjetje »Meso« je pred novoletnimi prazniki že znižalo ceno svinjskemu mesu od 1400 na 1000 Sdin za I. vrsto in na 500 Sdin za II. vrsto in bo pustilo te cene v veljavi do 10. januarja. Po tem datumu pa bo predvidoma stal kilogram svežega svinjskega mesa I. vrste 1200 Sdin, II. vrste pa 500 Sdin. Isto podjetje prodaja svežo slanino po 400 Sdin za kg. Kilogram svežih piščancev po današnjem sklenjenem sporazumu lahko stane največ 1000 Sdin. Razen za svinjsko meso, velja omenjena maloprodajna cena v trbovljski občini za nedoločen čas.

P. BURKELJIC

Skupščina je razpravljala in sprejela še vrsto odlokov, med katerimi so bili najpomembnejši odlok o najnižjih mesečnih osebnih dohodkih delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih, odlok o spremembi odloka o od-

Nezaposlenost na Gorenjskem narašča

S skupščine gorenjske komunalkne skupnosti za zaposlovanje

KRANJ, 28. dec. — Na današnji seji skupščine gorenjske komunalkne skupnosti za zaposlovanje so znova ugotovili, da sedanji način zaposlovanja delavcev ne uspeva, pa tudi varstvo brezposelnih ni najboljše urejeno. Zato so podprli predlog za spremembo sedanjega sistema, ki ga je pripravil republiški zavod za zaposlovanje.

Na Gorenjskem nezaposlenost v zadnjem času naglo narašča. Sedaj imajo prijavljenih že več kot 1500 ljudi, kar je 2,6 odst. zaposlenih; mladih (do 26 let) je brez dela že tri petine, medtem ko je dobra tretjina vseh mlajših od 18 let. Prav tako niso vzpodbudne ugotovitve, ki primerjajo nezaposlenost, ki je pokazala, da se je število zaposlenih v zadnjih dveh letih celo za malenkost zmanjšalo in da to pričakujejo tudi v prihodnje.

Uradna evidenca pa ne zajema vseh ljudi, ki iščejo delo, ampak le nekaj več kot tretjino. Tako znaša dejansko število nezaposlenih na Gorenjskem nekaj več kot 3000, kar pomeni že 5 odst. v primerjavi z zaposlenimi. V največjem položaju so v radovljiski in škofjeloski občini, nekaj na boljšem pa v Kranju.

Ob ugotovitvi, da se prek zavoda zaposli le dve petini delavcev, so na današnji seji opozorili na to, da je zaposlovanje mimo zavoda precej nesistematično. To je v precejšnji meri posledica slabše kadrovske politike v delovnih organizacijah, v katerih pogosto nimajo izdelani načrti glede potreb po strokovnjakih in drugih delavcih.

Tako nenačrtno zaposlovanje pa med drugim pušča za sabo vrsto socialnih problemov. Na zavod za zaposlovanje se pogosto obračajo prav socialno šibki ljudje, ki jim je delo in zaslužek pogoj za obstanek. V Trzinu je na primer vsak peti edini hranilec družine in vsak tretji iz take družine, kjer pride na enega člana manj kot 25.000 Sdin mesečnega dohodka.

Vse to kaže, da bi bilo treba sedanji način zaposlovanja spremeniti, če bi hoteli izboljšati nekatere precej probleme. To pa bi zahtevalo od same službe zaposlovanja in kadrovske službe po delovnih organizacijah temeljitejši in strokovnejši del. Zato so se na današnji seji zavod za zaposlovanje iz svojih skladov teh služb.

L. STRUŽNIK

Slovesna seja družbenopolitičnega zbora v Kamniku

KAMNIK, 28. dec. — V mali dvorani kina v Kamniku je bila popoldne seja družbenopolitičnega zbora občine Kamnik. Na slovesni seji, ki je bila posvečena 30-letnici prihodnosti Tita za voditelja ZKJ, je o delu predsednika Tita spregovoril Tone Fajfar, član zvezne konference SZDL Jugoslavije.

M. D.

Potrjena sodba „Jugospektu“

ODGOVORNI USLUŽBENEC ne bo smel tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov

LJUBLJANA, 28. dec. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije je zavrnilo pritožbo beogradskega podjetja za kontrolo kvalitete in kvantitete blaga »Jugospekt« in njene odgovorne uslužbenca njene poslovne enote v Ljubljani in Vida Zupančiča ter potrdilo sodbo ljubljanskega okrožnega gospodarskega sodišča, ki je ob sodilo to podjetje na milijon in pol S dinarjev globe, odgovorne uslužbenca pa na 65.000 S dinarjev globe.

Kot smo že poročali je to podjetje aprila, maja in junija lani, ko se trgovska podjetja uvozila več kot milijon kilogramov pomaranč, izdalo listine, takojmenovane certifikate, v katerih je zapisalo različne podatke o kvaliteti oziroma količini uvoženega sadja, kar je vzbudilo veliko ogorčenje med tujnimi dobavitelji. Leti so namreč v več primerih ugotovili, da to podjetje oziroma njegovi uslužbeni, ki so očitno bolj gledali kako bi ustregli domačim trgovskim podjetjem, vpisali v certifikate neresnične podatke o količinah in kvaliteti uvoženega sadja. Zato je ljubljansko okrožno gospodarsko sodišče obdalo »Jugospekt«, ker je kršil zunanjetrgovinske predpise in škodoval ugledu naše države. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije pa je v obrazložitvi svoje odločitve med drugim tudi zapisalo, da je po njenem mnenju izrečena kazen pre premala, kot preostala. Odgovorni uslužbenec »Jugospekt«, ki ni nespel s svojo pritožbo, tako ne bo smel tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov, ker zunanjetrgovinski predpisi določajo, da vsak, ki je obsojen zaradi prekrška v zunanjetrgovinskem poslovanju na globa večjo od 50.000 S dinarjev, ne sme tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov.

F. S.

Kombi zadel kolesarko

Ponesrečenka je nato v bolnišnici umrla

LJUBLJANA, 28. dec. Včeraj se je na cestah v Sloveniji zgodilo 27 prometnih nesreč. En človek je izgubil življenje, 6 ponesrečenec je dobilo hude poškodbe, 11 več pa je bilo laže ranjenih. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 97 tisoč novih din. Med vzroki je tokrat na prvem mestu neprevidno prehitjevanje, saj so šoferji, ki so se ob nepravem času ali na nepravem kraju odločili za prehitjevanje, povzročili 6 nesreč, po 4 pa so se pripetile zaradi prehitre vožnje ali izsiljevanja prednosti, trem pa je botrovala vinjenost.

Na ljubljanskem prometnem območju se je zgodilo 10 nesreč, 7 jih je bilo na goriskem, po 4 so se zgodile na mariborskem in kranjskem, po ena pa na celjskem in murskoboškem.

Na križišču ulice Ob Ljubljani in Fugljeve ulice v Ljubljani je včeraj ob 7.30 voznik kombija 21-letni Peter Ritančič zadel in hudo poškodoval kolesarko 50-letno Marijo Grič. Kolesarka se je pripeljala od Povšetove in v omejenem križišču izsiljevala prednost kombiju, ki je vozil proti ulici Na

peči. Zaradi kratke razdalje se avtomobilist kolesarki ni mogel ogniti. Zadel jo je in jo po cesti. Pri padcu in udarcu je Gričeva dobila tako hude poškodbe, da je ob 10 uri v ljubljanski bolnišnici umrla.

Zaradi podedenelce ceste je včeraj nekaj pred 6. uro zjutraj zanesel s ceste avtobus podjetja »Transturista« iz Sk. Loke, ki ga je vozil 42-letni Nandor Goršek. Avtobus je vozil proti Jesenicam. Na podedenelci ceste ga je zaneslo tako da je trčil v reklamno tako, nato pa se v drevo.

V gneči gnezdiijo žeparji

Vsako tatvino je treba čimprej prijaviti

V prazničnih dneh se žepne tatvine kar vrstijo. Tudi sedaj, ko ljudje hitijo kupovati darila in se drenjajo v velikih trgovskih hišah, je najlepši čas tudi za zmkavite. Ni težko ugotoviti, da se prav takrat najbolj vestno pripravijo in se pomešajo med kupce, izkoriščajo »znajek«, ki so si ga pridobili.

Žeparji delujejo največkrat v skupinah. Eden povprašuje prodajalca kot kupca in v pogovoru ustvarita gnečo, drugi krade, tretji pa krije tatinskega pajdasa. Nemaločkrat je v pomoč še četrti, kateremu tat takoj preda denarnico, da se osvobodi predmeta, ki bi ga lahko izdal, če bi ga prijel.

Cilj teh skupin so predvsem ženske, ki lahko miselno nosijo denarnice v odprtih torbicih ali v torbach, ki jih zadržuje odprta. Tatvine iz žepov spadajo že v avdijsko tatinsko izobrazbo, vendar je pametno, da tudi tisti, ki niso del narnice v žepih, dobro pazijo. Pred dnevi se je v neki ljubljanski veleblagovnici pripetilo, da je ženska prišla žeparja in ga predala prodajalcu, ta pa ga je izpustil. Zgodilo se je tudi, da je neka ženska ob prodaji mizi za krčnico: »Okradena sem«, blagajničarka pa ji je nesramno odgovorila: »Saj pri nas ne kradejo!« Tako občani zaradi nezainteresiranosti nehotne pomagajo žeparjem. Če bi vsakdo tatvino takoj prijavil, opisal, kaj se mu je pripetilo, oziroma kaj misli, da je denarnico izgubil, bi kriminalisti laže zasledovali kretanje žeparskih skupin in jim prej prišli na sled.

B. SAJOVIC

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 52. kola sreče, ki je bilo 28. XII. 1987

pa je mnogokrat okrađeni sploh ne prijavljajo tatvin. Mnogi mislijo, da so denarnice izgubili, povedati pa moramo, da

Potrjena sodba „Jugoinspektu“

Odgovorni uslužbenec ne bo smel tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 52. kola ki se je bilo 28. XIII. 1967

Šte.	Šte. končnicami	Šte. zadetih
1	60	6
2	35830	400
3	02530	400
4	71140	400
5	0252660	8.000
6	0225260	8.000
7	31	10
8	00221	400
9	21001	400
10	96331	1.000
11	12	6
12	02	8
13	18062	600
14	70342	600
15	1035032	8.000
16	23	8
17	33	8
18	54573	400
19	58373	1.000
20	0614033	10.000
21	4	4
22	39564	400
23	60404	600
24	83034	600
25	0332164	8.000
26	1050674	8.000
27	75	6
28	95	8
29	625	100
30	7065	200
31	27215	400
32	0697045	8.000
33	06	20
34	326	40
35	07606	400
36	19736	600
37	87407	1.000
38	0541937	10.000
39	0661577	10.000
40	8	4
41	16728	1.000
42	49332	600
43	54028	400
44	54028	400

V nekaj vrstah

LJUBLJANA

Postaji spet na starih mestih — Pred nekaj dnevi je minila nevarnost za minoidce zaradi odsluženega tovarniškega dimnika »Pletenice« na Zaloški cesti. Čeprav vsa dela še niso končana, sta avtobusni postaji, ki so ju začasno premestili za kakih sto metrov v obeh smereh, od sije spet na starih mestih.

Poročilo za UNESCO — Zaradi velikega zanimanja, ki ga je zbudi raziskovalni mladinski tabor na ljubljanskem Barju v letošnjem letu, so na izvršnem svetu Ljudske tehnične pripravili poročilo v angleščini za organizacijo UNESCO, v katerem navajajo rezultate mladih raziskovalcev. Za udeležence so pripravili tudi barvni diafilm.

Prodaja šolskih potrebščin — Pri študentskem servisu na Borštnikovem trgu 2 bo mogoče v teh nekaj dneh do konca letošnjega leta kupiti nekatere šolske potrebščine po zelo nizkih cenah. Prodajajo knjige, zvezke, bloke, papir, flomastre, tuše in druge predmete, ki bodo prišli prav dijakom in študentom. B. C.

LASKO

Nasov postopek v proizvodnji piva — Pivovarna v Laskem je v zadnjih letih dala več kot 2 milijardi Sdin za proizvodnjo 230.000 hektolitrov najbolj kakovostnih vrst piva na leto. S spremenjenim načinom tehnologije, ki omogoča pripravo najboljšega piva že v enajstih dneh, se lastnosti laskanskega piva niso v ničemer spremenile, nasprotno, tudi poleti omogoča ta način dobro kakovost.

MARIBOR

Novi direktor »Stavbarja« — Delavski svet tega gradbene podjetja je imenoval za glavnega direktorja diplomiranega ekonomista Valentina Breznika. Hkrati so našemu sodelavcu povedali, da je podjetje izpolnilo letošnji proizvodni plan, ki je bil za 26 odst. večji od lanskega. Letos so zgradili štiri stanovanjske objekte s 300 stanovanji, trgovski paviljon v Lenartu, industrijsko dvorano Lik v Kocjevu in delavnico avtobusnega podjetja v Mariboru. Pod streho so že tudi štiri stanovanjski objekti in študentski dom v Mariboru.

AJDOVSCINA

Ribiči — Ajdovska ribiška družina ima 120 članov. Ob Hublju ima valinico in gojitvene baze. V zadnjih petih letih so ribiči vložili v reki Vipavo in Hubelju več kot 450.000 liker te ribe, za kar so dobili milijon starih dinarjev.

Pogled na platno

SKRIVNOST BARA LOLITA: globoko pod površjem — Edgar Wallace ni pisal slabih kriminalnih romanov, čeprav je napisal vse po enem kopitu. Zadnja leta pa se nemški filmski producenti naravnost trudijo dokazati, da je bil Wallace slab pisar. Prizadevno dajejo scenariji, napisanim po njegovih literarnih predlogih, čim slabšo filmsko podobo. Če se jim zaidi, da je bil Wallace premo sentimental (kar prav gotovo ne drži), mu z radodarnostjo roko dodajajo čustveno soizost. Posebej razpisni pa so s svojim humorjem, katerega povprečje nima nobenih zlobnih strah, in z njim »ušlajšajo« kadez za kadez. Teh načel se je zvesto držal tudi Harald Reinl, ki je režiral »Skrivnost bara Lolita« ali »Zabo z masko«. Film ne zasluži drugega, kot da izdamo njegovo tako skrbno varovano skrivnost: zgodbo poznano. Pred leti je pod naslovom »Zabe« izhajala kot podlistek v našem dnevniku. Državna založba Slovenije je roman izdala v ediciji Wallaceovih izbranih del. Bral mo ga vemo, kdo je »tiste« in filma nam potemtakem ni treba gledati. S. G.

Vprašanja in odgovori

Posmrtnina

T. R. — Ste zaposleni in ste živeli skupaj s svojo pokojno mamo, ki je stara 80 let. Ali imate po njej tudi pravico do posmrtnine?

ODGOVOR: Pravico do enkratne posmrtnine, ki je enaka enomesečni zadnji pokojnini, imajo le družinski člani starostnega oziroma invalidskega upokojenja, ki so imeli po umrlem pravico do zdravstvenega zavarovanja, in sicer ob pogoj, da jih je umrla do svoje smrti preživljala. Ker ste zaposleni in torej niste imeli po umrli materi pravico do zdravstvenega zavarovanja, niti vas ni pokojna mati do svoje smrti preživljala, do posmrtnine niste upravičeni.

Carine prost uvoz podedovanih predmetov

F. H. — Silali ste, da se lahko predmeti, podedovani v tujni, uvozijo carine prosto. Ali lahko tudi predmete, ki bi jih kupili z denarjem, podedovani v tujni, uvozili v Jugoslavijo, ne da bi plačali carino.

ODGOVOR: Ugodnost po 4. točki 18. člena zakona o carinskih tarif, po kateri se carine ne plačuje za podedovane predmete, ki jih jugoslovanski državljani prinesejo ali dobijo iz tujine, se ne nanaša na predmete, kupljene s podedovanim denarjem, in ne na predmete, kupljene z denarjem, dobljenim s prodajo podedovanih predmetov.

Denarno nadomestilo med časno brezposelnostjo

K. C. — Ste časno brezposeln in bi radi vedeli, koliko časa boste imeli pravico do denarnega nadomestila?

ODGOVOR: Denarno nadomestilo med časno brezposelnostjo se po 1. odstavku 64. člena temeljnega zakona o enotni in finančni zakonici zaposlovanja izplačuje delavcu praviloma glede na skupen čas dotedanjega dela in sicer: 6 mesecev — če ima delavec najmanj 1 leto nepretrganega dela ali 18 mesecev s predskladi v zadnjih 2 letih; 12 mesecev — če ima delavec 30 mesecev nepretrganega

Višje cene, pa bolj veselo

V ljubljanskih hotelih in restavracijah za silvestrovanje primanjkuje prostora

LJUBLJANA, 28. dec. Nekaj dni pred novim letom so skoraj vsi prostori za silvestrovanje v Ljubljani v glavnem zasedeni. Značilnost letošnjih silvestrovanj v hotelih in gostiščih so nekoliko višje cene kot lani, pa tudi bolj domiselna organizacija silvestrovanja. Skoraj povsod je v oči rezervacije upoštevati tudi silvestrski meni in ne zgolj rezervacije prostora. Tako si gostinci letos obetajo več zasluka. Kljub temu, da so ponekod do skrajnosti izrabili vse proste koščke in postavili dodatne mize, pa drugod pravijo, da silvestrovanja pri njih ne bo.

Ljubljanski hoteli, ki so se za letošnje silvestrovanje dobro pripravili, so skoraj polni. Nekaj prostora je le še v »Levue«, kjer so cene rezervacij najvišje v Ljubljani (restavracija 110 Ndin, bar 130 Ndin), Iliriji in »Slonue« — pri zadnjem le še posamezni stoli. V »Turistue« in hotelu »Bellevue« so vsi prostori že zasedeni. Na Gospodarskem razstavišču, kjer organizira silvestrovanje hotel »Silmovca« z Velike piatne, je glavna hala že razprodana in so se odločili, da odprejo tudi prizidek. Rezervacije za prostor v prizidku so nekoliko nižje. Na GR velja rezervacija 60 Ndin, v »Slonue« 40 Ndin (20 Ndin konsumacija) v kavarni, 85 Ndin silvestrov menu, 80 Ndin v baru. V »Turistue« velja rezervacija 65 Ndin, v »Iliriji« pa 80 Ndin.

Znane ljubljanske gostilne bodo za silvestrovo prav tako odpre svoje vrata gostom. Na »Lividu« imajo še prostor, rezervacija velja 40 Ndin. Pri Katrci je vse zasedeno (rezervacija 70 Ndin), »Zabura« bo zadnji večer starega leta zaprt (pravijo, da je prostor za silvestrovanje neprimeren), v »Majoliki« in pri »Silepem Janzeu« bodo igrali le glasbeni avtomati in gramofoni, rezervacija je temu primeren nizka — 10 Ndin. »Cirman« v Mednem bo zaprt. »Motel« pa je že zdaj zaseden. I. V.

tem zavarovanim osebam le, če je bilo pred njihovim odhodom v tujino s pregledom ugotovljeno, da ne bolehalo za akutnimi boleznimi, oziroma da ni podana motnja v njihovem zdravstvenem stanju, ki bi narezovala zdravniško pomoč, ter da ne bolehalo za kronično ali kakšno drugo boleznijo, zaradi katere bi bilo potrebno daljše in strokovno zdravljenje ali stalno zdravniško nadzorstvo. Ker v našem primeru tak pregled ni bil opravljen, ne bi mogli z uspehom uveljaviti povrnitve stroškov zdravljenja v tujini, pač pa vam bodo povrnjeni stroški zdravljenja v tujini, in v višini, kot bi stalo ustrezno zdravljenje pri nas.

Odkod dobiti sredstva za nabavo šolskih potrebščin

A. P. Ljubljana — Vprašate, kam bi se vam bilo obrniti, da pridejo do denarja za nabavo stvari, ki jih rabite za šolo, a si jih ne morete prislužiti; zdravstvene ustanove, na katere ste se bili kot učenca medicinske šole za pomoč obrnili, niti odgovorile niso.

ODGOVOR: Potrebni ste socialne pomoči, za kar se obrnite na skupščino občine, v območju katere prebivate, ali pa se preko vodstva šole za nimate za stipendiranje študija; če v šoli lepo napredujete, vas bodo pri podeljevanju stipendij težko prezeli.

Nadomestilo osebnega dohodka

P. S. Lj. — Kolikšno nadomestilo osebnega dohodka vam bo šlo po preteku 30 dni bolniškega staleža?

ODGOVOR: Po sklepu o višini nadomestila dohodka ob zadržanju od dela, ki ga je izdala Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Ljubljana, vam bo šlo od komunalnega zavoda za socialno zavarovanje nadomestilo osebnega dohodka od 31. do 60. dne v višini 80%, od 61. dne dalje pa v višini 90% osnove.

Kupon za pravno posvetovalnico »DELA«

SE EN DREVORED MANJ — Predčerašnjim so prebivalci Frankopanske ulice v Šiški začudeno opazovali delavce komunalnega podjetja, ki so cesto zaprli, nato pa se s sekirami in žagami spravili na komaj dorasčen topolov drevored. Včeraj so delavci svoje početje nadaljevali. Ko so pred leti drevored zasadili, so vsi govorili, da je drevored pridobitev za Ljubljano, saj je zelenja na mestnih ulicah vse premalo. Zdaj, ko drevored podirajo, bi bilo prav, ko bi tisti, ki so to nalogo dali delavcem, povedali, če je morda zdaj v Ljubljani zelenja že preveč? Foto: S. Busić

Proračunski dinar drugo leto

Bežigrad: še vnaprej prvenstvena skrb za otroško varstvo in šolstvo

Za Bežigradom so letos dobro poskrbeli za razporeditev proračunskih dinarjev. To se je pokazalo prav ob koncu leta, ko rebalans proračuna v pravem smislu besede niti ni bilo in je svet za finance predlagal občinski skupščini, da v prvi vrsti ugotovi, če je na kakšnem področju potrošnja manjša od predvidene in potem od tam doda še kakšen dinar za tiste namene, ki jim proračun ni mogel zagotoviti zadosti denarja. Občinska skupščina je imela med letom na voljo tudi tekoči proračunski rezerv — okrog 90 milijonov Sdin, s katero so lahko pokrili nepredvidene izdatke (prispevek za plače v tovarni »Tops«, dodaten prispevek za financiranje strokovnega šolstva).

Občinska skupščina in njen svet za finance sta večkrat ugotovila, da je v občini nemogoče naenkrat zadovoljiti vse potrebe. Vsako leto morajo zato temeljito pretehtati predlog proračuna in nameniti za najnujnejše stvari v občini ustrezno vsoto denarja. Ker mora občinski proračun ustrezati tudi potrebam mesta (izvajanje skupnih nalog mestnega pomena), je bežigradski svet za finance že temeljito razpravljal o možnostih financiranja gospodarstva, kar se bo v proračunskih vsoti gotovo poznalo, ker bo dohodkov od gospodarstva manj kot jih je bilo doslej. Občinska skupščina bo zato prisiljena poskušati nadomestiti v drugih dohodkih, predvsem pa bo morala poskrbeti za izdelavo podrobnejšega sistema za obdavčitev osebnega dela. O tem bodo odborniki se še razpravljali.

Prav tako nameravajo prihodnje leto tabor razširiti z udeležbo mladincev iz drugih jugoslovanskih republik. Letos je namreč sodelovalo le nekaj mladincev iz Hrvaške in nekaj iz Srbije, pa se nekateri od teh ne iz lastnega veselja do raziskovalnega dela. Okvirno so že določili datum in potek tabora, ki bi bil v drugi polovici julija. Po predlogih o novem mladinskem raziskovalnem taboru, ki jih je podal prof. dr. Lah, so se v razpravi prav posebej pogovorili o odnosu do zvezne komisije, ki za to delo doslej ni pokazala niti pravega razumevanja, niti potrebnega sodelovanja. Soglasno so sklenili, da bodo še odločneje delali v interesu gibanja »Znanost mladine« sami, če bi tudi na ponovne pozive ne bilo od Zvezne komisije nobenega glasu.

Razpravljali so tudi o številkah, ki so jih navajali za republiško in zvezno tekmovalstvo mladih fizikov, kemikov, biologov in astronomov v letošnjem letu. V sloven-

Dva milijona za gradnjo gorške bolnišnice

NOVA GORICA, 28. dec. — Kolektiv podjetja Meblo se je odločil, da bo namesto novoletnih voščilnic poslovnim partnerjem prispeval 2 milijona dinarjev za nadaljevanje gradnje gorške bolnišnice. L. K.

ZVITOREPEC

Spomnili so se tudi upokojeencev

Trgovsko podjetje »Prehrano« in »Pivovarno Union« bi lahko posnemala vsa podjetja

»Draga tovarišica, dragi tovariši! Blizu se konec našega poslovnega leta in kot mnogokrat doslej, smo se tudi to spomnili na vas. Za prijetne novoletne praznike smo vam namesto tovariškega večera namenili vrednostni bon v znesku 100 Ndin, ki ga boste lahko po svoji želji vnovčili za nakup raznega blaga... Z najboljšimi željami za dobro zdravje, osebno srečo in zadovoljstvo se pridružuje novoletnim čestitkam tudi delovni kolektiv našega podjetja z organi upravljanja in sindikalne podružnice.«

To je del pisma, ki ga je kolektiv ljubljanskega podjetja »Prehrana« poslal te dni vsem svojim upokojevcem. Lani in nekaj let prej pa so povabili svoje upokojece kolege na prijeteljsko novoletno srečanje.

Drug delovni kolektiv, v katerem je novoletno srečanje s svojimi upokojevcem kolegi prav tako tudi že tradicija, je ljubljanska pivovarna »Union«. Lani so se jih spomnili s praktičnimi darili, letos so jih pa povabili na zakusko.

Podjetji »Prehrana« in »Union« sta dve izmed redkih podjetij, ki se ob novem letu, ko vsi praznujejo in polagajo obračun za minulo leto, spomnijo tudi svojih upokojenih tovarišev. S tem se zaposleni delavci spominjajo, da je tudi njihov upokojen kolega zaslužen za sedanj uspeh podjetja.

Takšen odnos do svojih tovarišev v pokolu je nadvse lep. Radi bi, ko navajamo imeni teh dveh kolektivov, vzpodbudili tudi druge kolektive, da bi ju posnemali.

Prepričani smo — enako kot v obeh podjetjih — da je moralna vrednost dejanja, kolikšna, da zanj finančni strošek podjetju ne more biti poseben problem. Zaposleni delavci pa se zavedajo, da je v sedanjem uspehu podjetja tudi del truda tovarišev, ki so že v pokolu. J. S.

Poslovalnica zagrebške zavarovalnice

LJUBLJANA, 28. dec. — Zagrebška zavarovalnica je danes odprla svojo poslovalnico v Ljubljani. Prostore ima v Erjavčevi ulici 6, nasproti Drami. Predstavnik nove zagrebške poslovalnice v Ljubljani so povedali, da bodo za stranke opravili vsa zavarovanja, tako za ozemlje Jugoslavije, kakor tudi za tujino. Obujbili so tudi ugodne zavarovalne pogoje. B. S.

To so bili vsakokrat nekateri od vzrokov, da je bilo letos v teh panogah 43 slovenskih kandidatov, medtem ko je bila na Hrvaškem precej večja številka udeležencev na tekmovalnih — 12.000!

B. C.

»SREČNO NOVO LETO!« Tako so sinoči čestitali prometnim mladičom predstavniki številnih ljubljanskih kolektivov in jih ob tej priložnosti tudi obdarovali. Nedvomno je bila ta pozornost največja nagrada za njihovo naporno in vestno delo. Foto: S. Busić

Kombi zadel kolesarko

Ponesrečenka je nato v bolnišnici umrla

LJUBLJANA, 28. dec. Včeraj se je na cestah v Sloveniji zgodilo 27 prometnih nesreč. En človek je izgubil življenje, 6 ponesrečencev je dobilo hude poškodbe, 11 več pa je bilo laže ranjenih. Škodo so ocenili na nekaj manj kot 97 tisoč novih din. Med vzroki je tokrat na prvem mestu neprevidno prehitovanje, saj so šoferji, ki so se ob nepravem času ali na nepravem kraju odločili za prehitovanje, povzročili 6 nesreč, po 4 pa so se pripetile zaradi prehitre vožnje ali izsiljevanja prednosti, trem pa je botrovala vinjenost.

Na ljubljanskem prometnem območju se je zgodilo 10 nesreč, 7 jih je bilo na gorškem, po 4 so se zgodile na mariborskem in kranskem, po ena pa na celjskem in murskosobotskem.

Na križišču ulice Ob Ljubljani in Pučljave ulice v Ljubljani je včeraj ob 7.30 voznik kombija 21-letni Peter Ritmanič zadel in hudo poškodoval kolesarko 50-letno Marijo Grilj. Kolesarka se je pripeljala od Povsetove in v omenjenem križišču izsiljevala prednost kombiju, ki je vozil proti ulici Na

peči. Zaradi kratke razdalje se avtomobilist kolesarko ni mogel ogniti. Zadel jo je in zbil po cesti. Pri padcu in od udarca je Griljeva dobila tako hudo poškodbo, da je ob 10. uri v ljubljanski bolnišnici umrla.

Zaradi podelene ceste je včeraj nekaj pred 6. uro ajutraj zanesel s ceste avtobus podjetja »Transturist« iz Šk. Loke, ki ga je vozil 42-letni Nandor Goršek. Avtobus je vozil proti Jesenicam. Na podeleni cesti ga je zaneslo tako da je trčil v reklamno tablo, nato pa še v drevo.

V gneči gnezdijo žeparji

Vsako tatvino je treba čimprej prijaviti

V prazničnih dneh se žepne tatvine kar vrstijo. Tudi sedaj, ko ljudje hitijo kupovati darila in se drenjajo v velikih trgovskih hišah, je najlepši čas tudi za zmikavce. Ni težko ugotoviti, da se prav takrat najbolj vestno pripravijo in se pomešajo med kupce, izkoriščajo »znajne«, ki si so ga pridobili.

Žeparji delujejo največkrat v skupinah. Eden povprašuje prodajalca, kot kupce in »po magaz« ustvariti gnečo, drugi krađe, tretji pa krije tatinskega pejdaja. Nemačkajda je »v pomoč« še četrti, kateremu tak takoj preda denarnico, da se osvoji predmeta, ki bi ga lahko izdal, če bi ga prijel.

Cilj teh skupin so predvsem ženske, ki lahkomešno nosijo denarnice v odprtih torbali ali v torbicih, ki jih dala haka odprejo. Tatvine iz žepov spadajo že v »višjo tatninsko izobrazbo«, vendar je pametno, da tudi tisti, ki nosijo denarnice v žepih, dobro pazijo. Pred dnevi se je v neki ljubljanski veleblagovnici petilo, da je ženska prišla žeparja in ga predala prodajalcu, ta pa ga je izpustil. Zgodilo se je tudi, da je neka ženska ob prodaji mima za kraljica: »Okradena sem, bla gajničarka pa ji je nesramno odgovorila: »Saj pri nas ne kradešmo« namesto, da bi prišla ali si vsaj zapomnila zmikavca, ki je nitro izginil v gneči.

Občan, ki je okraden in mu je uspelo prijeti tatu, ne sme misliti le nase. Zgodi pa se, da okraden, potem ko dobi svojo denarnico nazaj, skrušenega tatu izpusti. Žeparja bi moral predati milničniku, pa čeprav mu tveži še tako v srce segajoče zgodbe in čeprav je žepar otrok. Razen omenjenih primerov, pa mnogokrat okradeni sploh ne prijavljajo tatvin. Mnogi mislijo, da so denarnice izgubili, povedati pa moramo, da

Jugoslovanska loterija

Potrjena sodba „Jugospektu“

Odgovorni uslužbenec ne bo smel tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov

LJUBLJANA, 28. dec. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije je zavrnilo pritožbo beogradskega podjetja za kontrolo kvalitete in kvantitete blaga »Jugospektu« in njegove odgovorne uslužbenca njene poslovne enote v Ljubljani in Vidu Zupančiča ter potrdilo sodbo ljubljanskega okrožnega gospodarskega sodišča, ki je obsodilo to podjetje na milijon in pol S dinarjev globe, odgovornega uslužbenca pa na 65.000 S dinarjev globe.

Kot smo že poročali je to podjetje aprila, maja in junija lani, ko so trgovska podjetja uvozila več kot milijon kilogramov pomaranč, izdalo listine, takomenovane certifikate, v katerih je zapisala različne podatke o kvaliteti oziroma količini uvoženega sadja, kar je vzbudilo veliko oporčenje med tujimi dobavitelji. Leti so namreč v več primerih ugotovili, da to podjetje oziroma njeni uslužbenci, ki so obično bili gledali kako bi ustregli domačim trgovskim podjetjem, vpisali v certifikate neresenične podatke o količinah in kvaliteti uvoženega sadja. Zato je ljubljansko okrožno gospodarsko sodišče obsodilo »Jugospektu«, ker je kršil zunanjetrgovinske predpise in škodoval ugledu naše države. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije pa je v obraslo, živiti svoje odločitve med drugim tudi zapisalo, da je po njenem mnenju izrečena kazen prej premala, kot preostala. Odgovorni uslužbenec »Jugospektu«, ki ni uspel s svojo pritožbo, tako ne bo smel tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov, ker zunanjetrgovinski predpisi določajo, da vsak, ki je obsojen zaradi prekrška v zunanjetrgovinskem poslovanju na globlo večjo od 50.000 S dinarjev, ne sme tri leta opravljati zunanjetrgovinskih poslov.

Loto

Končne poročila za 51. kolo leta Zrebanje je bilo 19. XII. 1967. Paterka 38.850.—ND. Četrterke po 235.45.—ND. Trojke po 12.94.—ND. Rok za izplačevanje dobitkov traja do 30. I. 1968. Zrebanje je bilo 26. XII. 1967. Izbrane številke: 1, 26, 3, 32, 33 in dobitna 7. Zrebanje vrednost dobitkov: 4 zadetki s dod. šte. 39.803.—ND. Četrterke po 1.206.15.—ND. Trojke po 31.77.—ND. Trojke izplačujejo takoj, ostale dobitke pa po končnem poročilu. DOBITKI V SLOVENIJI Četrterka 58 A 02449-4 F. S.

SVEŽA MADŽARSKA

JA JCA

0,52 Ndin

Pogovor z bralci

Kaj bo z našo mladino?

Radosav Pešič iz Nove Gorice nam je poslal daljše pismo, v katerem se zgraja nad početjem mladoletnikov na proslavi 50-letnice okoliške revolucije. Slavljenici so morali klicati milico, da bi intervenirala. Mladoletniki objestneje so kričali, žvižgali, metali papirčke, na vsa glas so smejali in pencežali se druge neumnosti. Ljudje so se vpraševali, kaj bo z našo mladino, če ji bomo dovolili tako početje, kdo naj ukrepa proti nji, kako in s kakimi ukrepi bi najbolj učinkovito preprečili huliganstvo. Tudi mlilnik je skomignil z rameni, čes, tudi mi se sprašujemo, kakšna bo naša mladina, če ne bo nihče kaj ukrenil za prevzgojo huliganov. Po njegovem je naša mladina preveč zakonsko zaščitena tudi tedaj, ko dela kaznivá dejanja in hujše prekrške.

Mlilnik delajo tedaj in meseca, trudijo se, da bi odkrili storilce, ko pa ti pridejo pred sodišče, jih sodnik samo opozori in objestnost gre naprej svojo pot. Ni malo primerov, ko se huligani upirajo mlili in žalijo organe javne varnosti z vsemi žaljkami in psovskami, samo človek jim ne rečejo.

Radosav Pešič meni, da je v dobrih meri kriva za tako slabo vzgojeno mlado celotna družba, saj ji že v otroštvu daje potuho. Predvsem slabe kriminalke, kavbojke in druge škodljive filme.

Ko pisec razmišlja o potrebnih ukrepih, predlaga, da bi pooblastili odgovornost staršev za početje svojih otrok. Milico bi morali po njegovem mnenju pooblastiti, da uporabi, kadar je nujno, tudi zorniki. Predvsem pa — mladino bi morali zaposliti. Če bi prostih delovnih mest, naj se mladim umaknejo tisti, ki imajo po kojnino in se redno zaposlitev povrh. Več je treba storiti tudi za to, da pride mlada črna črna od svojih domov kulture in zabave, kajti zdaj se v resnici nima kje shajati.

Odgovor: Prošli smo našega dopisnika v Novi Gorici Ljuzeta Kanteta, da ugotovi, kako je v resnici z mladinskim prestopništvom v Novi Gorici. Njegovo poročilo je glasilo:

«Ker je, da je podvig novogoriških razgajev razburil udeležence proslave okoliške revolucije. Neposredno po proslavi smo ga obsodili tudi v našem listu. Ta nastop novogoriških mladoletnikov pa ni bil osamljen, prav tako ni osamljeno tudi opozorilo tovariša Pešiča.

Če se najprej omejimo na novogoriško območje, moramo priznati, da odgovorni ljudje v njej niso brezovirni do pojavit mladinskega prestopništva. V zadnjem obdobju je bilo več posvetovanj, na katerih so poleg organov javne varnosti sodelovali socialni delavci, vzgojitelji, predstavniki skupščin in drugih organizacij, ki se ukvarjajo s problematiko mladih. Z veseljem lahko ugotovimo, da zavzetost za rešitev problema se daje določene sadove. Poostreno je nadzorstvo nad prestopniki, hkrati pa se lotevajo v Novi Gorici tudi drugi ukrepi, ki bodo nedvomno prispevali k omejevanju mladinskega prestopništva. Med drugim je skupščina zagotovila denar za ureditev mladinskega kluba, ki bo nedvomno privlačil mladino, ki je zdaj prepuščena čisti in gostilnam.

Ob branju pisma tovariša Pešiča se mi porajajo nekateri pomisleki. Bojim se namreč, da niti enostransko večja pooblastila mladoletnikov niti kazni staršev ne odpravljajo filmov s problematiko vsebine ne bi rodilo pričakovanih plodov. Z mladinskim prestopništvom se srečujejo v vseh državah. Izraz huliganji, ki ga uporabljajo tudi Pešič, je prišel iz nemškega rabo od drugih, s Poljskega. Mladi prestopniki izhajajo iz zelo različnih socialnih in družbenih razmer ter sredin. Neredko imajo za sabo težavno življenje, razbite družine, včasih so obremenjeni s socialno neprilagodljivostjo. Gotovo je, da isti ukrepi ne morejo imeti enakega učinka na vse, ki so prišli na vztrik z zakonom. Zato je potrebno skladno delovanje več dejavnikov, ki lahko kakorkoli vzgajajo in vplivajo na mlado mladino. Včasih ni bilo denarja, včasih ni bilo strokovnih moči, zato tudi ni bilo vselej pričakovanih uspehov.

Gotovo je pa nekaj: mlada mlada človeka, ki je krenil na slabo pot, ne smemo iztirati. Treba ga je vrniti v sredino, ki lahko dobro vpliva nanj, ga socializira. Tako okolje je lahko veliko učinkovitejše kakor pa mlilničkova gumijevka.

Na omenjeni proslavi v Novi Gorici je nekaj prestopnikov povleklo za seboj del preostale mladine. To nas opozarja, da mora biti vzgoja kontinuirana. Mlada človeka ne smemo nikoli prepustiti samemu sebi. Skrb vzgojitelja in roditelja mora vedno bedeti nad njim. Čim popolnejša bo ta skrb, tem manj bo priložnosti za stranska pota.

K temu, kar je zapisal Lojze Kante, naj dodam še tole:

Izvajanje programa so marljivo motili tudi učenci novogoriških srednjih in poklicnih šol. Kje so bili vzgojitelji?

Lekcije zaslišajo tudi organizatorji proslave. Zakaj niso pravčasno posegali za to, da ne bi prišlo do nerazumevanja? Z kaj se vedno zanašamo samo na mlilnike? Ali res mislimo omejevati vlogo mlilnikov zgolj na nekakšno redarsko službo?

Ponoči si ne upam na ulico...

«Kdaj bo Ljubljana doživela tisti srečni dan, ko bo ženska ob vsaki noči tri lahke stopila na ulico?» se sprašuje Ljudmila K. iz Ljubljane. «Zdaj si brez spremstva moža (ampak mora biti res mož!) pozno ponoči ne upam ven. Če vem, da se bo sestane v podjetju zavlekel pozno v noč, se opravičim. Prebivam namreč v eni izmed stolpnic v Savskem naselju, kjer strahuje ljudi nekaj paglavcev. Zdaj ko je eden izmed njih v zaporu, je malo bolje, samo kako dolgo... Ne bom izdala skrivnosti, če zapisem, da so nekateri izmed objestnežev iz prav čednih, upoštevanih in spoštovanih družin...»

«V gostilni razgraja, vsakemu gostu se pripeči kot podprena muha, razbija kozarce, grozi, ampak nihče nič ne ukrene. V gostilni je več moških in nobeden si ne upa, da bi fantalina, ki so ga same

Ureja: FRANCA SETING

besede in grožnje, postavil na ulico,» piše Anica Rožič iz Ljubljane.

«Pred nekaj meseci je neko žensko nadlegoval neznan moški. To je bilo za Bežigradom. Tekla je nekaj sto metrov, se spotikala, kričala in klicala na pomoč, toda mlilnička ni bilo od nikoder. Šele na bencinski črpalki si je oddahnila,» pripoveduje Jože Kostreč iz Ljubljane.

Odgovor: Vprašali smo predsednika ljubljanskega mestnega sveta ing. Miha Košaka, kaj misli o vsebini naših pism. Na vprašanje, ali tudi javna varnost v demokratični, samoupravljaljski družbi odmirja, je odgovoril:

«Boli kot je družba demokratična, bolje, učinkoviteje mora biti organizirana. To velja tudi za javno varnost, katere učinkovitost in sodobnost se morata stopnjevati vzporedno z demokratičizacijo družbe. Razumljivo, da pri tem mislim na organe javne varnosti, ne na nekakšno tajno, politično policijo, ki ji v samoupravljaljski družbi ni mesta...»

Ko smo vprašali tovariša Košaka, ali so organi javne varnosti v Ljubljani organizirani in učinkoviti tako, kakor bi to ustrezalo doseženi stopnji razvoja naše države, je menil:

«V Ljubljani je preveliko mlilnikov. Po podatkih, ki so mi na voljo, bi morala imeti Ljubljana sto mlilnikov več, kakor pa jih ima sedaj. Vzrokov je več, eden izmed njih je tudi to, da v zavesti ljudi milica še nima tistega družbenega pomena, tiste vrednosti, ki ji jo pravici reče. Z drugimi besedami rečeno: mladi fantje v preteklosti niso kazali prevlekega znanja za to službo. Vzrok je bil sedveda tudi v slabem nagrajevanju. No, zadnje čase se je marsikaj obrnilo na bolje. Odprli smo tudi kadetsko šolo, ki nam bo kmalu dala strokovno in drugače dovolj sposobne mlilnike. To bo gotovo vplivalo tudi na njihov vlogi v družbi.»

Na vprašanje, ali je res kaj na tem, da je preveč mlilnikov zaposleno v administraciji in z dejstvom, premalo pa jih je za operativno delo, na primer za patruliranje, je tovariš Košak odgovoril:

«Z ustreznim reorganiziranjem organov javne varnosti na območju Ljubljane bi najbrž res lahko zmanjšali število mlilnikov v administraciji in dejstvom, da bi jih bilo več za operativno delo...»

V nadaljevanju je ing. Miha Košak rekel:

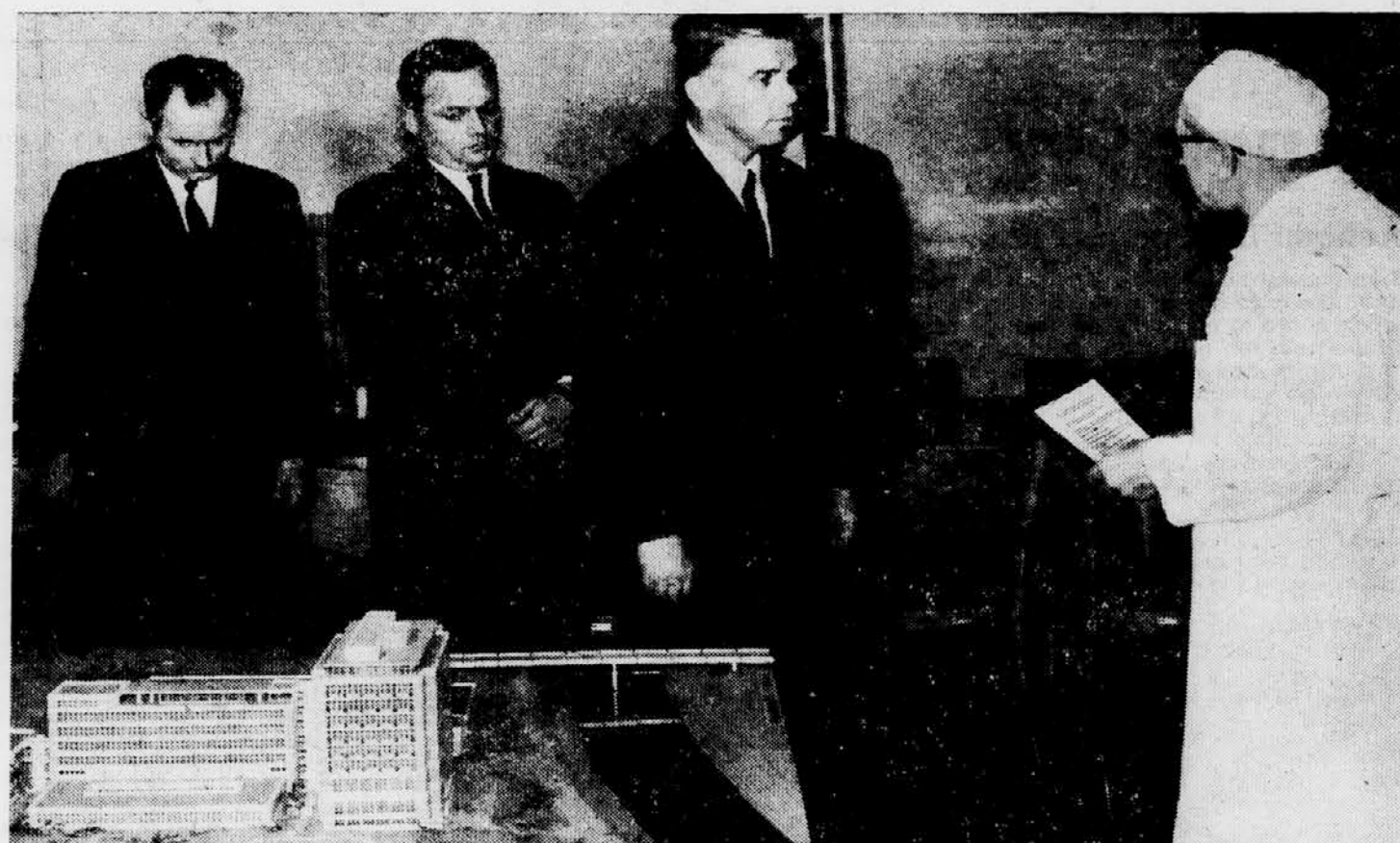
«V kratkem bomo storili nekaj odločilnih ukrepov, ki bodo prispevali k večji učinkovitosti javne varnosti v Ljubljani. Sicer pa je bilo že doslej precej storjenega: mestne občine so pomagale urediti stanovanja za mlilnike, republiški sekretariat je precej izboljšal nagrajevanje in odprl, so, kot je bilo že rečeno, kadetsko šolo...»

Potem je bil govor še o preminilem sodelovanju občanov, ki radi kritizirajo, čes da javna varnost v Ljubljani ni najbolj razvita, kar je za sodelovanje ne kaže zelo posebne volje. Niso redki primeri, ko je mlilnik pri svoji intervenciji osamljen, ker mu nihče ni pripravljen pomagati. V veliko pomoč bi bilo že to, če bi bilo v javnosti razpoloženje, ob katerem si prestopniki ne bi mogli domisljati, da so s njunaka. V resnici ne gre za veliko število mladoletnih prestopnikov, saj je znano, da so to zmerom isti mladoletniki, ki jih nemalokrat tudi brezbržnost okolice potiska na stranska pota.

«Mi smo mlada mlada človeka, ki je med drugim rekel ing. Miha Košak, zato bogostoj, da se ne omejuje v postopnem volji svojih državnih organov, ki so in nam bodo še dolgo potrebni, da do bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. Tudi varnost na cesti je odvisno od razvitega čista odgovornosti in discipline samih občanov, pa natisi bodo bolj in bolj v službi samouprave, demokratične družbe. Na mlilnice, na primer, bi morali gledati kot na svoje organe, ki skrbijo za javno, to je našo varnost. Ko pravimo javna varnost, pri tem ne mislimo samo na prestopništvo. Javna varnost je širši pojem. T

TRETJI SPOMENIK MARIBORSKE FORME VIVE — Dopoldne bodo na Kidričevem trgu v Mariboru slovesno odkrili spomenik Arhitektura prihodnosti, ki ga je v okviru mariborske »forme vive« izdelal italijanski umetnik Lino Tine. Foto: F. Šrmpč

PRISRČNA SLOVESNOST NA ONKOLOŠKEM INSTITUTU — Na kolikšno razumevanje je naletela akcija za zbiranje sredstev za gradnjo novega onkološkega inštituta v Ljubljani, je lep dokaz včerajšnja zaključna slovesnost, na kateri so predstavniki delovnih kolektivov izročili prostovoljne prispevke delovnih organizacij v višini 24 milijonov starih dinarjev. V slabih dveh letih, kolikor traja ta humana akcija, pa je bilo zbranih okrog 600 milijonov starih dinarjev. Na sliki: predsednik sklada za gradnjo onkološkega inštituta docent dr. Rado Poljansek se zahvaljuje za darila.

FOTOPRAVEK — Včeraj smo na tem mestu objavili sliko o grškem skladatelju Teodorakisu. Objavili smo samo pol slike, ki jo je posredovala agencija UPI, pri tem pa pomotoma objavili policista, ki spremlja Teodorakisa. Danes objavljamo posnetek, na katerem je res Teodorakis.

Nadaljevanje s prve strani

Tri velika desetletja

Tovarišice in tovariši! Dovolite mi, da se najpogostejše zahvalim za te izjave priznanja, ki jih sprejemam kot priznanje naši partiji, ki je med tridesetletnim najburnejšim obdobjem naše zgodovine znala opraviti vse svoje obveznosti kot revolucionarni voditelj delavskega razreda in vseh narodov Jugoslavije. Ko se danes govori o mojem prihodu na vodstvo partije, je to zame velika čast. Toda že danes sem imel priložnost povedati, da človek, ki je 30 let na čelu neke partije s članstvom zares visoke zvestosti in revolucionarne sposobnosti, je lahko samo del te partije in ne tisti, ki vse ustvarja.

Kaj bi lahko ustvaril en človek na čelu neke partije, katere člani ne bi imeli v svojih srcih in mislih idej, za katere se borijo. Tak človek ne bi mogel mnogo narediti. To pomeni, da je lahko samo zaradi visoke zvestosti naših ljudi, naših kadrov in zaupanja, ki si ga je partija pridobila med ljudstvom v najtežjem obdobju naše zgodovine, opravila naloge, ki so bile pred njo.

Ko proslavljamo obletnico, ki je bila preokret v revolucionarni aktivnosti naše partije, je hkrati tudi prepričljiv pokazatelj o tem, kaj bi naša Zveza in naši delovni ljudje morali delati v prihodnje. Če bi naša partija tudi nadalje ne opravljala nalog, ki so pred njo v daljši revolucionarni razvoju države, tedaj preteklih 30 let ne bi mnogo pomenilo.

Prepričan sem, da bo proslava tega jubileja prispevala, da bo naša Zveza šla še nadalje krepko naprej, da bo spoznala vse svoje slabosti in odstranila vse, kar ovira njen nadaljnji razvoj, da bi bila tudi v prihodnje voditelj, ne oziraje se na spremembe pogojev, v katerih danes deluje.

Zveza komunistov danes deluje v državi za zavednim ljudstvom, ki ve kaj hoče. Nase ljudstvo je sprejelo socialistične družbene odnose in socialistični sistem, mi smo pa odgovorni, da se tudi v prihodnje ne bodo razočarali nad nami, to je, da si mora naša Zveza komunistov pridobiti še večjo avtoriteto in še večje priznanje. To je moja prva in največja želja. Se enkrat se vam zahvalim za to priznanje, ki ga smatram za priznanje vsem članom partije — in tudi tistim, ki jih ni več med nami — vsem, ki so v teh 30 letih nosili veliko breme na svojih plečih in omogočili, da lahko tudi tukaj danes govorimo o velikih uspehih, ki smo jih dosegli.

Na čast 30-letnice Titovega vodstva Komunistične partije in Zveze komunistov Jugoslavije je Centralni komite po komuni slovesni seji priredil tovariški večer, katerega so se udeležili poleg predsednika ZKJ Tita z ženo, najvišji funkcionarji Zveze komunistov in udeleženci slovesne seje CK ZKJ, ki je bila danes popoldne v Beogradu.

JAK KOPRIVČ

Sodelujte v IV. nagradnem žrebanju »ZDENKA« s po 50 etiketami (trikotnikov) in jih pošljite na naslov: »ZDENKA«, Zagreb - propagandni odjel, N. Tesle 13.

Žrebanje bo 25. maja 1968

zdenka

Novoletna številka „Dela“ na 32 straneh!

Med številnimi sestavki, ki smo vam jih pripravili za novoletne praznike, boste našli tudi naslednje:

KOLIKO NAS JE? PRESTEJMO SE!

FRANCE SEUNIG je na podlagi številnih statističnih podatkov ugotovil, da nas je Slovencev (natančno ali ne) 2.200.000!

DESET ŽELJA ZA NOVO LETO

FRANCE JERAS je povprašal v desetih slovenskih gospodarskih organizacijah, kaj pričakujejo v letu 1968 — in dobil zanimive odgovore.

LIUDJE OB CESTI

FRANC SETINC je obiskal ljudi in kraje ob dolinski avtomobilski cesti in ugotovil, da cesta nekaterim — vrata v svet zapira.

ZLATE ROKE KIRURGOV

MARIJA NAMORS je obiskala tri paciente profesorja Kosaka in profesorja DeBakeya in se z njimi pogovarjala o njihovih načrtih.

PST, MINISTRI SO NA SUPERZAKLJUČNI SEJI!

BOGDAN POGANČNIK, naš novi pariški dopisnik, je bil pred kratkim v Bruslju in je na šegah radin popisil vzdušje v novinarskih koridorjih med ministrsko konferenco EGS.

RED IN SMISEL ITALIJANSKEGA KAOSA

TIT VIDMAR, naš rimski dopisnik, je napisal zabaven »bideker« po italijanskem strankarskem sistemu.

RIBA DRZAVLJANA KISELJEVA

MARIAN SEDMAK, naš moskovski dopisnik, pripoveduje veselo bradice o usodi piseri, ki jih sovjetski državljani pošiljajo uredništvom »Pravde« in »Izvestija«.

Te in številne druge prispevke — na primer reportažo galaksijskega poročnika Bellephrona o dogajanju na našem planetu ali popis Delfetovega potovanja po mili domovini — boste lahko brali v novoletni prilogi »Dela«, razen tega pa smo vam pripravili še

NAGRADNO SLIKOVNO KRIZANKO ČEZ CELO STRAN

Prva nagrada 1.000 Ndin.

Cena novoletne številke: 1 novi dinar.

Sneg v Srbiji in Vojvodini

BEograd, 28. dec. (Tanjug). Dež s snegom je danes začel padati na vsem območju jugovzhodne Srbije, vendar je sneg oblezel samo v goratih predelih Jastrepca in Sijare ter Sive planine. V zadnjih 24 urah je temperatura padla za 10 stopinj. Na glavnih cestah poteka promet brez zastojev.

Sinoči se je vreme poslabšalo tudi na Kosovu in v Metohiji. Ponekod je snežilo, ponekod pa deževalo. V goratih krajih v okolici Kosovske Mitrovice je snežna odeja ponekod debela tudi do 30 cm. V zadnjih dveh dneh je vodovje reke Ibra naraslo za več kot 70 cm, vendar zaenkrat povodenj se ne grozi.

V zadnjih dneh Bosne Una, Sana in druge reke se naprej ovirajo redni promet na cestah Prijedor-Bosanski Novi, Bosanski Novi-Kostajnica, Doboj-Modriča in Bosanska Kostajnica-Bosanska Dubica. Zaradi drsenja zemlje so ustavili promet tudi na cesti Breza-Vareš.

Sneg, ki je minulo noč zapadel v Slavoniji, je povsem skopnel.

OD NOVEGA LETA VSAK PETEK PO VSEJ SLOVENIJI

48 strani tudi v barvah

FRONT

V primeru agresije bo Kitajska pomagala Kambodži

TOKIO, 28. dec. (AP). Kitajska agencija Hsinhua po vzema članek iz »žen Min Zi Buan«, ki opozarja ZDA, da bo »700-milijonsko kitajsko ljudstvo vsestransko pomagalo ljudstvu Kambodžev v primeru agresije ZDA. Ameriške grožnje Kambodži postajajo čedalje vznemirljivejše, piše list in pripominja, da laži, ki jih razširja ameriški propagandni stroj, kažejo na namero ZDA, da se spustijo v novo vojaško pustolovščino.

Kako piše washingtonski »Evening Star«, so ameriški funkcionarji mnenja, da bi bile vojne prednosti, ki bi jih pridobili z vdori v Kambodžo in Laos, večje kot politična škoda, ki jo bo vladna ZDA pretrpela doma in na tujem.

Tajske čete vdrele v Laos

VIENTIANE, 28. dec. (AFP). — Severnovietnamska agencija poroča, da so v Laos vdrele tajske čete in začele operacije skupaj s silami laoske vlade in ob podpori ameriških letal. Boji so se razvili v pokrajini Sajaburi. Agencija poroča, da je ta tajski vdor v Laos del ameriškega načrta o razširitvi vietnamske vojne na Kambodžo in Laos.

Teodorakis ne bo pomiloščen

ATENE, 28. dec. — Znanega grškega skladatelja Mikisa Teodorakisa ne bodo pomiloštili. O tem so danes uradno obvestili njegovo ženo.

Oporišča NATO na turškem ozemlju le z dovoljenjem Ankare

ANKARA, 28. dec. (Tanjug). — Turki zunanji minister Caglayangil je v parlamentu izjavil, da so z ameriško vlado dosegli načelno soglasje o obnovitvi dvostranskih pogodb, ki bodo zajete v enotnem besedilu. Novi sporazum bo slovel na skupnem sodelovanju, izvajanem iz temeljne listine NATO, in ne bo v nasprotju s cilji ustanovne listine OZN. Je dejal Caglayangil. Brez privolitve turške vlade ne bo mogoče graditi vojaških naprav in oporišč na turškem ozemlju. Vlada bo obratno držala pravico lastništva nad vsemi napravami, ki jih bodo zgradili na podlagi novega sporazuma. Imela bo tudi pravico do nadzora nad oporišči in vojaškimi instalacijami, v katerih bo tudi zaposleno turško osebje v številu, ki se bo zdelo višji primerno.

Tomo Martelanc si je ogledal »formo vivo« v Mariboru

MARIBOR, 28. dec. — Popoldne je obiskal Maribor republiški sekretar za prosveto in kulturo Tomo Martelanc. Ogledal si je spomenike »forme vive«, ki so jih v Mariboru ustvarili japonski umetniki Kudo Takeshi, Lino Tine iz Italije ter slovenski kipar Tone Lapajne. T. Martelanc se je nazadnje ustavil pri skupni italijanskega kiparja Lina Tinea »Arhitektura prihodnosti«, ki jo bodo odkrili v petek dopoldne. V pogovoru s predstavniki upravnega odbora »forme vive« je posebej pohvalil pobudo kolektiva gradbenega podjetja »Stavbare«, ki je dalo idejo in tudi finančno omogočilo kiparsko prireditve.

Ljubljanska Drama končala gostovanje v Trstu

TRST, 28. dec. — Sinoči je ljubljanska Drama zaključila tridnevno gostovanje v Slovenskem kulturnem domu v Trstu. Tukajšnjemu slovenskemu občinstvu se je predstavila z odložitvijo »Veseli dan ali Matiček« z ženice in doživela izreden sprejem.

Gostovanje ljubljanske Drame je ponovno pokazalo, kako dobrodošla so gostovanja kvalitetnih umetniških skupin iz Slovenije oziroma tudi iz drugih jugoslovanskih republik.

Suharto »čisti« policijo

DIJAKARA, 28. dec. (AP). — Vrhovni dolžnostni predsednik indonezijske republike general Suharto je odstavil devet pokrajinskih policijskih četov v raznih delih države. To poroča današnji dnevnik indonezijskih oboroženih sil. Po vestih iz poučenih virov je policija naklonjena strmo glavnemu predsedniku Sukarnu. Kakor navajajo, so bili odstavljeni policijski šefi Sukarnovi pristaši.

Sirski minister pri Bumedienu

ALŽIR, 28. dec. — Alžirski predsednik Huari Bumedien je danes sprejel sirskega notranjega ministra Ašavija, ki je včeraj prisel v Alžirijo. Ašavi se je pogovarjal tudi z zunanjim ministrom Butefliko in generalnim sekretarjem ELN Kaidom Ahmedom. Zakaj je prišel v Alžirijo, uradno še niso objavili. Tukajšnji opazovalci pa spravljajo njegov obisk v zvezo s stališčem Sirije, ki se ne mara udeležiti arabskega vrhovnega sestanka v Rabatu.

Nesoglasja v junti zaradi amnestije

ATENE, 28. dec. (Tanjug). Predsednik vlade Georgios Papadopolis in podpredsednik Silianos Patakos sta na splošno presenečenje nenadoma odstopala v Trakijo in Egejsko Makedonijo. Sodijo, da sta predsednik in podpredsednik vlade krenila na to potovanje zato, ker se voditelji režima ne strinjata z nekaterimi člani revolucionarnega odbora zastran amnestije. Mlajši oficirji na čelu s polkovnikom Ladasonom zahtevajo, naj velja amnestija le za manjše število aretirancev ali za obsojence, ki so krivi malenkostnih prestopkov. Papadopolis je govoril v šestih mestih zahodne Trakije. Zaradi se je za enotnost in sloga vseh Grkov ne glede na strankarsko pripadnost. To pa — kakor poudarjajo — ne gre v račun polkovniku Ladagasu in nekaterim mlajšim prenapetim desničarskim oficirjem v vojski.

Epilog Rajakowitschevega bega

Piranska skupščina o odgovornosti za pobeg vojnega zločinca

PIRAN, 28. dec. Ob pobegu vojnega zločinca Ericha Rajakowitscha v začetku oktobra iz Pirana, kjer je bil na počitnicah, je svet za notranje zadeve in občo upravo piranske občinske skupščine hotel že takrat razpravljati o odgovornosti postaje milice in njenih uslužbencev. Ker je zvezni izvršni svet takrat imenoval posebno komisijo za proučitev tega primera, sta svet in skupščina sklenili to odločiti, da bi lahko kasneje ukrepala na podlagi poročila zvezne komisije.

Na nocojšnji seji piranske občinske skupščine pa so odborniki poslušali poročilo zvezne komisije, kako je bilo mogoče, da je ta vojni zločinca pobil in kdo je za to odgovoren.

Poročilo navaja, da je bil v osnovi pomanjkljiv in neopredeljen teleprinterški nalog, ki ga je poslal oddelek zadevne komisije za notranje zadeve sekretariatu za notranje zadeve republike in koprski stalne službe na naslov SUP Piran, ki ne obta. Nalog je bil namenjen, ali je treba Rajakowitschem preprečiti, da bi se oddaljil iz hiše ali iz Pirana, prav tako pa ni bila izkoriščena zakonska možnost, ki omogoča ukrepanje proti vojnemu zločincem.

Po obvestilu, ki ga je prejel iz Pirana, ni spremljal, kako poteka akcija proti Rajakowitschu in ni daljal potrebnih dopolnilnih navodil, da bi akcija uspešno dokončali.

Tak pomanjkljiv nalog je povzročil, da v Piranu niso domnele vse teže tega primera. Vendar pa poročilo zvezne komisije navaja, da je komandir milice v Piranu Maks Cerne odgovoren za neustrezno ukrepanje. Čeprav je smatral, da nalog ni tak, da bi lahko ukrepali tako, da bi onemogočili Rajakowitschev beg, ni storil vsega, čeprav je vedel, da gre za vojnega zločinca. Te akcije ni daljal ustreznega pomena in se ni zavzel za pravilno instruktiranje.

Poročilo navaja vrsto pomanjkljivosti in grobih nepravilnosti v celotnem postopku. Zanje so odgovorni: Marko Mutavčić, načelnik pristojnega oddelka v zveznem sekretariatu za notranje zadeve, Franc Turk, vodja stalne službe republiškega sekretariata za notranje zadeve, Franc Stefe, uslužbenec stalne službe republiškega sekretariata za notranje zadeve, Čveto Kobal, uslužbenec stalne službe uprave javne varnosti v Koprju, Maks Cerne, komandir postaje milice v Piranu, ter Jože Rupar, miličnik v Piranu.

Marko Mutavčić je odgovoren za pomanjkljiv in premlajen teleprinterški nalog, ki so ga poslali 2. oktobra.

Zadnje vesti

Izigravanje skupščinskih sklepov

V Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, pa tudi v Ljubljani so v decembru na veliko delili »dodatne« plače

BEograd, 28. dec. — Vzporedno z razpravo v zvezi s skupščini o »zamrznitvi« prejemkov so nekatera podjetja v naglici razdelila »dodatne« plače.

Beogradska služba družbenega knjigovodstva je 27. decembra pripravila za izplačilo delovnim organizacijam 5 milijard S din. Toda podjetja so zahtevala 7 milijard. Ze teden dni so po Beogradu šušljali o izrednih sejah delavskih svetov in sprejemanju sklepov o veliki delitvi denarja.

Predlagatelji zakona o začasnem ustavljanju povečanja osebnih dohodkov v delovnih organizacijah določajo, da se plače — kot so pojasnili — računali z zaveznostno akcijo teh organizacij. Te pa ni bilo — oziroma ta zaveznostna akcija je delovala prav v nasprotni smeri.

Glavna centrala Narodne banke Jugoslavije je izplačala svojim uslužbencem dodatno plačo. Podobno je bilo v beogradske centrali Narodne banke. Jugoslovanski investicijski banki itd. V Jugobanki pa so izplačali celo več kot eno dodatno plačo. »Dober« zglede so posnemali tudi v nekaterih denarnih zavodih v Zagrebu, Sarajevu in v Ljubljani. Niti najmanj niso za bankami zaostajala zunanjetrgovinska podjetja. »Zmagovalec« pa je kot kaže »Rapid«, kjer so v novembru in v decembru delili po dve plači. Kol je znano pa so to prav tiste ustanove, ki so že tako in tako na vrhu lestvice visokih prejemkov in to predvsem zaradi svojega izjemnega položaja, ki ne temelji v celoti na visoki produktivnosti in drugih ekonomskih dejavnikih. (h)

Kambodža odpoklica diplomatsko misijo v Londonu

LONDON, 28. dec. (UPI). — Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil danes, da je Kambodža zaprla urade diplomatske misije v Londonu, ker je Britanija zavrnila, da bi formalno priznala kambodške meje.

Izraelski avto zapeljal na mino

JERUZALEM, 28. dec. (UPI). — En izraelski vojak je izpušil življenje, trije pa so bili ranjeni, ko je njihovo vozilo zapeljalo na mino na področju Gaze. Izraelski funkcionarji so izjavili, da so na tem področju Gaze takoj uvedli policijsko uro in začeli iskati »sabotežerje«.

Telegrami

DIPLOMATSKI STIKI — NEW DELHI, Indijska vlada bo v ljudski republiki Južnem Jemenu vzpostavila veleposlanstvo. To so sporočili potem, ko je indijska predsednica vlade povedala, da bo Indija priznala novo republiko.

STAVKA — NEW YORK. Za novoletne praznike bodo delavci mestnega prometa v New Yorku, ki jih je okrog 29.000 stavkali, če ne bodo dosegli sporazuma z mestnimi oblastmi o obnavljanju kolektivne delovne pogodbe.

IZGUBE PORTUGALCEV — DAKAR. Decembra so borci za neodvisnost portugalske Gvineje v bojih ubili nad 50 pripadnikov portugalskih kazenskih enot.

JEDRSKI SPORAZUM — RIO DE JANEIRO. Brazilija in Izrael sta podpisala pogodbo o sodelovanju na jedrskem področju. Sporazum so podpisali v Rio de Janeiru. Uradno sporočilo brazilskega ministrstva za zunanje zadeve pravi, da bo to sodelovanje v izkoriščanju jedrske znanosti in tehnologije pospešilo ekonomski razvoj Brazilije. Sporazum je pomemben zlasti zato, ker je Brazilija nasprotovala ameriško-sovjetskemu predlogu za preprečevanje širjenja jedrskega orožja.

NAROCILA — STOCKHOLM. Skandinavska letalska družba »SAS« je v ZDA naročila 11 reaktivskih potniških letal v skupni vrednosti 90 milijonov dolarjev. Za prekomorski promet bodo svedri kupili dve letali »Boeing 747«. Vsako od teh letal lahko sprejme 400 potnikov.

RADIOAKTIVNI PEPEL — PARIZ. Evropska komisija za jedrsko energijo je sporočila, da so letos odvrli v globine Atlantika 11 tisoč ton trdega radioaktivnega pepela, ki so ga bili strpali v betonske zaboje in jih odvrli v globino 5000 metrov.

EPIDEMIJA — LONDON. V Južni Angliji se je pojavila epidemija gripe, ki je že zajela London. Medicinski strokovnjaki menijo, da je epidemijo povzročil virus »A-C«, ki je podoben tistemu, ki je pred 10 leti povzročil azijsko gripo.

MRAZ — TEHERAN. Mrzli val je zajel Iran. V severnih predelih se je temperatura spustila na — 15 do 20 stopinj pod ničlo, snežni zameti pa so visoki tudi do dva metra. Mrzli ni prizanesel tudi Perzijskemu zalivu, kjer je povzročil škodo na planinskih sedlih in zelenjavu.

PROMET — LONDON. Britansko ministrstvo za promet je sporočilo, da je bilo letos v božičnih praznikih okrog 25 odstotkov manj nesreč kot lani. Ob življenje je bilo 98 ljudi, kar je za 60 manj kot lani.

Pa še to: POSLEDNJIČ — Odborniki v Cačku so sklenili, da se v prihodnje pri glasovanju v občinski skupščini ne bo mogoče vzdržati glasovanja in ko so glasovali o tem predlogu, se je tretjina odbornikov vzdržala glasovanja.

Vreme 28. decembra 1967 ob 13. uri

Temperatura		Prognoza	
Ljubljana	-07 13	VREMENSKA SLIKA	
Piranca	-04 -2	Hladna fronta se od severozapada približuje Alpam. Močan padec zravnega pritiska je začel tudi Slovenijo. Ob hladni fronti dotekajo vlažne zračne mase, ki povzročajo oblačnost.	
Brnik	-02 1	NAPOVED ZA PETEK SLOVENIJA	
Maribor	-03 3	Ponoči naraščajoča oblačnost čez dan oblačno, deloma dež, manjše padavine, deloma dež, hladni front dotekajo vlažne zračne mase, ki povzročajo oblačnost.	
Slovenj Gradec	-05 0	Primorje 4, dnevne okoli 0, v Primorju 9.	
Celje	-06 1	JUGOSLAVIJA	
Novo mesto	-04 2	V severnih in severozahodnih krajih bo poslabšanje z dežjem in snegom. V južnih krajih države bodo padavine postopoma prenehale. Temperatura brez večjih sprememb.	
Koper	-04 7		
Kredarica	-13 -		
Reka	-07 -		
Fullj	-04 8		
Split	-09 10		
Dubrovnik	-09 8		
Zagreb	-02 1		
Beograd	-01 1		
Sarajevo	-00 0		
Titograd	-07 7		
Skopje	-06 4		
Celovec	-04 4		
Gradec	-05 1		
Dunaj	-05 1		
Milano	-01 0		
Genova	-05 9		
München	-02 2		
Zürich	-03 -		
Benetke	-05 -		

Snežne razmere ob 7. uri zjutraj

Zlatica Kravec, jasno, — 13, 15 cm pršica na 15 cm podlage, žičnica in vlečna obratovanja smuka ugodna; žičnica na Veliko planino, jasno, — 9, 30 cm, smuka, žičnica obratuje, cesta prevoznica, žičnica Zelenica; Ljubelj predor jasno, — 5, 6 cm, žičnica obratuje, Vrtiča, Vrh Zelenice, jasno, — 8, 20 cm, žičnica obratuje; žičnica na Vogel, rahlo oblačno, — 6, 40 cm, smuka, žičnica obratuje; žičnica Vitraž, sprednja postaja, del oblačno, — 8, 6 cm, smuka, postaja 25 cm, vrh Vitražna 45 cm, žičnica obratuje, smuka odlična; Kredarica, jasno, — 13, 70 cm; Planica, oblačno, — 4, 8 cm, smuka; Jezersko, Ljubljana, Novo mesto, Murska Sobota, Maribor, Slovenj Gradec, Celje brez snega; Vrsič — Erjavčeva koča, delno oblačno, — 10, 45 cm, smuka odlična; Titov dom, 50 cm, smuka odlična, Siem, 100 cm, smuka odlična.

G. GUZEJ

IBI
INVESTICIJSKI BIROJI
TRBOVLJE
ENGINEERING

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO
TEHNO-MERCATOR
CELJE